

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Ahmet OMAK

YEREL KALKINMADA SPOR TESİSLERİ
(HESAREK KAYAK TESİSİ ÖRNEĞİ)

Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2021

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Ahmet OMAK

YEREL KALKINMADA SPOR TESİSLERİ
(HESAREK KAYAK TESİSİ ÖRNEĞİ)

Danışman

Doç. Dr. Cenk TEMEL

Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2021

Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Ahmet OMAK'ın bu çalışması, jürimiz tarafından Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Hasan ŞAHAN (İmza)

Üye (Danışmanı) : Doç. Dr. Cenk TEMEL (İmza)

Üye : Doç. Dr. N. Bahadır KAYIŞOĞLU (İmza)

Tez Başlığı: Yerel Kalkınmada Spor Tesisleri (Hesarek Kayak Tesisi Örneği)

Onay: Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Tez Savunma Tarihi : 02/07/2021

Mezuniyet Tarihi : 19/08/2021

(İmza)
Prof. Dr. Suat KOLUKIRIK
Müdür

AKADEMİK BEYAN

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Yerel Kalkınmada Spor Tesisleri (Hesarek Kayak Tesisi Örneği)” adlı bu çalışmanın, akademik kural ve etik değerlere uygun bir biçimde tarafımda yazıldığını, yararlandığım bütün eserlerin kaynakçada gösterildiğini ve çalışma içerisinde bu eserlere atıf yapıldığını belirtir; bunu şerefimle doğrularım.

İmza

Ahmet OMAK

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU
BEYAN BELGESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
Adı-Soyadı	Ahmet OMAK
Öğrenci Numarası	20195233006
Enstitü Ana Bilim Dalı	Spor Yöneticiliği
Programı	Tezli Yüksek Lisans
Programın Türü	(X) Tezli Yüksek Lisans ( ) Doktora ( ) Tezsiz Yüksek Lisans
Danışmanın Unvanı, Adı-Soyadı	Doç. Dr. Cenk TEMEL
Tez Başlığı	Yerel Kalkınmada Spor Tesisleri (Hesarek Kayak Tesisi Örneği)
Turnitin Ödev Numarası	1629583010

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmasının a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana Bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 94 sayfalık kısmına ilişkin olarak, 09/08/2021 tarihinde tarafımdan Turnitin adlı intihal tespit programından Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nda belirlenen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan ve ekte sunulan rapora göre, tezin/dönem projesinin benzerlik oranı;

alıntılar hariç % 12,

alıntılar dahil % 11'dir.

Danışman tarafından uygun olan seçenek işaretlenmelidir:

(X) Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşmıyor ise;

Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporu'nun doğruluğunu onaylarım.

( ) Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşıyor, ancak tez/dönem projesi danışmanı intihal yapılmadığı kanısında ise;

Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporu'nun doğruluğunu onaylar ve Uygulama Esasları'nda öngörülen yüzdeleri aşılmasına karşın, aşağıda belirtilen gerekçe ile intihal yapılmadığı kanısında olduğumu beyan ederim.

Gerekçe:

Benzerlik taraması yukarıda verilen ölçütlerin ışığı altında tarafımda yapılmıştır. İlgili tezin orijinallik raporunun uygun olduğunu beyan ederim.

09/08/2021

(imzası)
Danışmanın Unvanı-Adı-Soyadı
Doç. Dr. Cenk TEMEL

İÇİNDEKİLER

ŞEKİLLER LİSTESİ	iv
TABLolar LİSTESİ	v
GÖRSELLER LİSTESİ	vi
KISALTMALAR LİSTESİ	vii
ÖZET	viii
SUMMARY	ix
ÖNSÖZ	x

BİRİNCİ BÖLÜM YEREL KALKINMA

1.1. Kalkınma	1
1.1.1. Sürdürülebilir Kalkınma	2
1.1.2. Bölgesel Kalkınma	2
1.1.3. Toplumsal Kalkınma	4
1.2. Yerel Kalkınma	5
1.2.1. Yerel Kalkınmanın İlke ve Amaçları	7

İKİNCİ BÖLÜM SPOR TESİSLERİ

2.1. Spor Tesisleri	9
2.2. Amacına Göre Spor Tesisleri	10
2.3. Türkiye’de Spor Tesisleri	11
2.4. Spor Tesislerinin Yönetimi	13
2.5. Kayak Tesisleri Yerel Kalkınma İlişkisi	14

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM KAYAK

3.1. Dünya Kayak Tarihi	16
3.2. Türkiye Kayak Tarihi	17
3.2.1. Cumhuriyete Kadar Kayak Tarihi	17
3.2.2. Cumhuriyet Döneminde Kayak	18
3.2.3. Türkiye’deki Kayak Merkezleri	19
3.3. Kayak Sporunun Tanımı ve Malzemeleri	21
3.4. Kayak Yarışmaları	23

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

HESAREK KAYAK TESİSİ

4.1.	Bingöl İli	27
4.2.	Hesarek Kayak Tesisinin Fiziki ve Teknik Özellikleri	28
4.3.	Tesis Faaliyetleri ve Tesisin Bingöl İline Etkisi	30
4.4.	Tesisin Gelişimi Üzerine Master Planı	31

BEŞİNCİ BÖLÜM

MATERYAL VE METOT

5.1.	Araştırmanın Deseni	32
5.2.	Araştırmanın Amacı	32
5.3.	Araştırmanın Önemi	33
5.4.	Araştırmanın Varsayımları	33
5.5.	Araştırmanın Sınırlılıkları	33
5.6.	Araştırmanın Çalışma Grubu	33
5.7.	Araştırmacının Rolü ve Verilerin Toplanması	34
5.8.	Araştırma Verilerinin Analizi	35
5.9.	Araştırmanın Geçerlilik ve Güvenilirliği	35
5.10.	Araştırmanın Etik Boyutu	36

ALTINCI BÖLÜM

BULGULAR

6.1.	Araştırmaya İlişkin Bulgular	37
6.1.1.	Yerel Kalkınma İlişkisi	37
6.1.2.	Tesis Boyutu	47

YEDİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA

7.1.	Tartışma	53
7.1.1.	Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Temasına İlişkin Tartışma	53
7.1.1.1.	‘‘Yerel Kalkınma İlişkisi’’ Alt Temasında Yer Alan ‘‘Sosyal Etkileri’’ Kategorisine İlişkin Tartışma	53
7.1.1.2.	‘‘Yerel Kalkınma İlişkisi’’ Alt Temasında Yer Alan ‘‘Ekonomik Etkileri’’ Kategorisine İlişkin Tartışma	54

7.1.1.3. ‘‘Yerel Kalkınma İlişkisi’’ Alt Temasında Yer Alan ‘‘Eğitime Etkisi’’ Kategorisine İlişkin Tartışma	56
7.1.1.4. ‘‘Yerel Kalkınma İlişkisi ‘’ Alt Temasında Yer Alan ‘‘Kültürel Etkileri ‘’ Kategorisine İlişkin Tartışma	57
7.1.1.5. ‘‘Yerel Kalkınma İlişkisi ‘’ Alt Temasında Yer Alan ‘‘Sportif Etkileri ‘’ Kategorisine İlişkin Tartışma	58
7.1.2. Tesis Boyutu Alt Temasına İlişkin Tartışma.....	59
7.1.2.1. ‘‘Tesis Boyutu’’ Alt Temasında Yer Alan ‘‘Coğrafi Özellikleri’’ Kategorisine İlişkin Tartışma	59
7.1.2.2. ‘‘Tesis Boyutu’’ Alt Temasında Yer Alan ‘‘Teknik Özellikleri’’ Kategorisine İlişkin Tartışma	60
SONUÇ	62
KAYNAKÇA.....	65
EK 1– GÖRÜŞME SORULARI.....	71
EK 2- ETİK KURUL RAPORU	73
EK 3- AYDINLATILMIŞ ONAM FORMU	76
ÖZGEÇMİŞ	79

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 3.1. Kayak Çeşitleri.....	21
Şekil 3.2. Kayak Yarışmaları.....	23
Şekil 6.1. Hesarek Kayak Tesisi Ana Teması, Alt Temalar ve Kategorileri.....	37
Şekil 6.2. Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Teması ve Kategorileri	38
Şekil 6.3. Tesis Boyutu Alt Teması ve Kategorileri.....	47

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 5.1. Katılımcıların Nitelikleri	34
Tablo 6.1. Sosyal Etkileri Kategorisine İlişkin İçerik Analizi	39
Tablo 6.2. Ekonomik Etkileri Kategorisine İlişkin İçerik Analizi	41
Tablo 6.3. Eğitime Etkisi Kategorisine İlişkin İçerik Analizi	43
Tablo 6.4. Kültürel Etkileri Kategorisine İlişkin İçerik Analizi.....	44
Tablo 6.5. Sportif Etkileri Kategorisine İlişkin İçerik Analizi	46
Tablo 6.6. Coğrafi Özellikleri Kategorisine İlişkin İçerik Analizi.....	48
Tablo 6.7. Teknik Özellikleri Kategorisine İlişkin İçerik Analizi.....	50
Tablo 6.8. Gelişim Hedefleri Kategorisine İlişkin İçerik Analizi	52

GÖRSELLER LİSTESİ

Görsel 4.1. Hesarek Kayak Merkezi / Bingöl.....	28
Görsel 4.2. Bingöl Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, ‘Hesarek Kayak Merkezi’	29

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	: Avrupa birliği
BGSİM	: Bingöl Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü
BKA	: Bölgesel Kalkınma Ajansları
FIS	: Uluslararası Kayak Federasyonu
GSB	: Gençlik ve Spor Bakanlığı
TKF	: Türkiye Kayak Federasyonu

ÖZET

Bingöl ili turizm anlamında önemli birçok bölgeye sahip bir şehir olmasına karşın, gelişmişlik konusunda henüz yeterli ilerleme sağlayamamıştır. Ancak Bingöl ilinin yerel kalkınmasında spor tesislerinin ve bu tesislerin faaliyetlerinin önemli bir rol oynayabileceği öngörülmektedir.

Bu bağlamda araştırmanın amacı, Bingöl ilinde 2016 yılında hizmete açılan Hesarek Kayak Tesisinin Bingöl ilinin yerel kalkınma sürecine etkisini irdelemektir. Çalışmada nitel araştırma tekniklerinden Olgu Bilim (Fenomenoloji) yaklaşımı benimsenmiştir. Araştırmanın çalışma grubuna 4 kayak antrenörü, 4 kayak sporcusu, 2 üst düzey kamu yöneticisi, 3 kamu kuruluşu müdürü, 3 esnaf olmak üzere toplam 16 katılımcı dâhil edilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan 28 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler Nvivo 10 programına aktarılarak içerik analizleri gerçekleştirilmiştir. Araştırma verilerine ilişkin analiz sonuçlarında, “Hesarek Kayak Tesisi” ana teması altında “Yerel Kalkınma İlişkisi” ve “Tesis Boyutu” olmak üzere iki alt tema ortaya çıkmıştır. Alt temalar değerlendirildiğinde, Hesarek Kayak Tesisinin Bingöl iline sosyal, ekonomik, kültürel, eğitim ve sportif anlamda olumlu etkilerinin olduğuna dair bulgulara ulaşılmıştır. Buna karşın tesis boyutu alt temasının teknik özellikleri kategorisinde ise konaklama ve yeme içme hizmetlerinde eksikler olduğuna ilişkin bulgular elde edilmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda, Bingöl ili Hesarek Kayak Tesisinin önemli bir potansiyele sahip olduğu, yerel kalkınma sürecini hızlandırıp ilin gelişmesine önemli katkılar yaptığı ve daha fazlasını da yapabileceği, dolayısıyla tesise ilişkin yatırımların artırılıp eksikliklerin giderilerek faaliyetlerin çeşitlendirilmesi gerektiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Yerel Kalkınma, Spor Tesisi, Kayak, Hesarek Kayak Tesisi.

SUMMARY
SPORTS FACILITIES IN LOCAL DEVELOPMENT
(HESAREK SKI FACILITY EXAMPLE)

Although Bingöl is a city with many important regions in terms of tourism, it has not made sufficient progress in terms of development yet. On the other hand, it is foreseen that the activities of sports facilities can play a significant role in the local development process of Bingöl province.

In this context, the aim of the research is to examine the impact of Hesarek Ski Resort, which was opened in Bingöl province in 2016, on the local development process of Bingöl province. In the study, phenomenon science (phenomenology) approach, which is one of the qualitative research techniques, was adopted. A total of 16 participants, including 4 ski trainers, 4 ski athletes, 2 senior public managers, 3 public institution managers, and 3 artisans, were included in the study group of the research. In the study, a semi-structured interview form consisting of 28 questions prepared by the researcher was used as a data collection tool. Content analysis of the obtained data were carried out by transferring to Nvivo 10 program. In the analysis of the research data, two sub-themes emerged under the main theme “Hesarek Ski Resort”: “Local Development relationship” and “facility size”. As a result of analyzing these themes, it was found that Hesarek Ski Resort has a positive impact on Bingöl province in social, economic, cultural, educational and sporting terms. However, in the technical characteristics category of the facility size sub-theme, findings were obtained as to the deficiencies in accommodation, food and drink services. According to the results obtained, it can be said that the Hesarek Ski Resort in Bingöl province has a significant potential; it accelerates the local development process and makes important contributions to the development of the province and can do more; thus, investments in the resort should be increased and activities diversified by eliminating deficiencies.

Keywords: Local Development, Sports Resort, Skiing, Hesarek Ski Resort.

ÖNSÖZ

Bu çalışmada spor tesislerinin yerel kalkınma üzerindeki etkisi ele alınmıştır. Yerelden kalkınmanın sağlanmasında bir etken olan spor tesisleri konusunda ülkemizde çeşitli yatırımlar geçmişten günümüze yapılmaktadır. Bu bağlamda çalışmada, Bingöl ilinin yerel kalkınma sürecinde Hesarek Kayak Tesisinin etkilerini ortaya koymak amaçlanmıştır.

Gerek tez konusunun belirlenmesinde gerekse çalışma süresince, değerlendirme ve yönlendirmeleriyle yoluma ışık tutan çok değerli danışman hocam Doç. Dr. Cenk TEMEL'e, eksik kaldığım her noktada tecrübe ve desteğiyle yanımda olan değerli hocam Dr. Mehmet KARTAL'a sonsuz teşekkür ediyorum.

Yine bu süreçte göstermiş olduğu ilgi ve alakadan dolayı kıymetli ablam Çiğdem GÖKDUMAN'a, beni motive edip çalışmama yoğunlaştıran yüksek lisans arkadaşım Seren ERKIŞ'a, maddi ve manevi desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, her zaman arkamda duran çok değerli aileme teşekkürlerimi iletiyorum.

Ahmet OMAK

Antalya, 2021

BİRİNCİ BÖLÜM

YEREL KALKINMA

1.1. Kalkınma

Kalkınma sözcüğü, zaman içerisinde hayat şartlarının gelişimi ile birlikte farklı anlamlar kazanmıştır. Çoğu zaman ise büyüme, ilerleme, modernleşme gibi kendisine yakın kavramların yerine kullanılmıştır. Bu durum kalkınma kavramının gerçek anlamından sapması sonucunu doğurmuştur. Kalkınma kavramı çoğu insana ekonomik olarak çağrışım yapsa da yalnız ekonomiye özgü bir kavram değil aynı zamanda eğitim, sağlık, tarım vb. birçok alana hitap etmektedir. Kalkınmanın sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesi için, toplumların gelişim süreçlerinde, ekonomiyi ulusal olarak tek parça halinde kabul etmesi gerekmektedir. Bundan dolayı kalkınma sosyal, ekonomik ve siyasal olarak gerçekleşmesi istenilen gelişim ve yenilikler olarak ifade edilebilir (Yavilioğlu, 2002: 59).

Kalkınma kavramı geçmiş yıllarda olduğu gibi günümüzde de pek çok yazar tarafından büyüme kavramı ile eş anlamlı olarak kullanılmaktadır. Ancak kalkınma, ülkenin gelişim sınırlarını büyüten ve yapısını düzenleyen kurumsal değişimler olarak tanımlanırken, büyüme çoğu zaman üretimdeki ve gelirdeki artışı ifade etmektedir. Yani kalkınma, yalnızca üretimin miktarıyla değil, neler üretildiği ve bunlarının nasıl dağıldığı noktasında ekonomik büyümeden ayrılmaktadır (Doğaner Gönel, 2010: 10).

Kalkınma kavramı, İkinci dünya savaşından sonra daha fazla önem kazanmış ve üzerinde durulan bir konu haline gelmiştir. Bunun sebebi ise savaş sonunda sanayisi gelişmiş ülkeler ile gelişmemiş ülkeler arasındaki gelir farkının çok fazla artması olmuştur. Bu dönemde ülkeler daha çok kalkınmanın ekonomik boyutu üzerinde yoğunlaşmıştır. İş olanakları, üretim ve sanayileşme gibi konuları ana merkeze alan bu yaklaşımlar, ulusal kalkınma anlayışına önem kazandırmış ve ülkeler kendi kalkınma planlarını oluşturmuşlardır. Bu planlamalar ile milli gelir, işsizlik ve üretimin artması gibi konularda çabalar gösterilmiştir (Kaya, 2007: 7). Çünkü kalkınma uygun yatırımlar ile üretimin artmasını sağlayarak toplumun yaşam kalitesini yükseltmeyi amaçlar. Kalkınmanın gerçekleşmesi için eğitilmiş bireylerin artması, yeterli istihdamın sağlanması, insanların sosyal güvencesinin olması, kültürel zenginlik ve çevre bilincine sahip bir toplum yaratılması gerekmektedir (Çeken, 2008: 293).

1.1.1. Sürdürülebilir Kalkınma

Sürdürülebilir kalkınma kavramı, kalkınma sorununun dar ve tek yönlü bakış açısıyla değerlendirilmesinden dolayı çıkmaza girmesiyle ortaya çıkmıştır. Ortaya çıkan sorunlar, insan ve çevre uyumunu sağlayan, kalkınmayı çok yönlü ve geniş olarak değerlendiren sürdürülebilir kalkınma anlayışını zorunlu kılmıştır. Bu anlayış gelecek kuşaklar ile günümüz kuşakları arasında bağ oluşturmaya çalışan bir yaklaşım olmakla beraber, hem ekonomik, çevresel ve toplumsal olarak çok boyutlu olup hem de dinamik bir yapıya sahiptir. Sürdürülebilir kalkınma, tanımlanması zor bir yaklaşımdır. Bunun sebebi ise bu kavramın vurgulandığı gibi ekonomik, çevresel ve toplumsal olarak çok boyutlu olmasıdır. Tanımlama yaparken hangi boyut üzerinde daha fazla durulması gerektiği tercihe bağlı olduğundan kavram farklı anlamlara yönelmektedir (Kocaoğlu, 2017: 19). Geçmiş yıllarda daha çok çevresel boyutuyla ele alınan sürdürülebilir kalkınma kavramı, zaman içerisinde sosyo kültürel ve siyasi alanlarda da önem kazanarak insan odaklı bir anlayışla gelişme göstermiştir (Kaya, 2007: 10).

Sürdürülebilir kalkınma, günümüzde çevresel boyutundan daha geniş bir anlam kazandığından ötürü, gelecek ile günümüz arasında bağ kuran bir yaklaşım olarak karşımıza çıkmaktadır (Zengin vd., 2014:99). Sürdürülebilir kalkınma ile çevre ve ekonomi arasında bir uyum sağlanarak, toplumun gelişmesi ve kalkınması amaçlanmaktadır. Uzun vadede kaynak israfını reddederek idareli kullanımı amaçlayan bu kalkınma anlayışı, doğal kaynakları aktif kullanıp, çevresel korumayı merkeze alarak ekonomik büyümeye katkı sağlamayı hedeflemektedir (Yıldırım ve Öner, 2003:6). Son olarak sürdürülebilir kalkınmanın ilkeleri; yaşam kalitesi, adalet, sorumluluk, katılma, uyum ve yetki verme, koşulları ise demokrasi, katılım, vizyon, tutarlılık, öncelikler, maliyetlerin paylaşılması, eğitim ve iş birliği olarak kabul görmektedir (Palabıyık, 2005: 611).

1.1.2. Bölgesel Kalkınma

Kalkınma kavramı zaman içerisinde sadece anlam olarak değil aynı zamanda yer olarak ta değişiklik göstermiştir. Daha önce ulusal veya küresel olarak ilgi gören kalkınma, zamanla bölgesel anlamda da önem kazanmıştır. Bölge kavramı alan anlamı taşımakla beraber sınırlarını çizmek oldukça zordur. Bu kavram devlet anlamında tanımlandığı zaman alt birimleri ifade etse de uluslararası hukuk tanımlamasında, ortak menfaatlere sahip, ekonomik coğrafi ve siyasi anlamda ortak noktalar taşıyan devletler topluluğu olarak açıklanmaktadır (Kaya, 2007:11).

Bir bölgenin kaynaklarını, iklim, çevre, tarihi ve ticari alanlar gibi doğal kaynaklar, aynı zamanda kültür, sanat, festival gibi sosyo-kültürel kaynaklar oluşturmaktadır. Bu bağlamda günümüzde bölgesel kalkınma anlayışı, yerel kalkınma ile birlikte ulusal kalkınmaya göre daha fazla önem kazanmıştır (Pektaş, 2010: 1). Bölgesel kalkınma önceki yıllarda, merkezin müdahalelerine maruz kalmış olsa da günümüzde kendi ayakları üstünde duran, yerel, ulusal ve yerine göre uluslararası kurumların da dâhil edilmesiyle ilerleyen bir süreç halini almıştır (Küçük, 2012: 40).

Bölgesel kalkınma anlamında, kalkınma stratejisi ve kalkınma politikaları bölgesel anlamda açıklığa kavuşturulmalıdır. Bu strateji ve politikalar açıklanırken ülkenin kalkınma hedefleri ve koşulları göz önünde bulundurularak ulusal ve ulus altı birimlerin rolleri, bunların sorumluluk ve yetkileri, bölgesel çerçeve ve kullanılacak araçlar belirlenmelidir (Göymen, 2010: 123).

“Bölgesel Kalkınma Ajansları, kamunun finansman sağladığı bölgesel ekonomik gelişmeyi özendirmek üzere tasarlanmış, çalışma alanı merkezi ve yerel idarelerin dışında olan kurumlardır. Bölge ajansları, il veya ilçe değil, bölge esas alınarak kurulmaktadır “ (Kayasu vd.’ den akt. Kaya, 2007: 12). Kaya (2007: 12) farklı ülkelerde kurulmalarına rağmen ortak özellikler gösteren bölgesel kalkınma ajanslarının (BKA) finansmanlarını, idari yapılarını, görevlerini ve faaliyetlerini şu şekilde özetlemektedir;

İdari yapıları: İdari yapılarının hükümetten bağımsız olmasına ve bölgesel olarak çalışmalarını yürütmelerine rağmen bölge kalkınma ajanlarının büyük çoğunluğu merkezi yönetim anlayışına sahip hükümetler tarafından kurulmuştur. Bu ajansların işleyişini, planlarını ve politikalarını oluşturup yürüten bir yönetim kurulu mevcuttur. Yönetim kurulu çoğu zaman merkezden atanan ve ajansın kurulmasında rol oynayan kuruluşların üyelerinden oluşmaktadır. Bölgesel kalkınma ajansları ekonomik olarak devlet kurumlarına karşı sorumlu, plan ve politikaları konusunda ise kanunlar çerçevesinde bağımsızdırlar.

Faaliyet ve görevleri: Bölgesel kalkınma ajanslarının 2 temel görevi bulunmaktadır. Bunlar bölgede bulunup ve burada yatırım planları yapan girişimcileri bilgilendirerek onları teşvik etmek ve yatırım yapan girişimciler ile firmalara danışmanlık yapmaktır. Bunların dışında yerel yönetimlerin ekonomik ve personel anlamında yetersiz kaldığı durumlarda, yol, su, çöp, kanalizasyon ve alt yapı faaliyetlerinde aktif rol almaktadırlar. Bölgesel kalkınma ajansları faaliyetlerine göre ikiye ayrılarak, yalnızca bölgeye yatırımcı çekmek için çaba sarf edenler zayıf ajans, hem yatırımcı çekip buna ilaveten ekonominin gelişmesi, çevre düzenlemesi, istihdamın artması gibi amaçlara da hizmet eden ajanslar ise kuvvetli ajanslar olarak adlandırılmaktadır.

Finansmanları: Bölgesel kalkınma ajansları finansmanlarını genel bütçe ve özel fonlardan sağlamaktadır. Başlangıç sermayelerini devletten alırlar. Ek olarak devlete sanayileşmeyi destekleyen projeler sunarak kredi almaktadırlar.

Aynı zamanda Avrupa Birliği ve Dünya Bankası tarafından bu ajanslara destek sağlanmaktadır. Örnek olarak İngiltere’de bu ajanslar gelirlerinin yarısından fazlasını Avrupa Birliği fonlarından, geri kalan kısmını da yine bütçe, devlet fonlarına proje, ticari hizmetler ve Avrupa Komisyonu ile Dünya Bankası fonlarından elde etmektedir (Altay vd., 2004: 21).

Türkiye’de Kalkınma Ajansları: Türkiye gelişmek için çaba sarf eden, plan ve politikalarını bu doğrultuda oluşturan ve gelişimin de ancak yerelden kalkınma sağlanarak mümkün olacağını benimseyen ülkelerdendir. Bu yaklaşımından dolayı yerel kalkınma her zaman Türkiye’nin gündeminde yer alan ve fazlasıyla önemsenen bir konudur. Avrupa birliğinin yerelleşmeyi önemsemesi de Türkiye’nin bu doğrultuda ilerlemesine katkı sağlamıştır. Bu bağlamda yerel ve bölgesel kalkınmayı hızlandırmak adına 2006 senesinde Kalkınma Ajansları kurulmuştur.

Kalkınma ajansları özellikle yerel kalkınma amacıyla yürütülecek politikaların uygulanabilmesi için önemli bir yer tutmaktadır. Yönetimsel problemlerin tespit edilmesi ve kalkınmadaki sorunların çözülmesinde, çok aktörlü olan teşvik ve destekleyici aynı zamanda işbirlikçi bir yapıya sahip olan kalkınma ajansları önemli bir çözüm aracı olarak görülmektedir. Kalkınma ajanları kalkınma seviyesini yükseltmeyi hedeflemekte ve bu hedeflere Türkiye’nin beş yıllık kalkınma planlarında değinilmektedir (Atmaca, 2020:67).

1.1.3. Toplumsal Kalkınma

İkinci dünya savaşının sonlarında bir ulusun kalkınma ölçüsü olarak mali kriterler kullanılırken ilerleyen dönemlerde bu anlayış yerini toplumun bütün olarak kalkınması anlayışına bırakmış ve toplumsal kalkınma kavramı ortaya çıkmıştır (Kaya,2007:15). Toplum kalkınması kavramı, “Kırsal ve kentsel yerel toplulukların toplumsal, ekonomik, ekinsel sorunlarını çözmek amacıyla girişkenliği ele alarak yerel güçlerini birleştirmesi, özgüçlerini ortaya koyması, olanaklarının elvermemesi durumunda giriştiği bu gönüllü çabaların devletçe desteklenmesi ilkesi çerçevesinde bir dayanışma, özüne yardım ve karşılıklı yardımlaşma sürecidir. Bu, sorun çözmeye ve duyulan gereksinmeye dayalı planları, programları, demokratik uygulama yöntemlerini içeren eğitsel ve örgütsel bir süreç” olarak tanımlanmaktadır (Geray’dan akt. Bilir, 2003: 4).

Genel bir tanımla toplum kalkınması ekonomik olarak ilerleme kaydetmek için belirli bir bölgede yapılan faaliyetlerin tümüdür. Birleşmiş Milletler tarafından yayınlanan Ekonomik Kalkınma ve Toplum Kalkınması adlı dergide, toplum kalkınması için, “milletler arası anlamda toplumların ekonomik, sosyal ve kültürel şartlarını geliştirmek ve toplumları milletin hayatına intibak ettirmek ve milli gelişmeye tam olarak yardımda bulunabilmek için, hükümet otoriteleriyle halkın müşterek sarf ettiği gayretlerden meydana gelen bir süreci ifade etmek için kullanılır” biçiminde tanımlama getirilmektedir. Toplum kalkınması devletin desteğiyle beraber yerel halkın ekonomik, kültürel ve toplumsal problemleri çözmek adına gönüllü olarak göstermiş oldukları çabaların bütünüdür. Toplum kalkınması gönüllülük ve iş birliği ilkelerine dayanmaktadır (Çakım, 1964: 59). Bu kalkınma anlayışı bir bütünü temsil ettiğinden, sadece devlet tarafından yapılan faaliyetlerle ya da sadece halkın çabalarıyla oluşan bir süreç değildir. Yerel topluluklar sorunlara çözüm ararken devletin desteğine ihtiyaç duyulduğu noktalarda, devlete ve devlet personeline önemli görevler düşmektedir. Kısaca devlet toplumsal kalkınmaya rehberlik ederek hem destekçi hem de proje ortağı olmalıdır (Geray, 1966: 235).

1.2. Yerel Kalkınma

Son yıllarda küreselleşmenin bir sonucu olarak yerelleşme ön plana çıkmış, yerel kalkınma anlayışı önem kazanmıştır. Dünyada yerel kalkınma anlayışının önem kazanmasının başlıca sebepleri ise Avrupa Birliği yapılanmasının içerisinde yerelleşmenin ön plana çıkması ve yerel yönetimlerin öneminin farklı bir boyut kazanmasıdır. Yerel kalkınma yaklaşımı, yerel aktörler dâhil edilerek yerel halkın ekonomik, kültürel, sosyal ve siyasal alanlarda, sürdürülebilir kalkınmanın temel ilkelerine de uygun olacak şekilde gelişim sağlamasını hedefleyen bir yapıdadır (Pektaş, 2010: 1).

Yerel kalkınma, yerel bazda ekonomik hedeflerin, kalkınmanın ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasi alanlardaki farklı boyutlarını da içine alacak biçimde geliştirilmesi ve güçlendirilmesi diye ifade edilebilir (Tutar vd., 2014: 501). Bununla birlikte yerel kalkınma, son zamanlarda dünya gündemini meşgul eden kavramlardan birisi olmuştur. Kalkınmada coğrafya, bölgesel kalkınma anlayışının ana hatlarını çizmiş, bu ölçüt yerel kalkınma anlayışının da temelini oluşturmuştur. Coğrafyanın ana omurgayı oluşturması sadece fiziksel bölge anlamında değil aynı zamanda bu bölge içerisinde yaşayan insanların sosyo-kültürel ortak özellikler taşımasının bir sonucudur. Yerel kalkınmada kararların yerinden alınması, aktörler arasındaki yakın ilişkiler, kamu ve halk arasındaki iş birliği gibi konulardan dolayı

yerel kalkınma anlayışı bölgenin, halkın ve yerel aktörlerin iş birliği içerisinde aktif olarak rol almalarına ve süreci idare etmelerine dayalı bir yaklaşımdır (Kaya, 2007:17).

Yerel kalkınma anlayışı, kalkınmanın yerel aktörlerin desteklenmesiyle güçlerini ortaya çıkarmalarını sağlayarak mümkün olacağını savunmaktadır. Bu anlayış aynı zamanda merkezi idarenin zorluğunu, bunların yetkilerinin azaltılarak yerel aktörlerin güçlendirilmesiyle katılımın artacağını iddia etmektedir. Yerelleşme ve demokratikleşme arasında bir bağ kuran bu yaklaşım merkezi yönetim yerine yerelden yönetim anlayışını benimsemektedir (Darıcı,2007: 215).

Kalkınma planlarında üzerinde titizlikle durulan, çok önem verilen ilkelerden bir tanesi yerel kalkınmadır. Kalkınmanın sağlanabilmesi yerel dinamikler arasındaki bağılıkların oluşmasına, yetki ve sorumluluklarını kavramalarına, fayda sağlayacak etkili bir hizmet için gereken ortamı sağlamalarına ve piyasadaki iş birliği ve yarışı iyi analiz ederek ona göre hamle yapmalarına bağlıdır. Bunun sebebi ise yerel kalkınma anlayışı, ortak mekânda bulunan, ortak kaynakların yereldeki tüm katılımcılar tarafından iş birliği halinde uyumlu olarak kullanması durumunda gerçekleşmekte olmasıdır (Gül, 2004: 201).

Yerel kalkınma yaklaşımının daha iyi sonuçlar vermesi için yetkinin merkezden yerele devredilmesi gerekmektedir. Bu yaklaşım farklı bölgelere, kendisinin kalkınmasını sağlayarak ekonomisini ve sosyo kültürel yapısı kendisinin belirlemesi fırsatını sunmaktadır. Bazı uluslararası organizasyonlar ekonomik kalkınmanın yerel düzeyde sağlanmasıyla alakalı destek niteliğinde çalışmalar uygulamaktadır. Gelişmiş ekonomilerde yerel kalkınma planları ve organizasyonları uygulanırken bunlar gelişimini tamamlamamış ekonomilere uyarlanarak kalkınmanın yerel bazda sağlanmasını hızlandırmayı amaçlamaktadır (Çetin,2006: 127).

Genel hatlarıyla, yerel kalkınma yaklaşımı için tanımlama yapılacak olursa, yerele ait kaynakların ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal açıdan ele alınıp kamu, halk ve aynı zamanda özel sektör ile birlikte hareket edilerek bölgede, planlı uygulamalar sonucunda bulunduğumuz şartları geliştirerek belirlenen hedeflere ulaşılması denebilir. Yerel kalkınmanın başarıyla sağlanması için bir takım temel ilkeler bulunmaktadır. Bu ilkeleri yerel dinamiklerin yardımlaşması, yerel yatırımcıların planlarını geliştirilmesi, devletin projelerde desteği ve iş birliği, şehir planlarının yerel kalkınma anlayışına göre tekrar düzenlenmesi ve istihdamın artırılması olarak sıralayabiliriz. Ek olarak yerel kalkınmanın başarıyla sağlanması ve daha verimli sonuçlar doğurması için kentlerin altyapı durumları da çok fazla önem arz etmektedir (Küçük,2012:39).

Yerel kalkınma anlayışı günümüzde gerek ekonomik gerek sosyal gerekse bölgesel olarak ilerleme sağlamayı, ulusal ve uluslararası düzeyde yapılan iş birliği düzeyine

bağlamaktadır. Böylelikle bu anlayış kendisini küreselleşmeden menfaat sağlama ve yerel dinamiklerin rekabetiyle bölgeye yatırımcı çekmek olarak ifade etmektedir. Dolayısıyla bu planlamalar doğrultusunda yerelin kalkınmasının, ülke genelinde ulusal bir kalkınma sonucunu doğuracağı düşünülmektedir (Doğan, 2009:15).

Yerel kalkınmanın vurguladığı temel noktalar, İnsan odaklı olarak kalkınmanın halka nasıl yansıdığına tespit edilmesi, yerelin kalkınmasında tüm bileşenlerin sürece dâhil edilerek adaletli bir yaklaşım sergilenmesi, yerel kalkınmayı ekonomik sosyo-kültürel ve siyasal olarak çok boyutlu bir süreç olarak benimsemek ve bu boyutların uyumunu düzenli bir şekilde sağlayarak birbirlerini tamamlamalarını sağlamak olarak belirtilebilir (Göymen,2004: 1).

1.2.1. Yerel Kalkınmanın İlke ve Amaçları

Yerel kalkınma yaklaşımı ile yerel düzeydeki ana kaynaklar, sosyal, kültürel ve ekonomik hedeflerde dikkate alınarak içinde bulunulan durumu daha ileri seviyeye taşınmaya çalışılmaktadır. Bu çalışmalarda kamu, halk ve özel sektör iş birliğine büyük önem verilerek kalkınmayı hızlandıracak politikalar oluşturulmaktadır. Bu nedenle yerel kalkınma yaklaşımı, yerelden ilerleme sağlanmaya çalışılan gerek ekonomik gerek sosyal gerekse kültürler plan ve programların bütünü olarak tanımlanmaktadır (Küçük, 2013:23).

Yerelleşme düşüncesinin ortaya çıkmasını tetikleyen sebepler arasında, iktisadi liberalizm ve küreselleşme karşıtı ideolojilerinde yer aldığı bilinmektedir. Bu fikir ve düşüncelerin ortak noktası ise yerelleşme anlayışını benimsemiş olmalarıdır. Devletçi fikirleri savunanlar, devletin küreselleşmeye karşı güç kaybetmesini yerelleşme düşüncesi ile toparlamak, bir ulus oluşturma çabası ve kendilerine özgü yerel çözümler bulmak gerektiği iddiasıyla ortaya çıkmışlardır (Keyder, 1996: 51). Bu bağlamda, küreselleşmenin de etkisiyle değişen çağ, devletin gelişmesi için yerelleşme ve yerelleşmeyi sağlayacak kalkınma stratejisi ve projelerine ihtiyaç duyulduğunu belirtmektedir. Bu projeler ve kalkınma stratejisi, kamu, sivil toplum ve yerel halkın birleşmesiyle kalkınmanın gerçekleştirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Geliştirilen plan ve projeler günümüz şartlarının korunarak geleceğe dönük ilerleme sağlanması amacını taşımaktadır (Konuç,2015:21).

Stratejik kalkınma planları çerçevesinde yerel kalkınma yaklaşımının temel ilkelerini, çok boyutlu (sosyal, kültürel, ekonomik, siyasi) kalkınma süreci takip etmek, bu boyutlar arasındaki uyumu sağlamak, toplumu sürece dahil etmek, insana özgü bir yaklaşım sergilemek ve adaletli politikalar oluşturarak, ayrımcı değil kapsayıcı olmak şeklinde özetlemek mümkündür (Göymen,2010:132). Yerel kalkınma yaklaşımı amaçlarını şekillendirirken ekonomik ve sosyo kültürel boyutuyla ele almaktadır. Ekonomik olarak yerel

düzeydeki kaynakları en doğru şekilde kullanmayı amaçlarken, sosyo kültürel anlamda ise toplum içerisindeki adaleti sağlama, halkı yerel kalkınma stratejisi doğrultusunda süreç içerisine dahil etme ve halkın değerlerini koruma gibi amaçlar taşımaktadır (Eroğlu, 2010: 47).

Yerel kalkınma anlayışının temel amaçları, şehir ve bölge düzeyinde ekonominin geliştirilmesi, yeni çalışma sahaları yaratılarak istidam sağlanması, politikalar oluşturulurken yerel dinamiklerin etkin olarak katılımının sağlanması olarak ifade edilebilir (Sakınç,2013:25). Bu amaçlara ulaşmak adına bir takım stratejik yerel kalkınma politikaları oluşturulmaktadır. Şehir ve bölgelerde ekonomik canlılık sağlamak, ticari koridorlar oluşturmak, serbest girişim bölgeleri kurmak, konut kalitesini geliştirerek eskimiş binaları restore etmek, eğitim ve gelişim programları uygulamak gibi projelerin oluşturulan bu politikaların bir parçası olarak uygulanabileceği düşünülmektedir (Gül,2004:208). Yerel kalkınma yaklaşımının araçları ise, yerel yatırımcılar, yerel yönetimler, bölge planlaması, yatırımcıların ilgisini çekecek teşvikler, kamu yatırımları, sanayileşme ile alakalı yatırımlar, kalkınma ajansları ve sivil toplum örgütleri olarak sıralanabilir (Tutar vd., 2014: 501).

İKİNCİ BÖLÜM

SPOR TESİSLERİ

2.1.Spor Tesisleri

Önceki zamanlarda savaş veya avcılık gibi nedenlerle yapılan fiziksel aktivitelerin, sporun ortaya çıkmasını sağladığı genel bir kabuldür. Zaman içerisinde insanın dönüşümü ve gelişimiyle birlikte spor tesisleri önem kazanmış ve artan özellikleriyle daha farklı amaçlar için kullanılmaya başlanmıştır. Günümüzde spor; pazarlama, tesis oluşumu ve yönetimi, spor malzemeleri gibi alanları da kapsayarak bir endüstri özelliği kazanmıştır. Ayrıca teknolojinin gelişmesiyle birlikte de sportif faaliyetler, alanlar, kullanılan malzemeler günden güne artarak çeşitlenmektedir. Sportif faaliyetler çeşitli alanlarda yapıldığı için spor tesisi kavramı, içerisinde spor aktivitelerinin yapılabildiği tüm stadyum, pist, saha, salon vb. yapıları kapsamaktadır (Güçlü, 1998: 33). Bunların yanı sıra yine sportif faaliyetlerin yapılmasına olanak tanıyan tüm orman, dağ, kanyon, ırmak gibi arazileri de spor tesisi kavramı içinde düşünülebilir (Doğu' dan akt. Utku, 2019: 12).

Spor ürün ve hizmetlerinin üretildiği yerlere tesis adı verilirken, branşa özgü aktivite ve antrenmanların yapıldığı, yarışma öncesinde ve sırasında ihtiyaçların karşılanabildiği yapı, saha ve alanlara spor tesisi denilmektedir. Spor tesislerinin, ulusal ve uluslararası yarışmalara uygun olmakla beraber, ihtiyaç duyulan tuvalet, duş, soyunma odaları, tribün vb. donanımlara sahip olması gerekmektedir (İç, 2017: 14). Spor tesisleri çocuk, genç, yaşlı her gruptan insanın sağlıklı yaşayabilmesi için kamu veya özel kuruluşlar tarafından yapılan, çeşitli branşların yapılmasına olanak sağlayan aktivite alanları olarak tanımlanabilir (Girginer ve Şahin, 2007: 13). Diğer bir tanıma göre ise spor tesislerinden, spor sektörü alanında çalışan ve bireylerin bilgi, eğitim, antrenman, donanım gibi ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlayan, örgütlenmiş üretim, pazarlama ve ekonomi birimleri olarak bahsedilmektedir (Çelik,2006: 28).

Spor alanları ve spor tesisleri sporun mekânını oluşturduklarından dolayı spor ortamı içerisinde çok önemli bir yer tutmaktadırlar. Bu mekânlar farklı spor türlerine ev sahipliği yaptıklarından dolayı farklı yapılarda ve farklı işlevler görecektir şekilde tasarlanmak zorunda kalmıştır. Günümüzde bu durumun sonucu olarak farklı şekil ve boyutlarda spor tesisleri inşa edilmektedir (Salman, 1992: 26). Her geçen gün bu tesislere, gerek özel kuruluşlara ait kâr amaçlı, gerekse kamu veya yerel yönetimlere ait spor tesisleri eklenmekte ve halkın hizmetine sunulmaktadır (Tolukan, 2014: 68).

Spor tesisleri, sporun kalitesini arttırması ve tanıtımını yapmasının yanı sıra insanların serbest zamanlarını değerlendirmelerine de olanak sağlamalıdır. Sporun sadece rekabet amacıyla değil insanların kendini eğitmesi amacını da taşıdığı düşünülduğünde rekreatif tesislerin, toplumun temel ihtiyaçlarına hizmet ettiği dolayısıyla farklı özelliklerin tesislerin kullanımını arttıracağı öngörülmektedir (Ceyhun,2008: 328).

Spor tesisleri müsabaka, eğitim, antrenman, sağlık, gösteri vb. amaçlara hizmet verecek şekilde kar odaklı faaliyet gösterdiklerinden dolayı kuruluş yerleri ve ölçütleri farklı olabilmektedir. Bu tesislere ekonomik olarak bakıldığı zaman hizmet alanına ait yatırımlar olduğu gözlenmektedir. Bu alanda hizmet vermek ve iş olanağı sağlamak bununla birlikte kâr amaçlı kurulacak bir tesisin yatırım projesini hazırlarken izlenecek yol karmaşık ve sorunlu olabilmektedir. Spora ait yatırımlar, bir spor tesisinin inşa edilmesi, mevcut tesisin onarılması veya tesisin teknolojik anlamda yenilenmesini içermektedir (Ekenci ve İmamoğlu, 2002: 7).

Spor tesisleri günümüzde kullanıcıları merkeze alarak onların memnuniyetine odaklı hizmet sunmaktadır. Kullanıcı memnuniyeti sağlanarak onları tekrar kazanmak, hizmetleri ve ürünleri kaliteli bir şekilde sunmak diğer sektörler gibi spor tesisleri için de büyük önem arz etmektedir (Girginer ve Şahin, 2007: 14). Spor merkezlerinin hedefinde kullanıcıların ihtiyaçlarını temin etmek ve halkın refah düzeyini yükseltmek vardır. Bununda kaliteli bir şekilde yapılması amaçlanmaktadır (Türksoy, 2019: 3). Bir ülkede herkesin spor faaliyetlerini gerçekleştirebileceği tesislerin var olması, sporu ve yapılan sporun kalitesini geliştirecektir. Bu kalitenin yükselmesi sonucunda toplumun zindelik düzeyi artacak ve kalkınmanın sağlanmasına katkıda bulunacaktır. Sporun gelişmesine paralel olarak yeni tesislere ihtiyaç olacağından günümüzde yeni spor tesisleri yapılması talebi günden güne artmaktadır (İç,2017: 17).

2.2.Amacına Göre Spor Tesisleri

Spor tesisleri, içerisinde birçok spor organizasyonu yapılmakla beraber ulusal ve uluslararası birçok spor faaliyetine de ev sahipliği yapmaktadır. Yapılan spor organizasyonunu gösterişli hale getirerek seyircileri cezbeden nedenlerden birisi de spor tesisinin donanımı ve ihtiyaçlara cevap verecek şekilde tasarlanmış olmasıdır. Günümüzde farklı spor branşlarına özgü tek veya çok amaçlı spor tesisleri yapılırken dikkat edilmesi gereken belirli kurallar vardır. Bu kurallar nüfus yoğunluğu, iklim şartları, bölgenin spor potansiyeli, ekonomik şartlar ve eğitim seviyesi olarak sıralanabilir (Demirci, 1986: 75).

Kullanım amacına bağlı olarak spor tesisleri dört grup altında toplanır. Bu gruplar aşağıdaki biçimde ifade edilebilir (Ammon ve Stotlar' dan akt. Katırcı,2012: 5).

Tek Amaçlı Spor Tesisi: Spor tesislerinin bazıları bir spor branşının antrenman ve müsabakalarının yapılması için inşa edilmiş tesislerdir. Bunlar tek amaçlı spor tesisi olarak ifade edilmektedir. Örnek olarak Golf sahası, bowling salonu, motor sporları pisti tek amaçlı tesislerden bazılarıdır.

Tek Alana Yönelik, Tek Amaçlı Spor Tesisi: Bu tesisler tek branşa özgü olmasa bile bir alana yönelik branşların faaliyet gösterdiği spor tesisleridir. Örnek olarak buz sporları alanında faaliyet göstermesi için inşa edilen tesiste hem buz pateni hem de buz hokeyi branşında faaliyet gösterilmesidir. Bu salonlarda basketbol müsabakasının düzenlenememesi bu tesislerin tek alana yönelik olarak tek amaçlı spor tesisi olduklarından kaynaklanmaktadır.

Çok Amaçlı Spor Tesisi: Çok amaçlı spor tesislerinde çeşitli spor dallarında müsabakalar veya çeşitli etkinlikler yapılmaktadır. Çeşitli branş ve etkinlikler için yapılan büyük spor kompleksleri çok amaçlı spor tesisi olarak kabul edilmektedir. İnşa edilen bu tesislerde hem spor dallarına özgü müsabakalar hem de konser, motorkros yarışları, sirk gösterileri gibi etkinlikler düzenlenmektedir.

Geleneksel Olmayan Spor Tesisi: Son yıllarda ilgi odağı olan birçok spor branşı karşımıza çıkmaktadır. Özellikle yüksek heyecanlı macera sporları için yapılan tesislerin sayısı günden güne artmaktadır. Bu bağlamda kapalı kaya tırmanışı merkezleri, paten sahaları, snowboard parkları geleneksel olmayan spor tesislerine örnek olarak gösterilebilir.

2.3. Türkiye’de Spor Tesisleri

Ülkemizde spor tesisleri incelendiğinde dünyadaki gelişimin hızlı olmasından dolayı spor tesisleri inşa ederken uyguladığımız politikalar yetersiz kalmıştır denilebilir. Günümüzde tesisleşmede hala eksiklerimiz olmasına karşın büyük şehirlerimizde uluslararası organizasyonların da düzenlenebileceği modern tesisler bulunmaktadır. Spor tesislerinde gerçekleştirilen organizasyonlar spor kulüplerine yapılan yatırımları arttırmış, uluslararası organizasyonlardaki başarılarımızı teşvik edici olmuştur. Öte yandan uluslararası alanda ülkemizi temsil eden sporcularımızın giderlerinin (beslenme, barınma, antrenman) karşılanması için sporcu eğitim merkezleri mevcuttur ve bu merkezlere başarılı sporcular seçilerek alınmaktadır (Cankalp, 2005: 160). Bununla birlikte Anayasamızın 58. ve 59. Maddeleri incelendiğinde "Bütün vatandaşların spor yapmaları devletin yükümlülüğü altındadır, her vatandaş devletin imkânlarından eşit miktarda faydalanmalıdır" denilmesine rağmen tesislerimizin hem nicel hem nitel olarak yetersiz kaldığı ve birtakım sorunların mevcut olduğu görülmektedir (Güçlü, 1998: 33).

Ülkemizde sadece sağlıklı bireylerin değil özel gereksinimli bireylerinde aktif olarak spora seyirci veya katılımcı olarak dâhil olabilecekleri düşünülerek tesislerin girişleri, çıkışları, soyunma odaları, sahası ve tuvalet gibi kullanım alanları yapım aşamasında özel olarak ele alınması gerekmektedir. Ülkemizde tesis yapımında öncelikli olarak, bölgenin spora olan ilgisi, eğitim seviyesi, iklim şartları, ekonomik şartlar, nüfus yoğunluğu gibi etkenler değerlendirilerek, günümüzde yapılan spor müsabakalarına uygun, ülkenin yatırım politikasına paralel olarak gerçekleştirilmektedir (Cankalp, 2005: 162).

Ülkemizde yeni spor tesislerinin yapılması talebi günden güne artmaktadır. İç (2017: 17). Türkiye'deki mevcut spor tesislerini şu şekilde sıralamaktadır;

- İlçe sahaları
- Stadyumlar
- Spor salonu
- Açık – kapalı yüzme havuzu
- Açık – kapalı Tenis kortu
- Atış poligonu
- Kayak tesisleri
- Yamaç paraşütü tesisleri
- Su sporları tesisleri
- Atletizm salon ve sahası
- Veledrom
- Açık sahalar (basketbol, futbol, hentbol, voleybol vb. sahalar)
- Sporcu kamp eğitim merkezi
- Gençlik kampı ve tesisleri
- Geleneksel spor dalları (güreş, atlı cirit vb.)
- Okçuluk kamp, antrenman ve müsabaka sahaları
- Bocce-bowling-dart salonları

Yukarıda tanımlanan spor tesisleri Özel Beden Eğitimi ve Spor Tesisleri Yönetmeliğine göre birtakım nitelikleri taşımak zorundadır. Katırcı (2012: 4) bu nitelikleri şu şekilde özetlemektedir;

- Normal tesislerde en az bir, kadın ve erkek sporcuların bir arada faaliyet gösterdiği tesislerde ise en az iki soyunma odası olması, sporcu sayısına yetecek kadar soyunma dolabı bulunması, odaların aydınlatma ve havalandırma sistemiyle birlikte hijyenik şartları taşıması,

- *En az bir dinlenme salonu bulunması, zeminin kaplanması ve salonun ısı, ışık ve havalandırma durumunun yeterli olması,*
- *Kadın ve erkek sporcuların birlikte faaliyet gösterdiği tesislerde en az iki tuvalet ve duşun soyunma odası içerisinde bulunması,*
- *Duşların sıcak suyunun bulunması, spor faaliyeti yapılan alanda ısının 18 °C altına düşmemesi, alanın sporculara yetecek düzeyde olması,*
- *Yangın vb. afetler durumunda müdahale yapılacak aletlerin hazır bulunması*
- *Spor faaliyetleri sırasında tehlikeli olabilecek sivri ve keskin alanların kaplanması*
- *Spor faaliyetleri sırasında sporcular için yeterli sayıda malzeme ve yardımcı aletlerin bulunması*
- *Çalışmalar sırasında çevrenin rahatsız edilmemesi için gerekli tedbirlerin alınmış olması.*

2.4.Spor Tesislerinin Yönetimi

Tesis yönetimi birey, mekân, süreç ve teknolojik gelişmeler arasında uyum sağlayarak oluşturulmuş fiziksel çevrenin aktif bir şekilde işleyişinden aynı zamanda spor yoluyla kalkınmaya katkıda bulunmaktan sorumlu meslek görev veya işlev olarak ele alınmaktadır. Çağdaş tesis yöneticileri açısından ele alındığında tesis yönetimi, faaliyetlerin oluşturma, geliştirme yeteneğini yükselten, spor organizasyonlarının yürütülmesiyle alakalı standartları arttıran, hizmetlerin sağlanmasıyla alakalı kararlar vererek bunlara liderlik etme anlamı taşımaktadır. Açık-kapalı, büyük-küçük tüm tesislerin tecrübeli ve verimli bir yönetim hizmetine ihtiyacı vardır (Kasap ve Kesim, 2007: 300).

Spor tesisleri, spor kulüplerinin program sunum ve gelişimi için önemli bir yer tutmaktadır. Spor tesisleri aynı zamanda toplumun spor ve fiziksel aktivite ihtiyacının karşılamasına yardımcı olmaktadır. Burada spor tesisi yönetiminin görevi ise spor tesislerini düzenleyip planlı ve organize bir şekilde halkın spor ihtiyacını karşılamasına fayda sağlamaktır. Bunların yanı sıra spor tesisleri kâr amaçlı yatırım işlevi olarak görülmektedir. Spor tesisleri yönetiminin bu konuyla alakalı üstlendiği görev, yine spor tesislerini düzenleyip organize ederek en yüksek kar hedefine ulaşmaktır (Bakır,2011: 157).

Spor tesislerindeki yönetici sayısı ve onların sorumlulukları tesisin büyüklük ve amacına göre değişiklik gösterebilmektedir. Genel hatlarıyla bakıldığında zaman bir spor tesisinde yönetimin üç pozisyonu bulunmaktadır. Bu pozisyonlar tesis müdürü, operasyon yöneticisi ve etkinlik koordinatörü olarak ifade edilmektedir.

Tesis müdürü: Genel bir sorumluluk taşımakla birlikte tesisin işleyişi ve yönetimini üstlenmektedir.

Operasyon yöneticisi: Tesislerde organize edilen tüm aktivitelerden sorumlu olmakla beraber tesis müdürüne direkt olarak bağlı çalışmaktadır.

Etkinlik koordinatörü: yine tesis müdürüne bağlı çalışarak tesislerde organize edilen etkinliklerin yönetimini üstlenmektedir (Doğu vd., 2013: 298).

2.5.Kayak Tesisleri Yerel Kalkınma İlişkisi

Genel olarak spor tesislerinin şehirlerin yerel kalkınma süreci üzerinde önemli etkilerinin olduğu düşünülmektedir. Bu bölümde ülkemizde bulunan bazı örneklerden yola çıkılarak kayak tesisleri ve yerel kalkınma ilişkisi irdelenmiştir. Bu tesislerden Hakkâri kayak merkezi bölge turizmi ve kış turizmi anlamında özellikle Hakkâri dışında Van ve çeşitli iller ile İran ve Irak'tan gelen misafirler açısından önemli bir kayak merkezi olma yolunda ilerleyen bir merkezdir. Hakkâri'de birçok insanı kayak sporuna yönelten etken şehrin doğası ve yapılan tesislerin donanımıdır. Bundan dolayı ülkemizde spora olan ilgi gittikçe artmaktadır. Sonuç olarak Hakkâri ilindeki Mergabütan kayak merkezinin halk, sporcu, antrenör ve esnaf üzerinde olumlu etkilerinin olduğu kayak merkezinin şehir ekonomisi için de önemli bir yer tuttuğu görülmektedir (Kumartaşlı vd., 2021: 134).

Bir başka örnek olarak Türkiye'nin birinci derecede önemli ve öncelikli kış turizmi merkezlerinden biri olan Palandöken kayak tesisleri kamu ve özel sektör tarafından yürütülen çalışmalar neticesinde, kayak sporu ve kış turizmi hareketleri yönünden uluslararası bir istasyon olma özelliği taşımaktadır (Korgavuş, 2017: 20).

Spor tesisleri ve spor organizasyonları spor turizminde önemli bir yer tutmaktadır. Erzurum Palandöken kayak merkezi birçok sportif etkinliğe, özellikle de kış sporları organizasyonlarına ev sahipliği yapmaktadır. Kış sporları kapsamında 25.Universiade 2011, 2012 Kuzey Disiplini Dünya Gençler Şampiyonası, Özel Sporcular Dünya Kayak Şampiyonası, 2017 Erzurum Avrupa Gençlik Olimpik Kış Festivali gibi çok sayıda uluslararası ve ulusal organizasyon ve yarışma bölgeye damgasını vurmuştur. Yarışmaların bölgede yapılmış olması; müşteri talepleri ve talep potansiyelini göstermesi bakımından anlamlıdır. Yeni kış spor etkinliklerinin ortaya çıkarılması sonucu konaklama işletmelerindeki doluluk oranları artmakta ve diğer tatil-eğlence kuruluşları yüksek kapasitelerle

çalışabilmektedirler. Erzurum Palandöken Kış Turizm Merkezi konumu, topografik yapısı ve iklim koşulları yönüyle bölgede ekonomik büyümeye önemli katkılar vermektedir. (Koşan, 2013: 320; <https://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/Olimpiyat-Oyunlari-Detay/123/1>).

Ülkemizde faaliyet gösteren bir diğer kayak tesisi olarak Erciyes Kayak Merkezi, Kayseri ilinin ekonomisi açısından değerlendirildiğinde önemli bir pay sahibi olduğu görülmektedir. Gerek merkezi yönetim gerekse yerel yönetimler tarafından destek verilen kış turizmi yatırımları bölge ekonomileri için önemli bir alan haline dönüşmüştür. 2005 yılından itibaren Erciyes Dağı'nın kış turizminin gerekliliklerine uygun bir biçimde yeniden ele alınması, uzman ekiplerin incelemeleri, yurtdışındaki kayak merkezlerinin analizi ve karşılaştırmaları gibi çalışmalar sonucunda gelinen nokta, Erciyes'in bir coğrafi yükseklikten, turistik bir çekim merkezine dönüştürmüştür. Yapılan araştırmalardaki gözlemler sonucunda elde edilen veriler, kış turizminin pazarlama tekniklerinin Erciyes'te yerel dokuya da uygun bir biçimde uygulandığı ve olumlu sonuçlar alındığını göstermektedir (Özçoban, 2019: 1619).

Yine ülkemizde faaliyet gösteren diğer bir kayak tesisi olarak Davraz Dağı Kayak Merkezi, Isparta yöresindeki dönemsel olarak pasif kalan mekânsal kapasite ve iş gücünün ekonomiye kazandırılmasında, bununla birlikte turizmin 12 aya yayılmasında önemli bir rol üstlenmektedir. Tesisin Isparta yöresinin turizm sektörünün geliştirilmesi, çeşitlendirilmesi ve şehre sürekli olarak ekonomik girdi sağlanmasında etkili olduğu düşünülmektedir. Kayak merkezine gelen turistler tarafından özellikle Süleyman Demirel havalimanının kullanılması uçak seferlerinin ve diğer ekonomik girdilerin artmasına yardımcı olmakta bununla birlikte kayak merkezi çevresindeki köy ve yerleşim alanların gelişmesine, yöre insanlarının yeni iş imkânları ile gelirini artırmasında ve kırsal kalkınmasına katkı sağlamaktadır. Tesis aynı zamanda gıda, ulaşım, konaklama, kayak malzemeleri ve kayak kurs etkinlikleri gibi hizmet sektörleri açısından istihdam yaratarak iş potansiyelini artırmaktadır. Bu durum bölgesel talep yaratarak göçü önlemede katkı sağlamakta, kayak kurslarına ilginin giderek artması kayak eğitmen sektörünün gelişmesi ile ciddi bir istihdam ortamı da oluşturmasına destek olmaktadır (Gül vd., 2016:1226).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KAYAK

3.1.Dünya Kayak Tarihi

İnsanoğlu asırlardır kayak ile içli dışlıdır. Bir diğer deyişle kayak, kar ve eğimin olduğu yerleşim bölgelerinde insanların yaşam biçimi haline gelmiştir. Kayağın ilk olarak nerede ve kimler tarafından yapıldığı konusunda farklı görüşler olduğu bilinmektedir. Fakat Moğolistan'ın Kuzeyinde ve Baykal Gölü etrafında yaşamını sürdüren kabilelerin, kayağı ulaştırma – taşıma ve avlanmak için kullandıklarını öne süren tarihsel kaynakların sayısı ve dayanaklarının bir hayli fazla olması, bu doğrultudaki görüşleri destekler niteliktedir (Tanyeri, 2000: 1).

Kayak sporunun 5000 yıllık geçmişe sahip olduğu ve hiçbir sporun kayak kadar eski olmadığı söylenmektedir. Kayak binlerce yıl önce Norveç dilinde ‘‘Kar Ayakkabısı’’ manasında kullanılmıştır. Buz devrinde kayaklar, Norveç'ten denizi geçerek uzun mesafeler gidecek insanlar için önemli bir görev görmüştür. Binlerce sene savaşlarda kullanılan kayaklar, önce sadece karda batmamak için kullanılmıştır (Urartu, 1986: 5).

Kayakçılık ile ilgili yazılı ilk belgeler, M.S. 526-599 yılları arasında ünlü tarihçi Procopius tarafından yazılmıştır. Bu belgelerde, kayağı ustaca yapanlar ile kayağı kullanamayan Finliler arasındaki yarışlardan bahsedilmektedir. M.S. 800 yıllarına ait olduğu söylenen bir belgede ise Skadi adıyla bilinen bir kayak tanrıçasından bahsedilmektedir ve bu sporun 1200'lü yıllardan bu yana Norveç tarihinde önemli bir yer tutmaya başladığı öne sürülmektedir. Ruslar, kayağı 1483 senesinde askeri olarak kullanmaya başlamışlar, 1525 senesinde ise Norveçliler ilk defa kayak ile mektupları dağıtan postacıları görevlendirmişlerdir. Kayakçılığın ana hatları ise ilk defa Hollandalı de Jong'un yazdığı bir eserde resimler de kullanılarak açıklanmıştır (Atabeyoğlu, 1991: 24).

1890 yılında Avusturyalı Matthias Zdarsky isminde bir ressam, uzun uğraşlar sonunda yeni bir teknik keşfetmiş ve bu ressam teorik ve uygulamalı kayak öğretimi vermek üzere kurslar açmıştır. Zdarsky'nin geliştirdiği bu yönteme Alp Usulü adı verilmiş bu teknik sayesinde kayak insanlar tarafından 4 gün içerisinde kolay bir şekilde öğrenilmiştir. Bu yıllarda Norwegian (Norveç) kasabasında, Christiania ve Telemarc adında iki güçlü genç arasında bir yarışma yapıldığı kayakla alakalı kaynaklardan anlaşılmaktadır. Bu sebeple günümüze kadar kayaktaki dönüşlerde bu gençlerin isimleri bir teknik adı olarak kullanılmaktadır. Telemarc genellikle İskandinavya'da bir branş ve dönüş stili olarak bilinse de Christiania'nın kısaltması olan ‘‘Christie’’ adına genel olarak tüm kayakçıların aşına

olduğu bilinmektedir. Kayağın spor amacıyla ilk defa Norveç'te yapıldığı da kabul edilmektedir (Tanyeri, 2000: 2). 1924'de ise Uluslararası Kayak Federasyonu (Federation International de Ski) FIS kurulmuş, FIS'in kurulmasıyla beraber kayak, 1924 Kış Olimpiyatları programına alınmıştır. FIS'in ilk kez 1925'te organize ettiği "Kuzey Disiplini" yarışları ve 1931'de organize ettiği "Alp Disiplini" yarışları bugün bile her dört yılda bir farklı bölgelerde ve birbirinden ayrı olarak düzenlenmektedir (Öğretici, 1997: 8).

3.2. Türkiye Kayak Tarihi

3.2.1. Cumhuriyete Kadar Kayak Tarihi

Eski Türkler, Çin'in kuzeyinde bulunan dağlık ve ormanlık bölgelerde yaşamını sürdürmekteydiler. Kışın buraya erkenden gelmesi ve karın yerde uzun süre kalması sebebiyle, kötü hava koşulları ve doğa şartları insanları fazlasıyla etkilemiştir. Burada yaşamını sürdüren insanlar da bu olumsuz durumlardan daha az etkilenmek adına birtakım önlemler almak durumunda kalmışlardır. Bu önlemlerden bir tanesi de Kar kalınlığının yükselmesi ve nehirlerin donmasından dolayı kar ve buz üzerinde hızlı hareket edebilmek için kayak ve kızaktan yararlanmış olmalarıdır (Tayga, 1990: 27).

Eski Türklerin Çana diye adlandırdığı kayağın, M.Ö 4000'li yıllarda Baykal Gölü etrafındaki Türk Kavimleri arasında "karda yürüme" taşıtı niyetiyle kullanıldığı söylenmektedir (Atabeyoğlu, 1991: 30). Amur Bölgesinde yaşayan bir Türk kabilesi hakkında bilenenlere göre ise, buldukları yerde karın erken yağdığı bu sebeple insanların ayaklarına 15cm. genişliğe ve 1.60cm. uzunluğa sahip tahtalar geçirerek kötü hava koşullarına rağmen zorlanmadan avlandıkları belirtilmektedir. Bununla beraber Türklerin, yokuş çıkarken geri kaymamak ve inişlerde daha hızlı kaymak için kayakların alt kısımlarına geyik postu serdikleri ve bu şekilde daha kolay avlandıkları bildirilmektedir. Her ne kadar kayak asırlar önce Türkler tarafından kullanılmış olsa da Orta Asya'dan Anadolu'ya göçlerin yaşanması ve İslamiyet'in kabul edilmesi gibi sebeplerden ötürü 1900'lü yıllara kadar bu spor icra edilememiştir. Fakat 1900'lü yılların başlarında yüksek beden eğitimi öğrenimi görmek için İsveç'e giden Selim Sırrı Tarcan'ın kayak sporuyla alakalı eğitim aldığı bilinmektedir. Spor olarak kayak ise ülkemize askeri yolla girmiştir. 1914 yılında Hafız İsmail Hakkı Paşanın girişimi ile ordu içerisinde dağcılık ve kayak teşkilatı kurulmuştur. 1915-1916 yıllarında Doğu Anadolu'daki askerlerimiz Kafkas Cephesi'nde kayak kullanmıştır (Tanyeri, 2000: 7).

Kayak sporunun ortaya çıktığı yer olarak kabul edilmesine rağmen Norveç'te ilk kayak kulübünün 1887 yılında kurulduğu düşünülürse ve aynı zamanda Almanya'nın 1890, Avusturya'nın 1894, Fransa'nın 1901 yılında kayak sporuyla ilgili ilk çalışmaları yaptığı göz

önüne alınır; 1915 yılında ülkemize gelen kayak sporunun fazla bir gecikmeye uğramadığı kabul edilebilir. Bununla birlikte ülkemizde kullanılan ilk kayaklar yerli üretim olarak Türkiye’de imal edilmiştir. 1914 yılı sonlarında Haliç’teki bir marangozhane de imal edilen kayaklar demiryolu ile doğu bölgesine gönderilmiş oradan da binek hayvanlar üzerinde taşınarak Kafkas Cephesi’nde birliklerimize teslim edilmiştir (Atabeyoğlu, 1991: 30).

Türk askeri için büyük bir kış felaketi olan, Allahuekber Dağları’nda Enver Paşa komutasındaki 90 bin kişiden oluşan 3. Ordunun soğuktan dolayı donması da kayaklı bir ordu ile kayaksız ordu arasındaki farkı ortaya koymuştur. 1915 yılında Hikmet Bey’e Kızıldağ ormanlarında ‘‘Avcu Kıtaları Okulu’’ adı ile bir teşkilat oluşturmak için yetki verilmiş, bir süre sonra Türk ordusu himayesindeki kayak teşkilatı geliştirilmiş, dört bölük ve bir makineli tüfek bölüğünden bir tabur oluşturulmuştur. Daha sonra dokuzuncu kolordu bölgesinde bir idman yurdu oluşturularak, Kars, Erzurum ve Sarıkamış’ta spor meydanı kurulmuş bununla birlikte çeşitli spor müsabakaları yapılmıştır (Tanyeri, 2000: 8).

3.2.2. Cumhuriyet Döneminde Kayak

Cumhuriyet döneminde Türkiye’nin ilk gerçek kayakçıları askerler olmuşlardır. Kayağın halk arasına girmesi ve yaygınlaşmaya başlaması ise 1930’lu seneleri bulmuştur (Atabeyoğlu, 1991: 34). Birinci Dünya Savaşı’ndan dolayı duraklama sürecine giren kayak sporunun yeniden gelişmesi ve savunma amaçlı olarak, 1927 yılında Eğirdir dağcılık talimğahında kayak birlikleri oluşturulmuştur. 1930’lara kadar askeri olarak devam eden kayak sporunun halk arasına girmesi ise öncelikle okullar vasıtasıyla olmuştur. 1930 yılında Ankara Gazi Eğitim Enstitüsünde, Alman beden eğitimi öğretmeni Ridel’in ön ayak oluşuyla, malzemeler okul tarafından karşılanarak faaliyete başlanmıştır. 1933 yılında ise Galatasaray Lisesinden bir ekip Uludağ’ı ziyaret ederek kayak yapmıştır. Aynı zamanda Halk Evlerinin spor kolları Uludağ, Elmadağ ve Palandökende kayak faaliyetlerine başlamışlardır (Tanyeri, 2000: 9). Sonraki senelerde kayak faaliyetleri Ankara’da canlanmış, kayakçılar sezonun altı haftasını Çal Dağında, 10 haftasını ise Elmadağ’da geçirerek kayak yapmışlardır. Burada kayak sporu gönüllü olan kayak öğretmenleri tarafından öğretildiğinden Ankaralı kayakçılar iyi eğitim görmüş ve bu sporu iyi bir şekilde öğrenmişlerdir (Sivaz ve Küçükuşurlu, 2011: 76).

Ülkemizde resmi olarak kayak faaliyetleri ise 1935 yılında kurulan Türkiye Kayak Federasyonu ile başlamıştır. O dönemde kayakçı olan ve günümüzde bile adına organizasyonlar düzenlenen Asım Kurt, Avusturya’ya giderek orada 2 yıl eğitim almış, onunla birlikte ülkemize gelen uzmanlar dünyada yapılan değişiklikleri Türkiye’de de uygulama

başlamıştır. Ülkemizde 1935 yılında halkı kayağa teşvik etmek niyetiyle birtakım yarışmalar düzenlense de kurallara uygun organizasyonlar 1944 senesinde yapılmıştır. Aynı yıl ülkemizde Palandöken, Sarıkamış ve Uludağ'da kayak öğretmenliği kursları açılmıştır (Urartu, 1986: 15). Devletin kayak faaliyetleri konusunda girişimlerde bulunduğu bu senelerde, Avrupalı devletlerin kış sporları anlamında ülkemizden çok ileride olduğu, Almanya ve İsviçre gibi ekonomik açıdan güçlü devletlerin kayakçılığa çok önem verdikleri söylenmektedir (Sivaz ve Küçükuşurlu, 2011: 79).

1960 Sonrasında Federasyon Türkiye'de kayak sporunun geliştirilmesi için yoğun gayret sarf etmiştir. Bingöl, Bitlis, Muş, Kayseri, Erzurum, Gümüşhane ve Sarıkamış'ta kayak kulüplerinin oluşturulması kayak sporu anlamında ülkemiz adına hızlı bir gelişim sağlamıştır. 1963-1969 yılları arasında ise öğretmen yetiştirme kursları açılmış bunların sayıları arttırılmıştır. Ülkemizde kayak anlamında ilk Uluslararası organizasyon 1954 senesinde Milletlerarası Uludağ Kupası adıyla Uludağ'da yapılmış, 1967 yılına kadar her sene düzenli olarak tekrarlanmıştır. 1968 yılından itibaren başlayan Balkan şampiyonaları da kayak sporuna renk getirmiştir (Tanyeri, 2000: 9-15). Ülkemiz 1980'li yıllarda Türkiye Kayak Federasyonu tarafından düzenlenmeye başlayan Milletlerarası Çocuk Kupasında birçok ülkeden gelen misafirlere ev sahipliği yapmış, bu organizasyon Türk kayak sporunun geleceği açısından önemli bir yatırım olmuştur (Atabeyoğlu,1991: 51).

3.2.3. Türkiye'deki Kayak Merkezleri

2021 yılı itibariyle Türkiye'de faaliyet gösteren kayak merkezleri şunlardır (<https://www.mgm.gov.tr/tahmin/kayakmerkezleri.aspx>) :

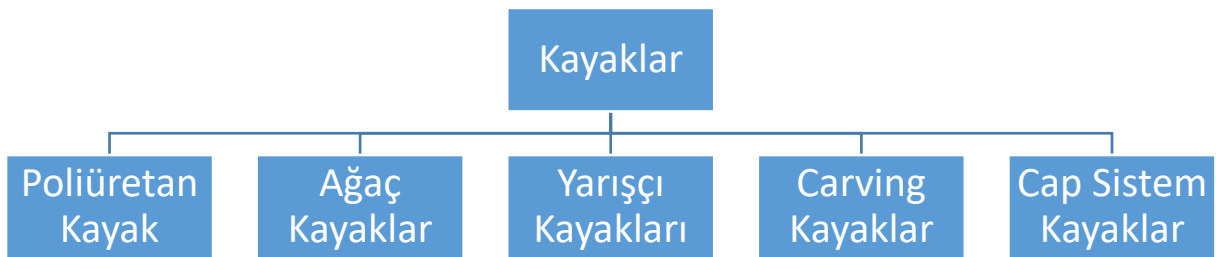
- *Elmadağ Kayak Merkezi*
- *Uludağ Kayak Merkezi*
- *Palandöken Kayak Merkezi*
- *Hazarbaba Kayak Merkezi*
- *Davraz Kayak Merkezi*
- *Yıldıztepe Kayak Merkezi*
- *Erciyes Kayak Merkezi*
- *Kartalkaya Kayak Merkezi*
- *Sarıkamış Kayak Merkezi*
- *Çambaşı Kayak Merkezi*
- *Nemrut Kayak Merkezi*
- *Eren Dağı Kayak Merkezi*

- *Yıldız Dağı Kayak Merkezi*
- *Saklıkent Kayak Merkezi*
- *Ilgaz Kayak Merkezi*
- *Akdağ Kayak Merkezi*
- *Bozdağ Kayak Merkezi*
- *Küpkıran Kayak Merkezi*
- *Kop Dağı Kayak Merkezi*
- *Konaklı Kayak Merkezi*
- *Ergan Kayak Merkezi*
- *Yalnızçam Kayak Merkezi*
- *Mersivan Kayak Merkezi*
- *Kandilli Kayak Merkezi*
- *Yedikuyular Kayak Merkezi*
- *Yurduntepe Kayak Merkezi*
- *Gevaş Abalı Kayak Merkezi*
- *Hesarek Kayak Merkezi*
- *Zigana Kayak Merkezi*
- *Murat Dağı Kayak Merkezi*
- *Keltepe Kayak Merkezi*
- *Ovacık Kayak Merkezi*
- *Güzeldağ Kayak Merkezi*
- *Bitlis Kayak Merkezi*
- *Yolçatı Kayak Merkezi*
- *Ermenek Kayak Merkezi*
- *Gerede Kayak Merkezi*
- *Salda Kayak Merkezi*
- *Denizli Kayak Merkezi*
- *Hakkâri Kayak Merkezi*
- *Kartepe Kayak Merkezi*

3.3. Kayak Sporunun Tanımı ve Malzemeleri

Kayak sporunun tanımı: Karın ve eğimin olduğu çeşitli ortamlarda, belirli uzunluğa sahip yamaç veya yüzeylerde, farklı özellikteki Kayak ve Kayak araç-gereçleri kullanılarak yapılan spor dalıdır (Ülker,2006: 2).

Kayak Malzemeleri: Binlerce yıllık geçmişi olan kayak, günümüze kadar büyük değişimlere uğramıştır. Bu değişiklikler ise kayakçılarda şaşkınlık değil ilgi odağı olmuştur. Günümüzde teknolojinin gelişimi kayak malzemelerine de yansımış çeşitli kayak malzemelerinin ortaya çıkmasını sağlamıştır (Tanyeri,2000: 17).

Şekil 0.1. Kayak Çeşitleri

Tanyeri (2000: 18) Kayak malzemelerini şu şekilde özetlemektedir;

Kayaklar: Kayaklar, boyları yaklaşık 200 cm, 70 ila 90 mm eninde farklı işlemler ile güçlendirilmiş ön kısmı yukarı kalkık, kenarları çelik ile döşenmiş ve altı kar üzerinde az sürtünme yapacak kaygan maddeler içeren malzemelerdir. Kayakçıların amacı doğrultusunda farklı özelliklerde kayaklar üretilmiştir.

Poliüretan Kayak: Genelde çocuklar için üretilen bu kayakların işçiliği ve masrafı düşüktür. Kayağa yeni başlayan sporcularında genellikle tercihi olan kayaklardır.

Ağaç Kayaklar: Bu kayaklar daha profesyonel sporcuların kullandığı daha dayanıklı kayaklardır.

Yarışçı Kayakları: Yarışçı kayakları karın durumu, yarışma türü vb. etkenler dikkate alınarak üretilen kayaklardır. Uç ve arka kısmı geniş orta kısmı daha dardır. Kayak duvara yaslandığında ortada kalan boşluk ne az ise dönüşler o kadar zor olur.

Carving Kayaklar: Normal kayakların yapısına bakıldığında bu kayakların ön ve arka kısımları daha geniştir. Carving kayakların bu yapısı, bu kayak ile yapılan dönüşlerin daha

kolay yapılmasını sağlar. Bu kayaklar geniş yüzeyi ve güçlü kenar kavrama yeteneği ile kayma zevkini artırır.

Cap Sistem Kayaklar: İç malzeme ve üst kalıbı ayrı hazırlanarak fırınlandığı için bu kayaklar daha sağlam yapıdadırlar.

Kayak Ayakkabıları: Kayakta en önemli malzemelerden bir tanesi ayakkabıdır. Ayakkabıların ayağa uygun olmaması sakatlıklara ve ekonomik olarak yıpranmanıza neden olabilir. Bundan dolayı amacına uygun ayakkabı tercih etmek önemlidir. Genelde yeni başlayanlar için tek klipsli ayakkabılar önerilir. Bunlar daha kısa konçlu bileği tam kavramayan yumuşak ayakkabılardır. İyi kayanlar, profesyoneller ve yarışçılar için ise çok klipsli ayakkabılar tercih edilir. Bunlar Yüksek konçlu olup bileği üst kısmına kadar sararlar.

Bağlamalar: Hem estetik hem de güvenlik açısından dikkat edilmesi gereken bir malzemedir. Bağlamalar da seviyenize uygun olmalıdır. Bunlar ayakkabıların kayağa tutunmasını sağlar.

Stoper: Kayak atarsa bu sistem açılır ve kayağın kara batmasını sağlayarak oluşabilecek yaralanmaları önler. Aynı zamanda kayak takarken de kayağın sabit kalmasını sağlayarak kayakçıya kolaylık sağlar.

Sopalar–Batonlar: Genelde dengeyi sağlayan çubuklardır. Batonlar kişinin fiziksel özelliklerine uygun, hafif ve dayanıklı olmalıdır.

Kayak Kıyafetleri;

Mont: Genelde su geçirmeyen, rüzgâra dayanıklı ve kayakçıları soğuktan korumak için uygun kumaştan üretilmiş giysilerdir.

Kayak Pantolonu ve Salopeti: Sentetik kumaştan yapılmış kayak için özel üretilen ekipmanlardır. Genellikle Sıcak havalarda pantolon, çok soğuk havalarda ise alta kazak üstüne salopet giyilmesi tercih edilir.

Yelek: Montla aynı özellikleri taşımasına karşın kolsuzdur. Genellikle yüksek sıcaklıklarda veya antrenmanlarda kullanılır.

Penye: Ter alıcı özelliğiyle kayak için pamuklu kumaştan özel üretilmiş giysilerdir.

İniş Tulumu: Vücudu tam sararak rüzgâr etkisini azaltan, Hızı yavaşlatmayan, Su ve rüzgâr geçirmeyen, içi pamuklu ve yarışlarda tercih edilen giysidir.

Eldivenler: Kayak için en önemli malzemelerden biridir. Düşme sırasında ve rüzgârdan elleri korurlar. Yarışçılar için kapılardan geçerken çarpmalardaki hasarı en aza indirir. Su geçirmeyen kullanışlı deri tercih edilmelidir.

Şapka – Başlık: Soğuk günlerde başlık, Güneşli ama soğuk günlerde şapka tercih edilir. Görüşü engellemeyen ürünler önerilmektedir.

Maske: Güneşten ve rüzgârdan yüzü korumak için kullanılan koruyucu bir ekipmandır.

Kask: Düşmeler ve çarpmalar esnasında kayakçıları korumak için tasarlanmış özel ekipmandır. Kayakçılar için en önemli malzemelerden bir tanesidir.

Gözlük: Kayma sonrasında gözlerde oluşabilecek hastalıkları engellemek için kullanılan ürünlerdir. Metal çerçeveli gözlükler tercih edilmemelidir.

3.4. Kayak Yarışmaları

İki ana bölüme ayrılan kayak yarışmaları Alp ve Kuzey Disiplininden oluşur. Bu yarışmalarda her kategoriyi ayrı bir birim yönetmektedir. Bu birimlerin görevleri pistlerin hazırlanmasını denetlemek, başlangıç, bitiş ve süreleri denetlemek son olaraksa Alp Disiplini yarışmalarında kapıların düzenlenmesini sağlamaktır. Bu birimlerin dışında bulunan jüri kurulu ise anlaşmazlıkları çözmek ve yapılan itirazları incelemek ile görevlidir (Öğretici,1997: 13).

Öğretici (1997: 13) Kayak yarışmalarını şu şekilde özetlemektedir;

Şekil 0.2. Kayak Yarışmaları

1- Alp Disiplini: Zamanla yarışarak yokuş aşağı yapılan yarışları kapsamaktadır. Adını Alp dağlarından almıştır. Bu tür yarışlarda eğim olmazsa olmazdır. Başlangıç ve bitiş noktasındaki yükseklik farkı yarış türüne göre değişiklik göstermektedir. Pist iki bayrak direğinden oluşan sopalarla düzenlenmiştir. Pistin bitiş noktası geniş ve karşı eğimlidir. Yarışmada sonuçlar hassas süreölçerler ile belirlenmektedir. Kapıların

boyu 2 metre olup ülkemizde Alp Disiplininde İniş, Kombine, Süper G ve Paralel yarışlar yapılmaktadır.

- A- İniş:** İniş yarışmaları hız ve cesaret yarışları olarak tanımlanmaktadır. Yarışmalar eğimli bir pistte sopa kullanmadan yapılır ve yaklaşık olarak 2-3 dakikada tamamlanır. Yükseklik farkı erkeklerde ortalama 750-1000m kadınlarda ise 400-700m arasındadır. Kapılar arasındaki mesafe 8km olup aynı renkte 4 sopadan oluşmaktadır. Yarışçıların iniş hızını azaltmak için pistin belirli bölümlerinde dönemeçler mevcuttur. Kullanılan kayaklar ağır kalın ve uzundur. Yarıştan 3 gün önce deneme yarışları yapılmaktadır. 3. Gündeki yarışlara tüm kayakçılar katılmak zorundadır. Yarışma esnasında kapı atlamadan hepsine uğramak ve geçmek gerekmektedir. Yarış sonunda dereceler resmi olarak belirlenerek en kısa sürede bitiren yarışmacı birinci olur.
- B- Süper G (S. Büyük Slalom):** Kondisyona dayalı teknik yetenek ve cesaret isteyen yaklaşık 2 dakika süren yarışmalardır. Yarışmada kask takmak ve tulum giymek zorunludur. Kayakçılar yarış sırasında 120 km/sn. hıza ulaşabilirler. Kapılar mavi ve kırmızı sopalardan oluşmaktadır. Yükseklik farkı ise erkeklerde ortalama 650m, kadınlarda ise 600m civarındadır.
- C- Büyük Slalom:** Kayakçılar belli aralıktaki kapılardan geçerek kayarlar. Kapılar kırmızı ve mavi sopalardan oluşur. Kapı genişlikleri 4-8m, kapılar arasındaki uzunluk ise 5m'dir. Kapı sayısı erkeklerde 45-65, kadınlarda 35-45 arasında değişmektedir. Bu yarışlar 2 aşamadan oluşur. Kapılar dikey ve yatay diye ayrılırlar. Açık kapılar kayakçıların süratlerini ölçerken dikey kapılarda kontrol kapasitelerini ölçmek için konulmuştur. Teknikle beraber fiziki güçte gerektiren bu yarışlarda yüksek hızlara ulaşılır. Dönüşlerde sopa kullanılmaz. Bu yarışmanın temel özellikleri, estetik kaymak, akrobasi, Çukur ve tümsekleri iyi kullanmaktır. Yarışlar gruplar halinde yapılır ve her grupta 15 yarışmacı yer alır. Kayakçılar 60sn. arayla yarışa başlarlar. Her iki ayağında bitirme süreleri değerlendirilerek en kısa sürede bitiren yarışmacı birinci olacak şekilde sonuçlar açıklanır.
- D- Slalom:** Pistteki kapılardan geçerek yapılan yarışlardır. Alp Disiplini yarışlarının mesafe olarak en kısasıdır. Kapılar dikey, açık ve eğik olmak üzere 3 çeşittir. Yarışmacı bütün kapılardan geçerken en zor kapılar pistin ortasında yer almaktadır. Kapılardan geçerken çubuklara çarpmak ihlal olarak sayılmaz. Parkuru en kısa sürede bitiren yarışmacı birinciliği elde eder.
- E- Kombine Yarışlar:** Kombine yarışlar Slalom, İniş ve Büyük slalom yarışlarını bir arada içeren bir formata sahiptir. Bu yarışmada her kategori için ayrı puanlama

yapılarak bu puanlar toplanır. Toplam puanlar değerlendirildikten sonra ise sıralama belirlenir.

Paralel Slalom: Çifte slalom adı da verilen bu yarış Alp disiplininin farklı bir çeşididir. Bilinen şampiyonalarda kendine yer bulamazken Dünya kupası yarışlarına dâhil edilmektedir. İki yarışmacı eş zamanlı olarak birbirine yakın ayrı parkurlarda yarışır. İki parkur arasındaki mesafe yaklaşık olarak 6-7m'dir. Kapılar bir pistte mavi diğerinde ise kırmızı renktedir.

2- Kuzey Disiplini: Ortaya çıkış yeri Norveç ile birlikte İskandinav ülkeleri kabul edilir. Yarışmacıların dayanıklılığını ölçmeyi amaçlayan zorlu yarıştır. Kuzey Disiplini kros, kombine, biatlon ve kayakla atlama gibi yarış türlerini içermektedir.

A- Kros: Eğimi az olan dağlık bölgelerde, uzun mesafede kayak ile yapılan kayaklı koşu yarışlarıdır. Yarış pisti dairesel olduğundan çıkış ile bitiş çizgisi aynı yerde bulunur. Parkur inişli çıkışlı olmakla beraber uzunluğu, erkeklerde 10 – 50 km arasında değişirken, kadınlarda 5-20 km arasındadır. Yarış üçte biri düzlük, üçte biri tırmanış ve üçte biri iniş aşamalarından oluşan parkurda yapılır. Zorlu tırmanış yerleri pistin başında, kolay inişler ise son km'lerde bulunur. Yarış süresince alkollü olmadıkça içecek yasağı yoktur. Bu yarışlarda kullanılan özel kayıklar uzun, dar ve hafiftir. Kayağın altına özel kremler sürülerek sürtünme azaltılır. Ayakkabılar ise kayağı sadece burun kısmından tutar bundan dolayı topuk serbest hareket edebilmektedir. Kullanılan sopalar ise hafif ve uzundur. Yarışmacılar çıkıştan 30 sn. arayla çıkıp yarış süresince iki sopa ve bir kayak değiştirme hakkına sahiptirler. Yarışmacının yarışı bitirmesi için bir ayağının çizgiyi geçmesi yeterli olur en kısa sürede bitiş çizgisine ayak basan yarışmacı birinci olur.

Bayrak Yarışları: Bayrak yarışları dayanıklılık yarışlarının başka bir biçimidir. Erkekler 4x10 km de yarışırken kadınlar 4x5 km de mücadele ederler. Pist kros pistleriyle aynıdır ancak bu yarışta bayrak değiştirme bölgesi bulunmaktadır. Bu alan çıkış ve bitişe yakın olup 30m uzunluğundadır. Bu yarışlar 4 kişilik ekipler arasında yapılır. Bayrak değiştirme, belirli alanda takım arkadaşının eline dokunma ile gerçekleşir. Yarışın her bölümünde ayrı renkteki numaralar kullanılır. Takımların son yarışmacılarından hangisi varış çizgisini ilk olarak geçerse yarışmayı o takım kazanır.

B- Kayakla Atlama: Bu yarışma eğimli bir tepede aşağı doğru hız alınarak yapılan atlama ile gerçekleşir. Yarışmacı hızını alarak rampadan atladıktan sonra havada mümkün olduğunca ileri süzölmeye çalışır. Kayakla atlama Olimpiyat ve Dünya

şampiyonalarında 90m ve 70 m olarak düzenlenir. Yarışmacıların inmeleri gereken noktaya Norm Noktası adı verilir. En uzak nokta ise Kritik Bölge noktasıdır. Kullanılan kayaklar uzun, ağır ve kalındır. Yarışlar 4 grup halinde düzenlenir. Her yarışmacı iki atlama hakkına sahiptir. Bu 2 hakkın dışında bir de deneme atlayışı yapar. Değerlendirme yapılırken sadece atlama mesafesi değil atlama tekniği de değerlendirilir. Mesafe tablolar baz alınarak hesaplanırken stil hakemleri de yarışmacıların atlama estetiğini değerlendirerek teknik puanlama yaparlar.

C- Kombine Yarışlar: Dayanıklılık ve kayakla atlama yarışlarının birleşiminden oluşan kombine yarışlar 15 km'lik bir parkura sahiptir. 1. Gün atlama 2. Gün dayanıklılık dalında mücadele verilen kombine yarışlarında atlama için her yarışmacının üç hakkı bulunur. Üç atlayıştan en düşük derece değerlendirmeden çıkarılır. Atlama yarışlarında norm noktası 60-70 metredir. Bu iki yarıştan alınan toplam puan yarışmanın sonucunu verir.

D- Biatlon: Kayak krosu ve atıcılığın birleşiminden oluşur. Erkekler 10-50km, kadınlar 5-30 km arasındaki uzunluklara sahip tümsekli parkurlarda yarışır. 20 km'lik yarışlarda 4, 15 km'lik yarışlarda 3, 10 km'lik yarışlarda 2 atış noktası bulunmaktadır. Atış mesafesi 150m olup her atış yerinde 5 hedef bulunmaktadır. Atış tüfeklerinde dürbün gibi güçlendiricilerin kullanımı serbest değildir. Biatlon yarışçıları silah askısının basıncını azaltmak için özel giysiler giymektedirler. Yarışlar atış ve kayma olarak 2 bölümü kapsar. Atışlarda kullanılan ekipmanlar yarışmacı tarafından taşınırken tüfek atış noktasında doldurulabilir. Her atış bölgesinde 5 atış yapılırken, atışlar ayakta ve yatarak yapılır. Yarışta kayakla koşma, kayma, atış ve cezaların toplamı sonucu belirler.

Biatlon Bayrak Yarışları: 7,5 km uzunluğa sahip bir pistte 4 kişilik takımlarla yapılan yarışlardır. Parkur 4 defa koşularak tamamlanır. İlk yarışmacı parkuru bitirip atışını tamamladıktan sonra takım arkadaşının eline dokunur sıra ona geçer. Parkurda iki atış noktası bulunur bu noktalarda 5 hedef bu 5 hedef için ise yarışmacıya 8 atış hakkı verilir. 30 cm hedefe ayakta, 10cm hedefe yatarak atış yapılarak son yarışçısı yarışmayı ilk bitiren takım yarışmayı kazanmış olur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

HESAREK KAYAK TESİSİ

4.1.Bingöl İli

Doğu Anadolu Bölgesi'nde Yukarı Fırat bölümünde yer alan, oldukça zengin kültürel geçmişe sahip olan Bingöl ili topraklarında pek çok uygarlığın izlerine rastlamak mümkündür. MÖ 4000-5000 yıllarına kadar inen zengin tarihsel geçmişiyle Bingöl ve çevresi; Urartular, Asurlar, Hititler, Persler, Romalılar, Selçuklular ve Osmanlılar gibi birçok devletin hâkimiyet alanı içerisinde yer almasından dolayı tarih kokan bir coğrafyaya sahiptir (<http://www.bingol.gov.tr/tarihcesi>). Cumhuriyetin ilanından sonra 1926 yılında Elâzığ 1929 yılında da Muş illerine bağlanan Bingöl, 1936 yılında vilayet olmuştur. 1945 yılında da İl Merkezi olan Çapakçur'un adı Bingöl olarak değiştirilmiştir. İl sınırları içinde arazi oldukça engebeli ve yüksektir. Bingöl'ün denizden ortalama yüksekliği 1250 metreyi aşar ve dağlar çok geniş bir alan kaplar (<https://bingol.ktb.gov.tr/TR-56984/ilin-tarihcesi.html>).

Kuzeyden sokulan nemli-serin hava kütlelerine açık olması ve yükselti faktörü sebebiyle Bingöl ve çevresinde yazlar sıcak, kışlar soğuk geçmektedir. Bingöl'de karasal iklimin özelliğine bağlı olarak gece ile gündüz, en sıcak ay ile en soğuk ay arasındaki fark fazla olmaktadır. En sıcak ay Ağustos, en soğuk ay ise Ocaktır. Bingöl ilinde belli başlı yaylalar Bingöl Yaylası, Şerafettin Yaylaları, Genç ilçesinde Çötele Yaylası, Karlıova ilçesinde Hırhal ve Çavreş Yaylası, Kiğı ilçesinde Kiğı Yaylası ve Dağın Düzü Yaylaları, Adaklı ilçesinde ise Karer Yaylasıdır. Hayvancılık için de çok elverişli olan bu yaylalar, Bingöl ili köylüleri için vazgeçilmez özelliklere sahiptir. Yine bu yaylalarda yapılan arıcılıktan elde edilen bal yurdun Her tarafından rağbet görmektedir

(<https://www.dhmi.gov.tr/Sayfalar/Havalimani/Bingol/SehirTarihcesi.aspx>).

Bingöl'ün ekonomisi hayvancılık, tarım ve ormancılığa dayanır. Bu sektörlerde çalışanlar nüfusun çoğunluğunu kapsamaktadır. İmalat ve inşaat sanayiinde çalışanlar faal nüfusun %3'nü oluşturmaktadır. Şehirde önemli bir sanayi tesisi bulunmamaktadır. Şehir ekonomisinde önemli bir yer kaplayan hayvancılık en önemli geçim kaynağıdır. Köylülerin büyük çoğunluğu geçimini bu sektörden karşılamaktadır. Arıcılık ve kümes hayvanı yetiştiriciliği de yapılmaktadır. Canlı hayvan ve süt ürünleri satışından önemli bir gelir elde edilmektedir (<http://bingol.gov.tr/ekonomi>).

4.2. Hesarek Kayak Tesisinin Fiziki ve Teknik Özellikleri

Bingöl- Elâzığ yolu üzerinde yer alan Hesarek Kayak Merkezi Bingöl ilinde yerel halk tarafından benimsenen önemli turizm alanlarından bir tanesidir (Mansuroğlu ve Dağ, 2016: 9). Hesarek dağının kuzey yamaçlarında inşa edilen tesis, 2015 yılının aralık ayında faaliyetlerine başlamıştır. Tesisin yapıldığı alanda, 2489 m uzunluğuyla Uzun Tepe, 2403 m uzunluğuyla Hesarek Dağı Tepesi ve 2208 m uzunluğuyla Kökan Tepe gibi zirveler bulunmaktadır. Aynı zamanda tesisin bulunduğu Hesarek Dağının yamaçları arasında önemli derecede eğim farkı vardır (Avcı ve Esen, 2019: 1174).

Görsel 0.1 Hesarek Kayak Merkezi / Bingöl

Kaynak:

https://www.google.com/maps/d/u/0/viewer?ie=UTF8&hl=en&msa=0&z=8&mid=1DDP_CdiyZRHuN7YcMoGNWvrnfg&ll=38.24734943994133%2C39.95025597727267 (erişim tarihi: 25.05.2021).

Hesarek Kayak Merkezi Bingöl iline yaklaşık olarak 34 km mesafede yer almaktadır. Tesis alanında amatör kayakçılar için hafif eğimli pist bulunurken bunun dışında 1200 m Telesiyej, 1000 m Teleski ve 200 m Baby Lift pisti mevcuttur. Konaklama hizmeti ise Gençlik Spor İl Müdürlüğüne bağlı olarak 35 oda ve 70 yatak kapasiteli otel binası ile sağlanmaktadır (<https://bingol.ktb.gov.tr/TR-57173/kis-turizmi.html>).

Görsel 0.2 Bingöl Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, ‘Hesarek Kayak Merkezi’.

Kaynak:<http://bingol.gsb.gov.tr/HaberDetaylari/1/20/225041/bolgenin-parlayan-yildizi-hesarek-kayak-merkezi.aspx> (erişim tarihi: 26.05.2021).

Tesisin bulunduğu bölge ve çevresinde yükseltinin fazla olması kar kalınlığı arttırmakta, aynı zamanda tesisin Hesarek Dağının Kuzey cephesine inşa edilmesinden ötürü kar erken yağarak ve uzun süre yerde kalmaktadır (Avcı ve Esen, 2019: 1177). Bu durumun doğal sonucu olarak Hesarek Kayak Merkezi, Türkiye'nin uzun kayak sezonuna sahip kayak merkezlerinden biri olarak yaklaşık 5 aylık dönemde hizmet vermektedir (<http://bingol.gov.tr/hesarek-kayak-tesislerinde-2021-bingol-kardeslik-yili-etkinlikleri-duzenlendi>).

Tesise ulaşım ise D-300 karayolundan bağlantı sağlanarak çift şeritli bir yol ile devam etmekte ziyaretçiler açısından problem teşkil etmemektedir (Avcı ve Esen, 2019: 1176). Hesarek Kayak Merkezi pistleri, kayak sporunda kaliteli olarak kabul edilip benimsenen doğal kristal kara sahiptir. Yine gerek Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü bünyesinde gerekse özel teşebbüslere ait kayak ekipmanları kiralama noktası bulunmakta, kayak antrenörleri tarafından katılımcılara yönelik kayak kursları verilmektedir (Uyun, 2016: 148).

Hesarek Kayak Merkezi pistlerinde eğitim yer yer %0-80 arasında değişiklik göstermekte ve bu değerler Alp Disiplini eğitimi ve serbest kayak etkinlikleri için uygun görülen değerleri karşılamaktadır. Pistler kuzey disiplini yarışmaları için uygun olmasa da genel olarak kış sporları için ideal koşulları sağlamaktadır (Avcı ve Esen, 2019: 1178).

4.3. Tesis Faaliyetleri ve Tesisin Bingöl İline Etkisi

2016 yılının ocak ayında faaliyetlerine başlayan Hesarek Kayak merkezi yılda ortalama olarak yüz bin katılımcıya ev sahipliği yapmaktadır. Normal şartlar göz önüne alındığı zaman Hesarek Kayak Tesisini ziyaret eden katılımcı sayısı her geçen yıl artsa da hava şartları, dünyayı etkisi altına alan salgın vb. durumlar göz önüne alındığı zaman yıllara göre inişli çıkışlı grafikler sergileyebilmektedir. Katılımcı sayısını arttırmak için Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü bünyesinde bir takım duyuru ve tanıtımlar yapılmaktadır (89955758-806.01.03-211613 sayılı Ahmet Omak Tez hk. başlığıyla Gençlik Spor Bingöl İl Müdürlüğünden alınan dilekçeli cevap). Bununla birlikte Bingöl Belediyesi de katılımcı sayısını arttırmak ve tesisin Türkiye'ye tanıtılmasına katkı sağlamak amacıyla çeşitli etkinlikler düzenlemektedir. 2018-2019 kayak sezonunda küçükler, yıldızlar ve gençler kategorisinde olmak üzere okullar arası kayak yarışmaları düzenlenmiştir (Avcı ve Esen, 2019: 1180).

Aynı zamanda yine Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü bünyesinde, kayak sporu yarışmaları dışında paraşüt gösterileri, Hesarek şenlikleri ve sivil toplum kuruluşlarının gençlere yönelik organize ettiği gösteriler gibi etkinlikler düzenlenmektedir. Tesisin mevcut yapısı, donanımı, hizmet kalitesi ve uygunluğu sporcu ve seyircilerin katılımı açısından belirleyici faktörler arasında yer almakla beraber burada düzenlenen faaliyetlerin de yönünü belirlemektedir. Yaz aylarında tesis bünyesinde herhangi bir faaliyetin yapılmaması bir dezavantaj olarak görülmekte gelecekte buna yönelik projelerin planlaması yapılmaktadır. Hesarek kayak merkezinin, Sporcu veya seyirci olarak bu spora katılanlara ev sahipliği yaparak kendilerini sosyal ve kültürel anlamda geliştirmelerine fayda sağladığı düşünülmektedir. Bunun yanı sıra ekonomik olarak incelendiğinde birçok insana istihdam sağladığı ve tesis faaliyete girdikten sonra yeni iş alanlarının oluşmasına katkı sağladığı ifade edilmektedir. Tesis yıl içerisinde birçok katılımcıya ev sahipliği yapmakta, bu katılımcıların bir kısmı turlar vasıtasıyla il dışından gelerek tesisi ziyaret etmektedirler. Bunun sonucu olarak tesisin Bingöl ilinin tanıtımında önemli bir yer tuttuğu belirtilmektedir. Dışarıdan gelen katılımcıların il merkezini ziyaret ederek burada ekonomiye yaptıkları katkı düşünülerek, tesisin Bingöl esnafına fayda sağladığı söylenilebilir. Bununla birlikte Bingöl ilinin sporuna ve sporcularına gelişim imkânı sağlayarak önemli ölçüde katkı sağlamaktadır (89955758-806.01.03-211613 sayılı Ahmet Omak Tez hk. Başlığıyla Gençlik Spor Bingöl İl Müdürlüğünden alınan dilekçeli cevap).

4.4. Tesisin Gelişimi Üzerine Master Planı

70 kişi kapasiteli oteli, üç adet pisti, teleski ve telesiyej hatlarıyla birlikte katılımcıların günlük ihtiyaçlarını karşıladıkları bir kafeteryaya sahip olan Hesarek kayak tesisi özellikle konaklama anlamında ülkemizde yer alan diğer kayak merkezlerinin tesisleri ile karşılaştırıldığında yetersiz kalmaktadır. Her geçen gün ziyaretçi sayısının artmasıyla birlikte tesis gerek konaklama gerek pist gerekse teleski ve telesiyej anlamında ihtiyaçlara cevap veremeyecek duruma gelmektedir. Bu doğrultuda yeni konaklama alanlarının ve yeni pistlerin yapılması, aynı zamanda mevcut pistlerin uzatılması noktasında master planı çerçevesinde birtakım projeler tasarlanmıştır (Avcı ve Esen, 2019: 1179).

Hesarek Kayak Merkezi üzerine uygulanacak Master planı, Doğu Anadolu bölgesinde ekonominin büyümesine katkı sağlamak, yeni istihdam alanları yaratmak, Dağ turizmini desteklemek, halkın kış turizmine katılım imkânını arttırmak ve ekonomik faaliyetlerde çeşitliliği sağlamak gibi amaçları taşımaktadır. Master plan çerçevesinde birçok alana yönelik projeler tasarlanmıştır. Bu projeler doğrultusunda, gelişimi düşünülen arsaların ön planlamasının yapılması, kayakçılar için temel aktiviteler başta olmak üzere mekanik taşıyıcılar, yükleme noktaları ve kayak dışı faaliyet alanlarının oluşturulması, yapay kar yapıcılarının temin edilmesi, pist, mekanik taşıyıcı güzergâhları ve günübirlik konaklama bölgesinin belirlenmesi, eğlence ve faaliyet alanlarının planlanması, danışma, spor merkezi, kafe, restoran, wc, kayak okulu vb. tesislerin konumunun belirlenmesi, aynı zamanda teknik bakım hizmet alanları, yollar, park alanların yanı sıra yaz sporları ve yaz turizmi kapsamında yapılacak aktiviteleri de içerecek faaliyetler planlanmaktadır

(<http://bingol.gsb.gov.tr/HaberDetaylari/1/113648/hesarek-master-plani-kabul-edildi.aspx>).

BEŞİNCİ BÖLÜM

MATERYAL VE METOT

5.1.Araştırmanın Deseni

Bu araştırmada spor tesislerinin yerel kalkınma ile olan ilişkisini ortaya çıkarmak, bu etkileri değerlendirerek analiz etmek amacıyla nitel araştırma modeli tercih edilmiştir. Nitel araştırmalar direkt olarak bilgi kaynağı olan katılımcıların yer aldıkları doğal ortamlarda gerçekleştirilebilirler (Saban ve Ersoy, 2017: 5). Araştırmada, Hesarek Kayak Merkezi ile ilişkili, tesis faaliyetleri konusunda doğrudan veya dolaylı olarak bilgi sahibi olan ve tesisin gelişimine katkıda bulunmuş katılımcıların görüşlerini öğrenmek adına nitel araştırma tekniklerinden birisi olan Olgu Bilim (Fenomenoloji) yaklaşımı benimsenmiştir.

Olgu bilim yaklaşımı, katılımcıların konu hakkındaki fikirlerinin uzun süreli ve derinlemesine incelenerek olgulara yüklemiş oldukları anlamları analiz etmektir. Olgu bilim araştırmalarında genellikle yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilerek veriler toplanmaktadır. Araştırmacı konuyla alakalı olarak katılımcılardan doğru ve detaylı bilgi alabilmek için ucu açık sorular yönelmektedir (Gürbüz ve Şahin, 2018: 111).

Bu bağlamda çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak katılımcılardan mümkün olduğunca doğru ve detaylı bilgiler toplanmaya çalışılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, araştırmacının ilk olarak sormuş olduğu açık uçlu soru neticesinde alınan cevaba istinaden katılımcıya yeni sorular yönelterek daha derinlemesine bilgi edinmesini ifade etmektedir. Daha ayrıntılı bilgilere ulaşmak için katılımcıya ikinci bir soru sorulur ve gerekliyse o cevabında altında yatanı da öğrenmek için üçüncü soru yöneltilir. Bu görüşme tekniğinde katılımcının özgür bir şekilde her türlü bilgiyi paylaşmasına olanak tanınır (İslamoğlu, 2009: 184).

5.2.Araştırmanın Amacı

Günümüzde turizm sektörü ülkelerin ve dolayısıyla illerin kalkınmasında büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda kış turizmi ile bağlantılı olarak inşa edilen spor tesisleri, illerin ekonomik, kültürel ve sosyal anlamda kalkınmasında temel aktör olarak görev yapmaktadır. Bu araştırmanın amacı, Bingöl ilinde 2016 yılında hizmete açılan Hesarek Kayak Tesisinin oluşturulma sürecini ve bu süreç içerisindeki değişim ve gelişimini yerel kalkınma perspektifi ile araştırmaktır. Bu amaçla, Hesarek Kayak Tesisinin hizmete açıldığı 2016 yılından günümüze kadar vermiş olduğu hizmetler, ev sahipliği yaptığı faaliyet ve organizasyonlar ile Bingöl iline ekonomik, sosyal, kültürel etkilerini irdelemek amaçlanmaktadır.

5.3.Araştırmanın Önemi

Bingöl ilinin yerel kalkınması açısından büyük önem arz eden Hesarek Kayak Tesisi ile alakalı olarak yeterli sayıda bilimsel çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışmanın Bingöl ili adına önemli bir yatırım olan Hesarek Kayak Tesisinin şehre olan etkilerinin incelenerek öncelikle literatüre ardından da benzer süreçleri yaşayan diğer spor tesislerine önemli katkılar sağlayacağı ön görülmektedir.

5.4.Araştırmanın Varsayımları

Araştırma kapsamında; katılımcıların araştırma konusu ile alakalı olarak bilgi alınabilecek en uygun katılımcılar olduğu, görüşme sorularının araştırmanın geçerlilik ve güvenilirliğine zarar vermeyecek şekilde araştırmaya ilişkin tüm konuları kapsadığı, katılımcıların soruları samimi bir şekilde cevapladıkları ve katılımcıların konu ile alakalı yeterli bilgiye sahip oldukları varsayılmıştır.

5.5.Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın tüm dünyayı etkisi altına alan korana salgını döneminde yapılmış olması, ayrıca salgından dolayı tesisin araştırma döneminde tam kapasite ile çalışmaması, korona tedbirlerinden dolayı bazı katılımcılar ile yüz yüze görüşme yerine telefon ve internetten görüntülü konuşma yapılması, araştırmanın belirli bir dönem aralığında uygulanması, verilerin araştırmanın çalışma grubundan elde edilmiş bilgilerle sınırlı olması araştırmanın sınırlılıklarını oluşturmaktadır.

5.6.Araştırmanın Çalışma Grubu

Bu çalışmada çalışma grubunu belirlemek için amaçlı örneklemeden yararlanılmıştır. Amaçlı örneklem, araştırmaya dahil edilecek kişilerin, araştırmacının yönelttiği sorulara en uygun cevapları verecek katılımcılar arasından seçilmesidir. Bu seçimde ölçüt, kolaylığın yanında amaca uygunluk ilkesidir. Araştırmada katılımcıların deneyimleri, yaşları, cinsiyetleri ve meslekleri göz önünde bulundurularak amaçlı örneklem tekniklerinden azami çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır (Aziz, 2011: 55).

Buradan hareketle araştırmanın çalışma grubunu, daha önce Hesarek kayak tesisinin yapım ve gelişim aşamalarında yer almış, tesisin yapısı ve işleyişi hakkında bilgi sahibi, tesis yönetiminde ve faaliyetlerinde bulunmuş, tesisin işleyişini tecrübe etmiş kişiler oluşturmaktadır. Bu bağlamda çalışma grubuna 4 kayak antrenörü, 4 kayak sporcusu, 2 üst düzey kamu yöneticisi, 3 kamu kuruluşu müdürü, 3 esnaf olmak üzere toplam 16 katılımcı dâhil edilmiştir.

Araştırmaya dâhil edilen katılımcılar K1, K2, K3... vb. şekilde kodlanarak katılımcıların kimlikleri gizli tutulmuş katılımcıların bazı nitelikleri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 0.1 Katılımcıların Nitelikleri

KATILIMCI KODU	CİNSİYET	YAŞ	MESLEK
K.1	Erkek	20	Esnaf
K.2	Erkek	57	Kamu Kuruluşu Müdürü
K.3	Erkek	33	Antrenör
K.4	Erkek	51	Üst Düzey Kamu Yöneticisi
K.5	Erkek	62	Antrenör
K.6	Erkek	27	Esnaf
K.7	Erkek	15	Sporcu
K.8	Erkek	38	Kamu Kuruluşu Müdürü
K.9	Erkek	24	Sporcu
K.10	Erkek	28	Antrenör
K.11	Erkek	20	Sporcu
K.12	Erkek	30	Esnaf
K.13	Erkek	49	Kamu Kuruluşu Müdürü
K.14	Erkek	50	Üst Düzey Kamu Yöneticisi
K.15	Kadın	30	Antrenör
K.16	Kadın	23	Sporcu

5.7.Araştırmacının Rolü ve Verilerin Toplanması

Araştırma sorularının şekillenmesi adına literatür taraması yapılmış, bu tarama sonucunda ortaya çıkan fikirler doğrultusunda araştırmacı tarafından soru havuzu oluşturulmuştur. Bu sorular gözden geçirilip ekleme-çıkarma işlemleri yapıldıktan sonra üç uzman görüşüne sunulmuş ve uzmanlardan gelen geri dönütler neticesine gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Yapılan düzenlemeler sonucunda yarı yapılandırılmış görüşme için toplamda 28 soru belirlenmiş, bu sorular kendi içerisinde 3 kategoriye ayrılmıştır. Bu kategorilerden Hesarek Kayak Tesisi ile alakalı bölümde 10, Bingöl İli ile ilgili bölümde 5 ve ekonomi ile alakalı

bölümde 13 soru yer almaktadır. Daha sonra bu sorular görüşme yapılacak kişi ve kurumlara göre gruplandırılmıştır.

Görüşme yapılacak kişi ve kurum yetkilileri önce telefonla aranarak konu hakkında bilgi verilmiş randevu alınarak görüşmenin gün ve saati belirlenmiştir. Katılımcılar ile yapılan görüşmeler farklı tarihlerde ve farklı mekânlarda nitel araştırma tekniklerine uygun bir şekilde, 14'ü yüz yüze iletişim ile 2 tanesi ise telefon/internet görüntülü konuşma aracılığıyla gerçekleştirilmiştir.

Görüşmeler yaklaşık olarak 20/25 dakika sürmüş araştırmada kullanılmak üzere katılımcıların da bilgisi doğrultusunda ses olarak kayıt edilmiştir. Ses kayıtları ve görüşme sonucunda elde edilen veriler düzenlenmek ve değerlendirilmek üzere Word belgesine aktarılmıştır.

5.8.Araştırma Verilerinin Analizi

16 katılımcıdan elde edilen veriler Nvivo 10 programına aktararak içerik analizleri yapılmıştır. İçerik analizi dokümanların anlamlarını ve birbirleriyle olan bağlantılarını sistemli olarak tespit etmeye çalışır. Bu yöntem, dökümanların özellikleri bakımından farklı kategorilere atanmasını sağlamaktadır (Gürsakar, 2001:125). Nitel verilerin analizinde bir takım temel süreçler oluşmaktadır. Bu süreçlerden birisi olan sınıflandırma sürecinde veriler benzerlik ve farklılıklarına göre kümelere ayrılır. Bu süreçte kategori ve alt kategoriler oluşturulur. Bir başka temel süreç olan ilişkilendirme sürecinde kategori ve alt kategorilerde oluşan veriler birbirleriyle ilişkilendirilir. Son olarak bağlantılar kurma sürecinde ise araştırmacı mevcut kategori, alt kategori ve kavramları değerlendirerek araştırma amaçları kapsamında bağlantılar kurmaya çalışır (Kuş, 2006: 17).

Bu bağlamda içerik analizi yöntemiyle Hesarek Kayak Tesisinin yerel kalkınmaya olan etkisi ile alakalı olarak gerçekleştirilen görüşmelerden elde edilen veriler doğrultusunda temalar, kategoriler ve kodlar oluşturulmuş bunlar arasındaki ilişki ve bağlantılar tespit edilerek elde edilen bulgular okuyuculara sunulmak üzere değerlendirilip düzenlenerek yorumlanmıştır.

5.9.Araştırmanın Geçerlilik ve Güvenilirliği

Nitel araştırmalarda verilerin objektif bir şekilde değerlendirilmesi, araştırmadaki her bölümün açık net ve anlaşılır bir şekilde tanımlanarak okuyucunun aklında şüphe bırakmayacak şekilde açıklanması araştırmanın geçerlilik ve güvenilirliği açısından çok önemlidir. Çalışmanın geçerli ve güvenilir olabilmesi için iç geçerlilik (inandırıcılık), dış geçerlilik (aktarılabirlik), iç güvenilirlik (tutarlılık), dış güvenilirlik (teyit edilebilirlik)

konuları üzerinde hassas davranmak gerekmektedir. Çalışmanın iç güvenilirliğini (tutarlılık) sağlamak amacıyla veri kaynağı çeşitlemesi yöntemi kullanılmıştır. Veri kaynağı çeşitlemesi, farklı katılımcılardan elde edilen bilgilerin birbiriyle tutarlı olmasını ifade etmektedir. Bu doğrultuda katılımcılar farklı cinsiyet, yaş ve meslek gruplarından seçilerek araştırmaya dâhil edilmiştir (Saban ve Ersoy,2017: 158).

Araştırmanın dış güvenilirliğinin (teyit edilebilirlik) sağlanması amacıyla, görüşme kayıtları ve buna ilişkin dökümanlar başta olmak üzere elde edilen tüm veriler saklanmış, uzman incelemesine sunulmak üzere değerlendirilmesi sağlanmıştır. Araştırmada iç geçerliliğin (inandırıcılık) sağlanması adına görüşme yapılan tüm katılımcılardan katılımcı teyidi alınmış, katılımcılardan elde edilen bilgiler dokümanlar ile desteklenerek çeşitleme sağlanmış ve görüşme soruları üç uzman tarafından incelenerek uzman incelemesi yapılmıştır.

Araştırmanın dış geçerliliğini (aktarılabirlik) sağlamak için ‘‘ayrıntılı betimleme’’ ve ‘‘amaçlı örneklem’’ stratejisi kullanılmıştır. Ayrıntılı betimle stratejisi noktasında, Hesarek Kayak Tesisinin Bingöl ili yerel kalkınmasına etkisine dair katılımcıların görüşleri doğrudan alıntılarla çalışmaya aktarılmıştır. Öte yandan amaçlı örneklem yöntemi kullanılırken maksimum çeşitlilik ilkesine göre çalışma grubu belirlenmiştir.

Ayrıca araştırmacının Bingöl ilinde ikamet etmesi, tesisi aktif olarak kullanması, ailesinin Bingöl ilinde ticaret ile uğraşmasından kaynaklı olarak şehrin yerel kalkınma sürecinde özellikle ekonomik anlamdaki değişimler ile iç içe olması, bu bağlamda araştırmacının araştırma süresince katılımcı-gözlemci olarak sürece dâhil olması çalışmanın geçerlilik ve güvenilirliğini açısından önemlidir (Merriam, 2013).

5.10. Araştırmanın Etik Boyutu

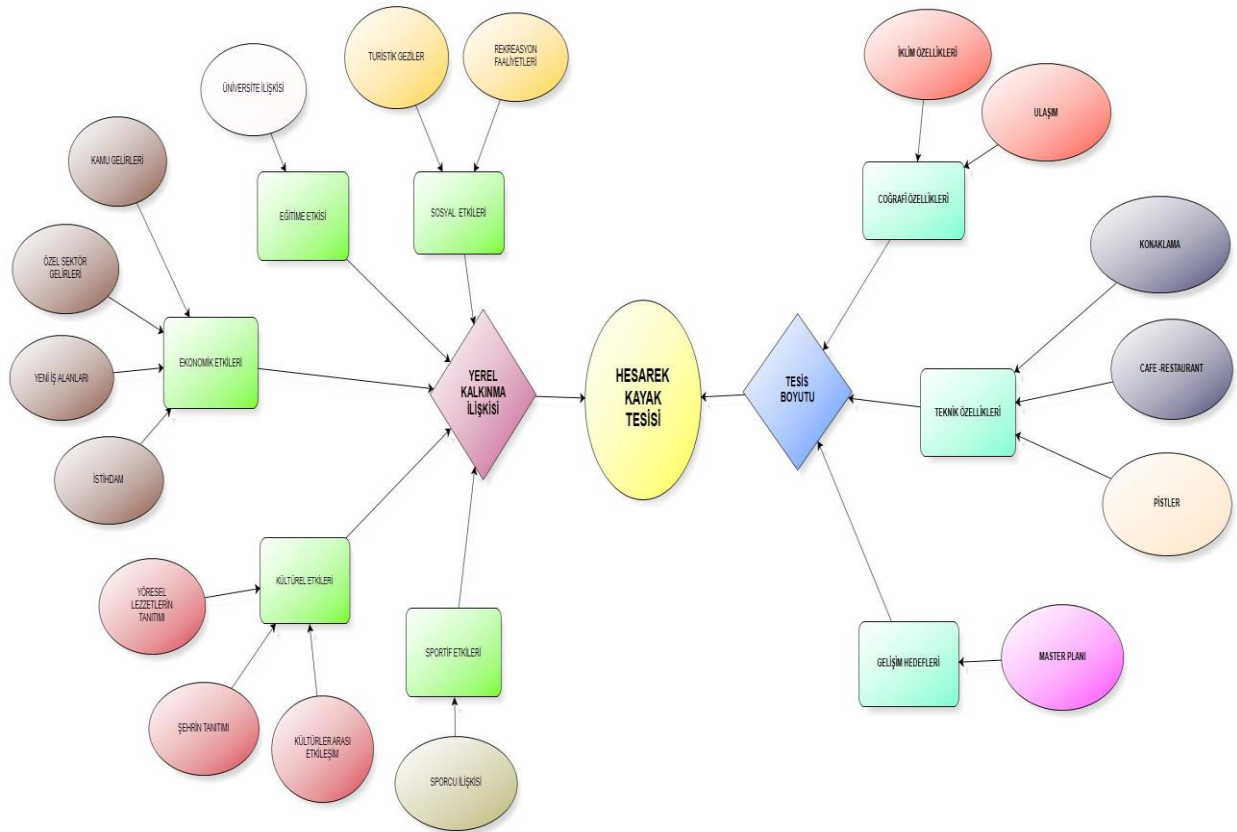
Araştırmanın yapılabilmesi için Akdeniz Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik kurulundan gerekli izin (Ek-2) alınmıştır. Çalışma sırasında katılımcılarla görüşme yaptıktan sonra ‘‘Aydınlatılmış onam formu’’ (Ek-3) imzalatılmıştır.

ALTINCI BÖLÜM BULGULAR

6.1.Araştırmaya İlişkin Bulgular

Araştırma sürecinde hazırlanan 28 soru ve 16 katılımcı ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen verilerin içerik analizi yapılmış, bu analiz sonucunda 1 ana tema, 2 alt tema, 8 kategori ve bu kategorilere ilişkin kodlar oluşturulmuştur. İçerik analizi sonucunda “Hesarek Kayak Tesisi ” ana teması ile ilgili görüşler aşağıda belirtilen iki alt tema altında toplanmıştır. Bunlar;

- Yerel Kalkınma İlişkisi
- Tesis Boyutu

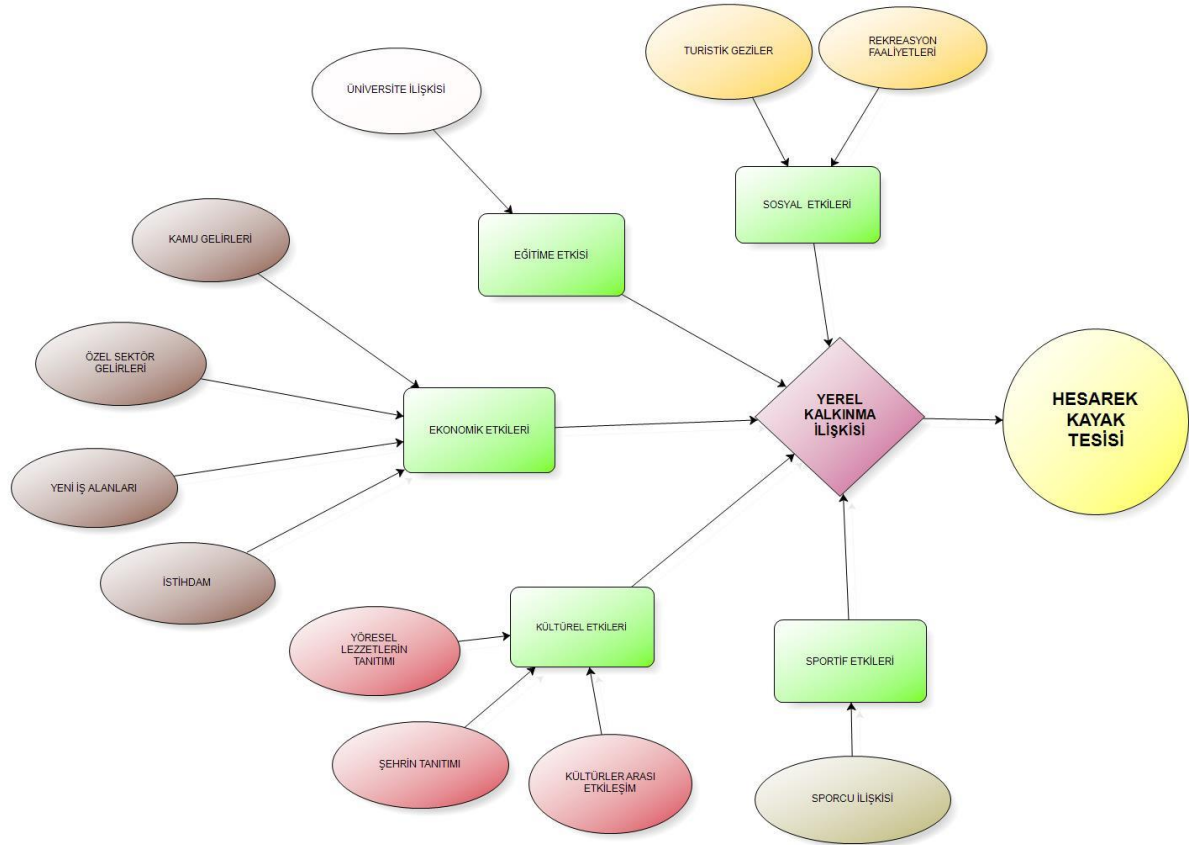

Şekil 0.1 Hesarek Kayak Tesisi Ana Teması, Alt Temalar ve Kategorileri

6.1.1. Yerel Kalkınma İlişkisi

Şekil 6.2’de Yerel Kalkınma İlişkisi alt temasının kategorileri ve bu kategorilerin kodları görülmektedir. Yerel kalkınma ilişkisi alt temasında oluşan kategoriler (Şekil 6.2) aşağıda verilmiştir. Bunlar;

- Sosyal Etkileri
- Ekonomik Etkileri
- Eğitime Etkisi
- Kültürel Etkileri
- Sportif Etkileri

Şekil 0.2 Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Teması ve Kategorileri

Tablo 0.1 Sosyal Etkileri Kategorisine İlişkin İçerik Analizi

TEMA	ALT TEMA	KATEGORİ	KOD	DOĞRUDAN ALINTI
HESAREK KAYAK TESİSİ	YEREL KALKINMA İLİŞKİSİ	SOSYAL ETKİLERİ	REKREASYON FAALİYETLERİ	<p>K.1: “Bingöl’de daha önce hafta sonları yapılacak pek fazla aktivite yoktu. İnsanlar evlerinde oturuyorlardı. Kahvelerde oturuyorlardı. Aileleriyle dışarda vakit geçiremiyorlardı pek fazla. Tesis yapıldıktan sonra artık daha fazla aktivitemiz var insanlar aileleriyle gidip gezi yapabiliyorlar eğleniyorlar kayak sporunu yapıyorlar. Bu açıdan baktığımız zamanda Bingöl’ün insanlarına sosyal anlamda da katkı sağladığını söyleyebiliriz.”</p> <p>K.2: “Kayak Tesisi Bingöl’e açıldıktan ve bu tesis yönetimi kurulduktan sonra gerek Bingöl halkı gerek de çevre illerden gelen insanların rekreasyon faaliyetlerine bir cevap oldu. İnsanların burada daha rahat faaliyet gösterdiği aynı şekilde insanların burada ortam olarak bir seyir zevki ekonomik, maddi ve manevi olarak Bingöl’ün ihtiyaçlarına cevap vermiş bulunmakta diye düşünüyorum.”</p> <p>K.11 “Benim babam hayatında hiç sporla ilgilenmemiştir. Fakat kayak merkezi açıldığından beri hemen hemen her hafta sonu onunla beraber oraya gidip zaman geçiriyoruz. Kendisi 45 yaşında. Yani Hesarek Kayak Merkezinin yapılışı hem Bingöl halkı için hem kendi ebeveynlerimizin adına konuşursam herkes için aslında çok güzel bir şey.”</p> <p>K.12 “Hafta sonları kahvelere giden gençlerimiz genelde kayak yapıp ailesiyle beraber arkadaşlarıyla beraber toplanıp kayak yapıp çok güzel faaliyetlerde bulunuyorlar.”</p>

				<p>K.7: <i>“Hesarek Kayak Tesisini rahat ve sosyal aktivite anlamında güzel bir yer. Çoğu insanın ilgisini çeken bir yer. İnsanlar farklı farklı illerden turist olarak gezi yapmak için geliyor. Çok daha güzel yerler varken tesis sayesinde ilgilerini Bingöl çekiyor.”</i></p> <p>K.8 <i>“Hesarek Kayak Tesisinin Bingöl için ciddi anlamda olumlu etkileri var. Bununla ilgili olumlu yanıtlar alınmaktadır. Özellikle kış sporuna katılmak isteyen bölge halkı için büyük bir öneme sahip. Ayrıca günübirlik turistik geziler, kış sporunu icra etme, ailesiyle güzel vakit geçirmek isteyen bölge halkı Hesarek Kayak Tesisinden yararlanmaktadır.”</i></p> <p>K.10 <i>“Kış turizmi yaz turizmi kadar olmasa da yoğun ziyaretçi alan bir sektör. Bingöl için hem ekonomik anlamda hem sosyal olarak katkısı çok fazla bu tesisin. Dışarıdan kış sezonunda çevre illerden ziyaretçiler geliyor bundan dolayı da hem ekonomik hem sosyal olarak Bingöl’e çok katkı sağlıyor.”</i></p> <p>K.13: <i>“Tesis olumlu anlamda büyük katkı sağladı Bingöl iline kayak turizmi kış turizmini harekete geçirdi. Dediğim gibi çevre illerden her hafta otobüs dolusu insanlar gelip bu tesisini ziyaret ediyor bu hizmetten faydalana biliyorlar.”</i></p>
--	--	--	--	---

Tablo 6.1’de Sosyal Etkileri Kategorisinde katılımcılar, Hesarek Kayak Tesisini ziyaretçiler için boş zamanlarını değerlendirebilecekleri sosyal anlamda aktiviteler yapabilecekleri bir tesis olarak değerlendirmişlerdir. Aynı zamanda il dışından gelen misafirlerin tesisini turistik gezi yapmak için ziyaret ettiklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 0.2 Ekonomik Etkileri Kategorisine İlişkin İçerik Analizi

TEMA	ALT TEMA	KATEGORİ	KOD	DOĞRUDAN ALINTI
HESAREK KAYAK TESİSİ	YEREL KALKINMA İLİŞKİSİ	EKONOMİK ETKİLERİ	KAMU GELİRLERİ	<p>K.5 “Ekonomik anlamda baktığımızda Gençlik Spor İl Müdürlüğü adına baktığımız zaman teleferiklerden alınan ücretler il müdürlüğüne konaklamadan alınan ücretler il müdürlüğüne gidiyor aynı zamanda kiralama yapan yerlere ekonomik anlamda katkı sağlıyor.”</p> <p>K.15: “Ekonomik anlamda devletimize gelir sağlamaya başladı konaklama olsun teleferik ücretleri olsun ekipman kiralama olsun.”</p>
			ÖZEL SEKTÖR GELİRLERİ	<p>K.1: “Dışarıdan gelen ziyaretçiler tesisteki konaklama yetersizliğinden dolayı şehir merkezinde konaklama yapıyorlar bundan dolayı şehir merkezindeki küçük işletmeler olsun oteller olsun restoranlar olsun bunlar da ekonomik olarak fayda sağlıyorlar.”</p> <p>K.3: “Tesis Bingöl’e maddi olarak kayakların ve araç gereçlerin burada insanlara kiralınması, oradaki tesislerin insanların sosyal ortamlarının kafe olsun otel, konaklama yerleri olsun insanlara gereken hizmeti vermesinden dolayı ve insanların buna karşılık bir ücret iletmesinden dolayı ekonomik olarak olumlu etkilemektedir.”</p> <p>K.6: “Ekonomik olarak taşımacılık konusunda biz hafta sonları oturmaktansa taşıma yapıp para kazanmaya çalışıyoruz. Burada açılan kafeler kiralamacılar onlarda kazanç elde ediyorlar.”</p> <p>K.11: “Kayak kiralama olsun, yeme içme olsun, ulaşımı olsun bu tarz şeyler çok uygun olduğu için çevre illerden de buraya çok yoğun bir şekilde talep oluyor. Bu talebin olması demek hem kafe işletmecileri olsun hem ulaşım ile uğraşan insanlar olsun bunlarda bu işlerden ekonomik olarak çok etkileniyorlar. Bu etkilenme de olumlu yöndedir. Ekonomik olarak çok ama çok faydası oldu. Hem şu an Bingöl’de iki tane dükkân kayak kiralama işiyle uğraşılıyor. En azından onlara bir sebep oldu diyebiliriz. Ekonomik olarak o insanların buraya Hesarek Kayak Merkezine gelip orada kayak yapmaları her yönden hem ulaşım hem diğer yönlerden olumlu etkiledi.”</p>

			<p>YENİ İŞ ALANLARI</p> <p>K.1: <i>“Tesis bizim gibi esnaflar açısından da önem arz ediyor. Daha önce Bingöl’de kayak kiralama dükkânları bulamazdınız. Kayak tesisi açıldıktan sonra bizim gibi birçok işletme açıldı.”</i></p> <p>K.12: <i>“Esnafın özellikle kazanması Bingöl’de ki bazı ürünlerin ortaya çıkmasını da sağladı. Nedir bu mesela; balcılık özellikle son zamanlarda nesli tükenmişken balcılık tesisimiz önem kazandı. Yeni iş alanlarına sebebiyet verdi. Bunun yanında kayak kiralamaları olsun, gençliğin valelik ve rehberlik yapacağı olsun, otellerdeki doluluk oranları olsun beraberinde işi ve istihdamı da getirdi. Tabii ki de olumlu bir manada iş imkânlarına yol açtı.”</i></p>
			<p>İSTİHDAM</p> <p>K.9: <i>“Ekonomik olarak Bingöl’e çok katkı sağlıyor. Mesela Hesarek’teki kafe dışarıdan gelen ziyaretçiler sayesinde geçimini sağlıyor. Hesarek kayak tesisi onlarca kişiye iş imkânı sağlıyor. Mesela kayak kiralaması olsun fırıncıya bile iş imkânı sağlıyor.”</i></p> <p>K.12: <i>“Esnafımız memnun, taksicimiz memnun, istihdama kavuşan gençlerimiz memnun tabii ki de Bingöl halkının bu konudaki görüşü son derece iyi.”</i></p> <p>K.14: <i>“Tesis hizmete girdikten sonra sadece kendi bünyesinde yaklaşık 30 kişiye istihdam sağlamıştır.”</i></p>

Tablo 6.2’de Ekonomik Etkileri Kategorisinde katılımcılar, tesisin ekonomik anlamda kamu kuruluşları için gelir kaynağı olduğunu, özel sektöründe çeşitli iş kollarında tesis üzerinden kazanç elde ettiğini dile getirmişlerdir. Bununla birlikte tesisin yapıldıktan sonra yeni iş alanlarının oluşmasına katkı sağladığını, bu iş alanları üzerinden insanların istihdam edildiğini belirtmişlerdir.

Tablo 0.3 Eğitime Etkisi Kategorisine İlişkin İçerik Analizi

TEMA	ALT TEMA	KATEGORİ	KOD	DOĞRUDAN ALINTI
HESAREK KAYAK TESİSİ	YEREL KALKINMA İLİŞKİSİ	EĞİTİME ETKİSİ	ÜNİVERSİTE İLİŞKİSİ	K.8: <i>“Bingöl Üniversitesi için bu tesisin olması ciddi anlamda bir katkısı oldu. Anlamlı bir tesis oldu açıkçası. Çünkü biliyorsunuz ben Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda çalışmaktayım ki derslerimizin arasında kayak dersi de bulunabilmektedir veyahut snowboard diğer kış sporları olabilmektedir ki bu anlamda özellikle kış turizminin uzun sürdüğü Bingöl Üniversitesi'nin olduğu bölgede tesisin olması üniversiteye çok fazla katkı sağlamakta. Yine kış turizmini icra etmek isteyen hem üniversite personeli hem öğrenciler için çok kısa sürede ulaşabilecekleri ve vakit geçirecekleri bir tesis olma özelliğini göstermektedir.</i>

Tablo 6.3'te Eğitime Etkisi Kategorisinde yapılan görüşmelerden elde edilen verilere göre, tesisin üniversite açısından büyük önem arz ettiği, üniversitedeki bazı uygulamalı derslerin bu tesiste işlendiği, aynı zamanda üniversite öğrenci ve personellerinin Hesarek Kayak Tesisi aracılığıyla sosyal aktivitelerde bulunabildikleri söylenmiştir.

Tablo 0.4 Kültürel Etkileri Kategorisine İlişkin İçerik Analizi

TEMA	ALT TEMA	KATEGORİ	KOD	DOĞRUDAN ALINTI
HESAREK KAYAK TESİSİ	YEREL KALKINMA İLİŞKİSİ	KÜLTÜREL ETKİLERİ	YÖRESEL LEZZETLERİN TANITIMI	<p>K.7: ‘‘Balımız meşhurdur. Mesela yol üstünde kavurmacı var. Oraya mutlaka giderler. Çeşitli çeşitli yerler var. Ünlü tatlıcılar ya da restoranlar var. Yemeklerini oradan alıp gelenler de var. Gelince mangal yapabilecekleri hazır yerlerde var. Yani bu açıdan iyi bir yer. ‘‘</p> <p>K.9: ‘‘Bingöl’ümüz balıyla Avrupa’da bile tanınıyor. Dışarıdan gelen kişi sadece kayak yapmıyor. Aynı zamanda Bingöl’ün lezzetlerini de tatmış oluyor. ‘‘</p> <p>K.12: ‘‘Esnafın özellikle kazanması Bingöl’deki bazı ürünlerin ortaya çıkmasını da sağladı. Nedir bu mesela; balcılık özellikle son zamanlarda balcılık tesisimiz önem kazandı. Kavurma diye bir ürünümüz var bizim baya baya çığır aştı. Daha sayabileceğim bir sürü yöresel ürünlerimiz tanındı ve tüketildi. ‘‘</p>
			ŞEHRİN TANITIMI	<p>K.5: ‘‘Buraya gelen ziyaretçilerin normal şartlarda Bingöl’ün diğer turistik yerlerini gezme imkânı oluyor hastalık bittikten sonra esnaflar başta olmak üzere tüm şehre katkısının daha fazla olacağını düşünüyorum. Çünkü sadece Bingöl’den değil özellikle çevre illerden de çok fazla turist alıyor bu tesis. Aynı zamanda tesis sadece Bingöl’ü değil ilçeleri de olumlu etkileyecektir. ‘‘</p> <p>K.7: ‘‘Hesarek Kayak Tesisinde Diyarbakır olsun Mardin olsun Kars, Erzurum öyle güzel pistleri olan şehirlerin insanları bile Bingöl’e gelebiliyor. Mesela Erzincan’da kayak dağı var ama oradan bile Bingöl’e gelen var. İlçelerden Bingöl’e gelip kayak sporuyla ilgilenenler var. Bu açıdan çok iyi Solhan’da yüzen adalar var. Bingöl’e gelmişken gidip orayı gezenler var. ‘‘</p> <p>K.14: ‘‘2015 yılında faaliyete alınan Hesarek Kayak Tesisleri Bingöl ilimize kayak sezonu boyunca turlar düzenlenerek Bingöl ilinin tanıtımında rol oynamıştır. ‘‘</p>

			<p>KÜLTÜRLER ARASI ETKİLEŞİM</p>	<p>K.4: “Çevre illerden çok sayıda insan buraya geliyor. Bir şekilde ilimizin bu noktada sadece kayak ya da kış turizminde değil Aynı zamanda ilimizde gezme görme İmkânı buluyorlar. Bu da yeni insanlarla tanışma imkânı buluyor Bu da insanların kendi kültürlerini paylaşma noktasında ciddi bir avantaj inşallah bu anlamda da ben inanıyorum daha fazla insan Bingöl’ü tanıma fırsatı bulacaktır sadece ekonomik boyutuyla değil kültürel anlamda da çok büyük bir katkı sağladığını düşünüyorum. “</p> <p>K.9: “Mesela Hesarek sayesinde Batman’daki sağlıkçı hafta sonları grup halinde otobüs kiralayıp geliyorlar. Kayak yapmasa bile oradaki havayı tatması bile büyük bir fayda. Bundan memnun kalıyorlar. Hoşgörü olsun oradaki çalışanlarımızın misafirlerimize karşı olan hürmetleri olsun hizmetleri olsun üst düzeydir. Bu yönden misafirlerimiz memnun kalıyorlar kültürel paylaşım oluyor. “</p> <p>K.12: “Son yıllarda Bingöl’e il dışından çevre illerden farklı farklı kültürde farklı farklı amaçlarda insanların gelmesi ilimiz için takdire şayan bir durumdur. O yüzden bu tesisimizin ilimiz için önemi anlatılamaz derecede büyüktür.“</p> <p>K.13: “Çevre illerden gelen ziyaretçiler var bunlar tabii ki Bingöl ekonomisine kültürüne katkı sağlıyor özellikle Bingöl’deki kültürün tanıtımında önemli bir rol oynuyor tabii ki bu Bingöl için çok büyük bir adımdı. “</p>
--	--	--	----------------------------------	--

Tablo 6.4’de Kültürel Etkileri Kategorisinde katılımcılar, Hesarek Kayak Tesisinin Bingöl’ün yöresel lezzetlerinin tanıtılması açısından önem bir rol oynadığını ifade etmiş, sadece yöresel lezzetlerin değil aynı zamanda il dışından gelerek tesisi ziyaret eden misafirlerin Bingöl ilini ve diğer turistik yerlerini öğrenerek oraları da ziyaret ettiklerini belirtmişlerdir. Bununla birlikte görüşmelerden elde edilen verilere göre katılımcılar, yine dışarıdan gelen farklı kültürdeki insanlarla bir kültür alışverişinin yapıldığına dair görüş bildirmişlerdir.

Tablo 0.5 Sportif Etkileri Kategorisine İlişkin İçerik Analizi

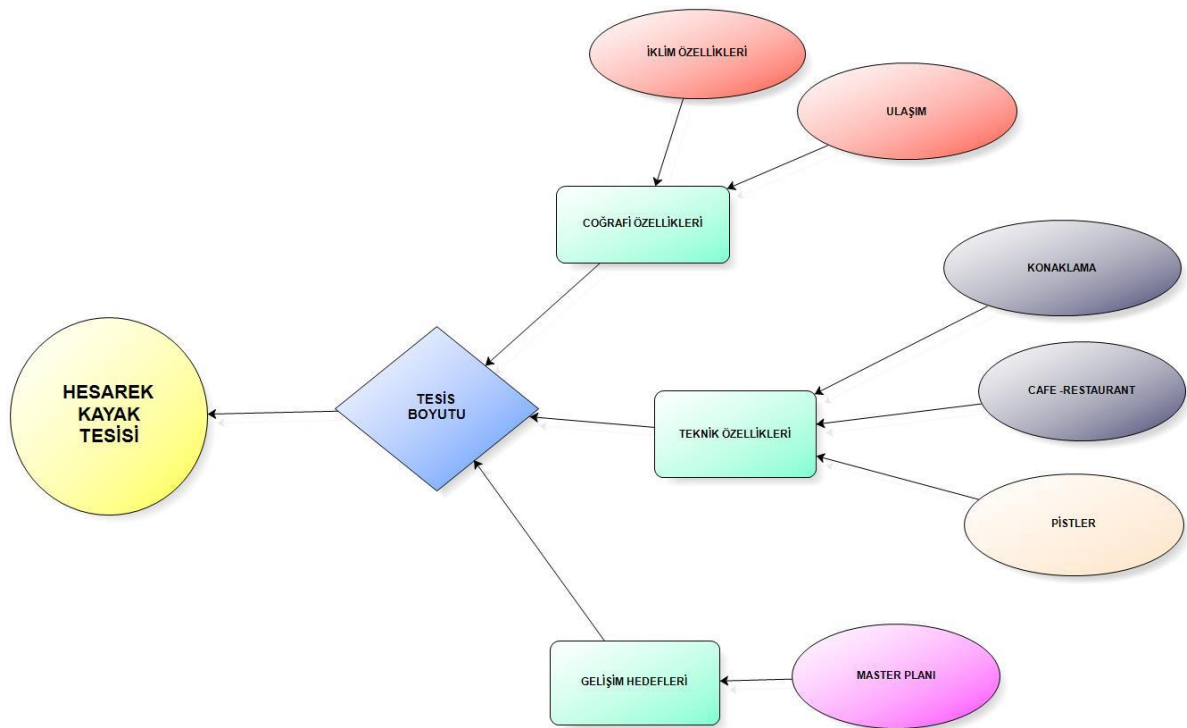
TEMA	ALT TEMA	KATEGORİ	KOD	DOĞRUDAN ALINTI
HESAREK KAYAK TESİSİ	YEREL KALKINMA İLİŞKİSİ	SPORTİF ETKİLERİ	SPORCU İLİŞKİSİ	<p>K.3: ‘‘Eskiden biz buralarda ağırlıklı olarak atletizm, jimnastik, futbol, basketbol ve diğer branşlarda insanları eğitiyorduk. Şu anda kayak branşına da ağırlık vermiş bulunmaktayız. İnsanların çocuk yaşta bu branşa evlatlarını çocuklarını yönlendirmesi ve bunların ülkemiz açısından ileri bir seviyeye gelip ileriki zamanlarda ülkemiz adına Bingöl adına memleketimiz adına iyi bir yere geleceğini düşünüyorum. Kendi öğrencilerimden biliyorum. Burada amatör olarak kayak yapıyorlardı ama yeterli bir tesisimiz daha doğrusu bir tesisimiz yoktu. Buradan Erzurum’a ve çevre illere yarışlara gidiyorlardı. Antrenman ve kondisyon eksikleri çoktu. Şu anda bu tesisin oluşumu tabii ki büyük bir avantaj bizim için. ‘‘</p> <p>K.9: ‘‘2011-2012 yıllarında Yolçatı kayak tesisinde antrenmanlarımızı yapıyorduk. Sezon 3 aydan fazla sürmüyordu. Biz ocak ayında kayak takmaya başlıyorduk. Şubat’ın sonlarında artık kayak tesisi güney yamacında olduğu için karın yarısı eriyordu. Biz çalışmalarımızı sürdürüremiyorduk. Dolayısıyla rakiplerimize göre hep 2 3 adım geride oluyorduk. Hesarek kayak tesisinin yapılmasıyla beraber biz bazen aralık ayında sezonu açıyoruz. Mart sonu nisan başına kadar kayaklı çalışma yapma imkânı buluyoruz. Bu durumda rakiplerimizle kafa kafaya geliyoruz artık... ‘‘</p> <p>K.14: ‘‘Kayak tesisimiz gençlerimizin halkımızın ve dışarıdan gelen misafirlerimizin ve kayak sporcularımızın bu branştan faydalanarak kendilerini geliştirmelerini önemli ölçüde sağlamaktadır. ‘‘</p> <p>K.15: ‘‘Bingöl sporu için çok önemli bir tesis, çünkü birçok aile çocuklarını önceden futbol, basketbol, voleybol sporlara yönlendirirken şimdi kayak sporuna yönlendiriyor. ‘‘</p>

Tablo 6.5’de Sportif Etkileri Kategorisinde görüşmeciler, Hesarek Kayak Tesisinin inşa edilmesiyle birlikte, daha önce çocuklarını futbol, basketbol, voleybol gibi sporlara yönlendiren ailelerin artık çocuklarını kayak branşına yönlendirdiklerini söylemişlerdir. Bununla birlikte katılımcılar, tesisin sadece bu branş ile yeni tanışan çocuklar için değil aynı zamanda mevcut sporcularında daha iyi imkanlarda antrenman yaparak sportif başarılar elde etme ihtimallerinin arttığını dile getirmişlerdir.

6.1.2. Tesis Boyutu

Şekil 6.3’de Tesis Boyutu alt temasının kategorileri ve bu kategorilerin kodları görülmektedir. Yerel kalkınma ilişkisi alt temasında oluşan kategoriler (Şekil 4.2) aşağıda verilmiştir. Bunlar;

- Coğrafi Özellikleri
- Teknik Özellikleri
- Gelişim Hedefleri

Şekil 0.3 Tesis Boyutu Alt Teması ve Kategorileri

Tablo 0.6 Coğrafi Özellikleri Kategorisine İlişkin İçerik Analizi

TEMA	ALT TEMA	KATEGORİ	KOD	DOĞRUDAN ALINTI
HESAREK KAYAK TESİSİ	TESİS BOYUTU	COĞRAFİ ÖZELLİKLERİ	İKLİM ÖZELLİKLERİ	<p>K.5: ‘‘Daha önce Yolçatı Kayak Tesisimiz vardı. Bu tesis güneye baktığı için Sezon çok kısa sürüyordu. Hesarek kayak tesisinde kuzey cephesinde yer aldığı için sezon daha uzun sürüyor. Buranın kar kalitesi çok iyi kristal kar yapay kar yok burada. Halk her tarafın doğal olduğunu düşünüyor bir Erzurum’a gittiğiniz zaman pistlerin dışında kar olmadığını görürsünüz ama bu tesisin dışındaki yerleri de doğal kar olduğu için halkın manzara anlamında da olumlu düşünceleri var.’’</p> <p>K.7: ‘‘Rakımı yüksek olması açısından, karın erken yağması açısından tesisin çok iyi olduğunu düşünüyorum. Mesela aralık ayında sezonu açıp nisan mayıs ayında kapatabiliriz. Haziran ayına kadar kar gören bir yer. Bu açıdan çok iyi.’’</p> <p>K.9: ‘‘Hesarek Kayak merkezinin en büyük özelliği de yılın 5 ayı kar olmasıdır. Sezon her yıl aralık ayında açılıp mart sonu nisan başına kadar devam ediyor. Eskiden Yolçatı kayak tesisimiz vardı. Güney yamacına yapıldığı için kar çok az tutuyordu. Bu tesisimiz kapandı. Daha sonra Hesarek açılınca daha çok katılımcı sağlandı.’’</p> <p>K.10: ‘‘Tesis Bingöl’e ve çevre illere yakınlığıyla bilinen gözde bir tesis. Rakımın yüksek olmasıyla birlikte sezona erken başlayan illerden biri. Cazibesi buradan geliyor aralık sonu karın erken yağmasıyla sezon erken açılıyor. Eski kayak tesisi güneye baktığı için sezon kısa sürüyordu şubattan sonra kar kalmıyordu. Bu tesis ile birlikte hem cep olarak kuzey cephesi rakımı yüksek olduğu için eski kayak merkezine nazaran sporcuların daha fazla antrenman yapma imkânı oluyor.’’</p>

			<p>ULAŞIM</p> <p>K.4: <i>“Bölgenin en güzel pistlerinin olduğu ulaşım noktasında Bingöl’e çok yakın olan bir bölge Hesarek Kayak Merkezi 34 km olan bu yolu inşallah 26 km’ye kadar düşüreceğiz. O havaalanına inen insanlarımız yeni güzergâh ve mevcut yolların genişletilmesi ile yarım saat içinde buraya ulaşabilecekler.”</i></p> <p>K.9: <i>“Tesise ulaşım rahattır. Mardin, Batman gibi illerimizden ziyaretçiler geliyor. Kayak yapıyorlar, ulaşım iyi, kayak kiralama konusunda bir sıkıntı yaşamıyorlar Sporcular günübirlik gidip geliyorlar.”</i></p> <p>K.10: <i>“Ulaşım konusunda yoğun bir tipi fırtına olmadığı sürece bir sıkıntı olmuyor.”</i></p> <p>K.11: <i>“Ben tesisin ulaşım olarak yeterli olduğunu düşünüyorum.”</i></p>
--	--	--	---

Tablo 6.6’de Coğrafi Özellikleri Kategorisinde görüşmeciler, Hesarek Kayak Tesisinin dağın kuzey cephesinde inşa edildiğinden dolayı karın erken yağdığını ve bu yine bu sebeple karın yerde uzun süre kaldığını bundan dolayı kayak sezonunun uzun sürdüğünü ifade etmişlerdir. Aynı zamanda tesisin inşa edildiği bölgede rakımın yüksek olması ve kar kalitesinin kayak sporunda tercih edilen kristal kar olmasından dolayı çeşitli spor branşları için elverişli olduğunu dile getirmişlerdir. Bununla birlikte katılımcılar tesisin şehir merkezine yakın bir bölgede olduğunu ve tesise ulaşımın olağanüstü durumlar olmadığı sürece rahat bir şekilde sağlanabileceğini belirtmişlerdir.

Tablo 0.7 Teknik Özellikleri Kategorisine İlişkin İçerik Analizi

TEMA	ALT TEMA	KATEGORİ	KOD	DOĞRUDAN ALINTI
HESAREK KAYAK TESİSİ	TESİS BOYUTU	TEKNİK ÖZELLİKLERİ	KONAKLAMA	<p>K.2: ‘‘Konaklama yetersizliği var bir an önce yeni konaklama alanlarının yapılması gerekiyor. Çevre illerden de yoğun ziyaretçilerimiz var. ’</p> <p>K.4: ‘‘Şu an Gençlik Spor Bakanlığımızın yapmış olduğu 70 yatak kapasiteli bir otelimiz var. Günübirlik giden insanlarımız var ancak şu anki konaklama imkânları kesinlikle yetersiz ve özel sektör kamu iş birliğinin devreye girmesi gerekiyor.’’</p> <p>K.5: ‘Konaklama konusunda tesis çok yetersiz mevcut konaklama tesisi kamp eğitim merkezi otel yok burada’’</p> <p>K.10: ‘Dışarıdan gelenler için konaklama sıkıntısı var. Bu sıkıntı giderildiği zaman daha fazla katılımcı ve misafir ağırlayacaktır.’</p> <p>K.13: ‘Konaklama anlamında baktığımız zaman Gençlik Sporun orada 70 yataklı bir oteli var ama bu sayı gelen ziyaretçi sayısına göre çok çok basit bir rakam olarak kalıyor. Konfor olarakta bu otelden pek fazla hazzedilmiyor. Şahsi fikrim olarakta Tesisin özelleştirilmesi hizmet kalitesini yukarıya doğru çekecektir.’</p>
			PİSTLER	<p>K.4: ‘‘Şu an mevcut üç ana pisti, 1 teleferik bir telesiyej ile hizmet veriyor ancak geliştirilmeye çok müsait bir tesis.’’</p> <p>K.7: ‘‘1200 metre uzunluğunda snowboard olsun kayaklı koşu olsun alp disiplini olsun hepsine yeterli bir pist. Uzunluk olarak çok iyi halk çok beğeniyor ve gelen bir daha gelmek istiyor.’’</p> <p>K.9: ‘‘Bingöl Hesarek kayak merkezi 1200 metre profesyonel pisti ve 200 metre acemi pistine sahip bir kayak merkezidir.’’</p> <p>K.10: ‘‘Tesiste acemi orta düzey ve profesyonellerin kayabileceği üç adet pist bulunmakta. Rakım olarak pistlerin uzunluğu olarak eğitim olarak herhangi bir sıkıntı yok.’’</p>

			KAFFE- RESTAURANT	<p>K.1: <i>“Bir tane kafe var yemek için uzun kuyruklar oluşuyor yemek ihtiyacını karşılayamıyor tesis...”</i></p> <p>K.6: <i>“Kafe bölümü yetersiz yemek için uzun kuyruklar var. Yeme içme anlamında farklı işletmelerin açılması lazım.”</i></p> <p>K.7: <i>“Tesiste küçük bir kafe var daha küçük yani. Zamanla gelişecektir. Siz de bilirsiniz bir tesis kolay kurulmuyor.”</i></p> <p>K.10: <i>“Dışarıdan gelen insanlar için kayak kıyafeti Yeme içme İhtiyacı karşılanabiliyor.”</i></p> <p>K.11: <i>“Konaklama yerinde yemek yok mesela. Sadece belirli öğünlerde var sporcular için. Böyle bir şeyin eksik olması çok kötü sonuçta dışarıdan gelen insanlar burada zaman harcayacak. Mesela ben günübirlik gittiğim için orada ızgara vs. yapabilirim. Bunlarla uğraşabilirim. Fakat diğer katılımcılar böyle bir şansa sahip değiller.”</i></p>
--	--	--	----------------------	--

Tablo 6.7’de Coğrafi Özellikleri Kategorisinde yapılan görüşmelerden elde edilen verilere göre katılımcılar, tesisin konaklama anlamında ihtiyaçlara cevap vermediğini, bununla birlikte tesisin yeme içme ihtiyaçlarını karşılama konusunda da yetersiz kaldığını ifade etmişlerdir. Buna karşın tesisin pist anlamında yeterli uzunluk ve eğime sahip olduğunu belirten katılımcılar, çeşitli zorluktaki pistleriyle tesisin çeşitli branşlarda spor yapmaya elverişli olduğunu düşünmektedirler.

Tablo 0.8 Gelişim Hedefleri Kategorisine İlişkin İçerik Analizi

TEMA	ALT TEMA	KATEGORİ	KOD	DOĞRUDAN ALINTI
HESAREK KAYAK TESİSİ	TESİS BOYUTU	GELİŞİM HEDEFLERİ	MASTER PLANI	<p>K.4: Bakanlığımızın da desteğini alarak master plan çalışması başlattık. Tesisin gelişiminin sağlıklı bir şekilde tamamlanmasını istiyoruz. Bu konuda yapılacak bütün yatırımlar master plan çerçevesinde yapılacaktır. Yeni konaklama alanları planlanıyor. Bu anlamda yapılacak beş yıldızlı termal otel teşvik edici olacak hem ulaşım imkânlarının hem konaklama imkânlarının sağlanması hem yeni pistlerin açılması ve mevcut pistlerin uzatılması beraberinde yeni bir istihdam alanı açmış olacak. Aynı zamanda daha fazla sayıda insanın buraya ulaşımını sağlamış olacağız. Gelen her insan ekonomik anlamda Bingöl'e çok çok katkı sağlayacaktır. Burada yüksek irtifa kampları yaparak futbol anlamında, yamaç paraşütü ve motor sporları anlamında 12 ay aktif olacak hale getirerek buraya daha fazla ziyaretçi almayı planlıyoruz. Bu da ekonomiyi yine olumlu etkileyecektir. Öte yandan daha fazla insan Bingöl'ü tanıma fırsatı bulacaktır. Böylelikle sadece ekonomik boyutuyla değil sosyal, kültürel anlamda da çok büyük bir katkı sağlayacağını düşünüyorum."</p> <p>K.5: "Master planı onaylandı ileri de dokuz mekanik pistin yapılması planlanıyor. Bu pistler faaliyete geçtikten sonra tesisin Türkiye'de bir numara olma şansı var diye düşünüyorum."</p>

Tablo 6.8'de Gelişim Hedefleri Kategorisinde görüşmeciler, Tesisin devlet bünyesindeki gelişim planı olan master planının onaylandığını, bu projenin hayata geçirilmesiyle birlikte tesise, konaklama, yeme – içme ve pistler konusunda birçok yatırımın yapılacağını, bu yatırımların Bingöl iline Sosyal, Kültürel ve Ekonomik anlamda büyük katkılar sağlayacağını ifade etmişlerdir.

YEDİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA

7.1.Tartışma

Bu bölümde araştırma sonucunda ortaya çıkan “Hesarek Kayak Tesisi” ana teması ve buna ilişkin alt temaların bulguları tartışılmıştır. Bingöl ilinde ikamet eden 16 katılımcı ile yapılan görüşmeler neticesinde Hesarek Kayak Tesisi ile ilişkili 1 ana tema ve 2 alt tema ortaya çıkmıştır.

7.1.1. Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Temasına İlişkin Tartışma

“Yerel Kalkınma İlişkisi” alt temasında katılımcılar ile yapılan görüşmeler ile literatür kapsamında ulaşılan kaynaklardan yararlanılarak Hesarek Kayak Tesisinin Bingöl ilinin yerel kalkınma sürecine olan etkisi “Sosyal Etkileri”, “Ekonomik Etkileri”, “Eğitime Etkisi”, “Kültürel Etkileri” ve “Sportif Etkileri” adı altında alt temalarda (Tablo 6.1; 6.2; 6.3; 6.4; 6.5) açıklanmıştır. Bu bölümde alt temalara ilişkin tartışmalara yer verilmiştir.

7.1.1.1.“Yerel Kalkınma İlişkisi” Alt Temasında Yer Alan “Sosyal Etkileri” Kategorisine İlişkin Tartışma

Araştırmada yer alan “Sosyal Etkileri” kategorisinde “Rekreasyon Faaliyetleri” ve “Turistik Gez” gibi kodlar ön plana çıkmıştır (Tablo 6.1). Tablodan da anlaşılacağı üzere katılımcılar Hesarek Kayak Merkezinin Bingöl ili açısından önemli bir spor tesisi olduğunu, Bingöl ilinde çok fazla sosyal aktivite imkânı olmadığından dolayı insanlar için rekreatif faaliyetlerde bulunabilmeleri açısından tesisin faydalı olduğunu ifade etmişlerdir. Bununla birlikte tesis inşa edildikten sonra insanların evlerinde oturmak yerine aileleriyle keyifli vakit geçirip sosyal aktiviteler gerçekleştirerek serbest zamanlarını değerlendirdiklerini belirten katılımcılar, tesisin sosyal etkilerine dair olumlu görüşler belirtmişlerdir. Katılımcı görüşleri spor tesislerinin yöre halkı üzerinde sosyal anlamda olumlu bir etki sağladığını ifade ederken literatürdeki benzer araştırmalarda bu görüşü destekler niteliktedir. Buna ilişkin olarak Ceyhun, (2008) çalışmasında spor tesislerinin sadece spor amacıyla insanların faydalandıkları yerler olmasından ziyade, rekreatif faaliyetlerinde yapıldığı çok amaçlı tesisler olması, daha fazla kişinin buradaki hizmetlerden faydalandığı sonucuna varmıştır. Bu sonuçtan da anlaşılacağı üzere spor tesislerinin ana amacı sportif faaliyetlere ön ayak olmak olsa da bununla birlikte insanların rekreatif faaliyetler de gerçekleştirebilecekleri alanlardır. Dolayısıyla spor tesisleri insanların sosyal aktiviteler gerçekleştirmelerine olanak sağlayan

önemli rekreatif tesislerdir. Bu bağlamda spor tesislerinin sosyal etkileri incelendiğinde rekreatif anlamda insanların serbest zamanlarını değerlendirebildikleri, farklı sosyal faaliyetlere imkanları sağladığı bilinmektedir. Hesarek Kayak Tesisinin de Bingöl ili açısından önemli bir rekreatif yere sahip olduğu, Bingöl'deki insanların eğlenerek keyifli vakit geçirebildikleri ve serbest zamanlarını değerlendirebildikleri bir cazibe merkezi olduğu söylenebilir.

Araştırmanın sosyal etkileri irdelenirken ön plana çıkan bir diğer kod olan ‘‘Turistik Gezi’’ koduna yönelik katılımcılar tablo 6.1’de görüldüğü gibi, Bingöl ili dışında ikamet eden insanların turistik geziler düzenleyerek tesisi ziyaret ettiklerini, yine tur şirketlerinin buraya günübirlik geziler düzenlediklerini, bölge halkının aileleriyle birlikte güzel vakit geçirmek için tesisi ziyaret ettiklerini ifade etmişlerdir. Bununla birlikte katılımcılar Hesarek Kayak Tesisinin Bingöl ilinde kış turizmini harekete geçirdiğini, turistik geziler ve günübirlik turlara ev sahipliği yaparak Bingöl ilinin yerel kalkınma sürecinde olumlu etkilerinin olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcılar spor tesislerinin illerin yerel kalkınma sürecinde turistik gezi anlamında önemli etkilerinin olduğunu, Hesarek Kayak Tesisinin Bingöl iline düzenlenen turistik gezilere katkı sağladığı yönünde ifadelerde bulunurken Özçoban, (2019) çalışmasında geleneksel turizm pazarlamasında, ölü sezon olarak adlandırılan kış döneminin, sürdürülebilir yeni nesil turizm anlayışında alternatif türlerle birlikte canlandırılmasının en güzel örneklerinden birinin kış turizmi olduğu ve bununda özellikle Kayak Tesisleri özelinde olduğu sonucuna varmıştır. Katılımcılardan elde edilen verileri destekler nitelikte olan bu çalışmanın sonucu değerlendirildiğinde, illerin yerel kalkınma sürecinde kış aylarının canlandırılmasının ve yerel kalkınma sürecine etkisini en üst seviyeye çıkarmanın yolunun kış turizminden geçtiği, buna bağlı olarak kayak tesislerinin kış turizmi içerisinde çok önemli bir yer tuttuğu anlaşılmaktadır. Araştırma bulguları ve literatürden elde edilen bilgiler dikkate alındığında, spor tesislerinin, illerin dışarıdan ziyaretçi almasına katkı sağladığı, gelen ziyaretçilerin ilin yerel kalkınma sürecinde önemli bir potansiyele sahip olduğu, buna ilişkin olarak Hesarek Kayak Tesisinin Bingöl ili yerel kalkınma sürecinde, şehre turistlerin ziyaret gerçekleştirmesi üzerinde etkili bir tesis olduğu ve şehrin yerel kalkınma sürecine sosyal anlamda katkı sağladığı söylenebilmektedir.

7.1.1.2. ‘‘Yerel Kalkınma İlişkisi’’ Alt Temasında Yer Alan ‘‘Ekonomik Etkileri’’ Kategorisine İlişkin Tartışma

Araştırma kapsamında Hesarek Kayak Tesisinin Bingöl iline sağlamış olduğu Ekonomik Etkilere ilişkin katılımcı görüşleri neticesinde ‘‘Kamu Gelirleri’’, ‘‘Özel Sektör

Gelirleri” ve “Yeni İş Alanları ve “İstihdam” kodları ön plana çıkmıştır (Tablo 6.2). Buna bağlı olarak “Kamu Gelirleri “ ve “Özel Sektör Gelirleri“ kodlarına ilişkin katılımcılar Tablo 6.2’de görüldüğü gibi ekonomik anlamda Gençlik Spor İl Müdürlüğü bünyesinde ait konaklama alanlarından elde edilen gelirler, teleferik – telesiyej ücretlerinden elde edilen gelirler ile kayak ekipmanlarının kiralanmasından elde edilen gelirlere değinerek kamunun tesise gelen ziyaretçilerden gelir elde ettiğini belirtmişlerdir. Yine tablo 6.2’de görüldüğü üzere görüşmeciler özel işletmeler tarafından da kayak ekipmanlarının kiralandığını bunun yanı sıra tesis alanındaki yeme içme sektörü de dahil olmak üzere sosyal ortamların Bingöl iline ekonomik anlamda gelir sağladığını ifade etmişlerdir. Genel olarak değerlendirildiğinde katılımcılar Hesarek Kayak Tesisinin Bingöl ili yerel kalkınma sürecindeki ekonomik etkilerini değerlendirirken gerek kamu gelirleri gerekse özel sektör gelirleri açısından tesisin Bingöl ili için faydalı bir yatırım olduğundan bahsetmişlerdir. Literatür incelendiğinde bu görüşlere paralel olarak Çakmak ve Yılmaz’ın (2018) yapmış oldukları araştırmadan elde ettikleri veriler doğrultusunda kış turizminden elde edilen gelirlerin yüksek olduğu ve kış turizminin kazançlı bir turizm türü olduğunu ifade etmişlerdir. Yapılan çalışmada araştırmacılar kış turizminin icra edildiği bölgede ekonomik anlamda önemli gelirlerin sağlandığını ve kış turizminin önemli bir gelir kaynağı olduğunu dile getirirken yine bu görüşleri destekler nitelikte Kara (2020) ise kış turizminin yerel kalkınmayı hızlandırıcı bir nitelik taşıdığını ve illere ekonomik olarak hareketlilik kazandırdığını ifade etmiştir. Kara (2020) kış turizminin yerel kalkınma üzerindeki etkisinden bahsederken kayak tesisleri özelinde spor tesislerinin yerel kalkınma sürecini hızlandırdığına değinerek kış turizminin ekonomik olarak kalkınmayı hareketlendirdiğinin altını çizmiştir. Katılımcıların bahsetmiş oldukları kamu ve özel sektör gelirleri ile literatürde benzer çalışmaların (Holden, 2000; Dar, 2015; Allen, 2016) ulaşmış oldukları sonuçlar dikkate alındığında kış turizmi ile birlikte spor tesislerinin yerel kalkınma sürecini hızlandırdığı, buna bağlı olarak Hesarek Kayak Tesisinin Bingöl iline gerek kamu gerekse özel sektör alanında ekonomik olarak kazanç sağladığı anlaşılmaktadır.

Araştırmanın ekonomik etkileri değerlendirilirken ortaya çıkan “Yeni İş Alanları“ ve “İstihdam“ kodlarına ilişkin katılımcılar tablo 6.2’de görüldüğü gibi tesisin faaliyete girdikten sonra balıyla meşhur olan Bingöl ilinde balcılık sektörünün daha fazla önem kazandığını, kayak ekipmanlarını kiralamak için yeni işletmelerin faaliyete geçtiğini, rehberlik hizmetleri amacıyla yeni ajansların açıldığını bununla birlikte gençlerin otel ve otopark bünyesinde valelik hizmeti verdiklerini ifade etmişlerdir. Yine tablo 6.2 de ifade edildiği gibi katılımcılar tesisin faaliyete geçmesiyle birlikte birçok insana istihdam

sağladığına dikkat çekerken K.14 ‘‘Tesis hizmete girdikten sonra sadece kendi bünyesinde yaklaşık 30 kişiye istihdam sağlamıştır’’ şeklinde görüş belirtmiştir. Katılımcılar Hesarek Kayak Tesisinin balcılık, ekipman kiralama, valelik, rehberlik gibi yeni iş alanları yarattığını, bununda birçok insana istihdam sağladığını belirtirken, buna paralel olarak yeni iş alanlarının açılmasına bağlı olarak sağlanan istihdam konusunda Çakmak ve Yılmaz (2018) yapmış oldukları çalışmada, turizm sektöründe mevsimselliğin çok önemli bir etken olduğunu, mevsimselliğin yalnızca ziyaretçi sayısı ve turizm geliri açısından değil aynı zamanda istihdam açısından da değerlendirilmesi gereken bir konu olduğunu, turizmin istihdama genel anlamda katkıda bulunduğunu, yaz sezonunda istihdam olanağı sağlanan personelin kış sezonunda istihdam olanağı bulamamasının bu alandaki yatırımların yetersiz olduğunun da bir göstergesi olduğunu, bu amaçla kış turizmine yapılacak yatırımlar ile istihdam sorunu da kısmen aşılabileceğini ifade etmişlerdir. Çakmak ve Yılmaz’ın (2018) yapmış oldukları çalışma değerlendirildiğinde kış turizminin turizm sektöründe önemli bir etken olduğu, kış turizminin sadece ziyaretçi sayısı ile değil istihdam açısından da değerlendirilmesi gerektiği, kış turizmine yapılan yatırımların artmasının istihdam sorununun aşılması açısından önemli olacağı ifade edilebilir. Katılımcılar ve literatürden elde edilen veriler değerlendirildiğinde kış turizmine yönelik yatırımların artmasının doğal sonucu olarak kayak tesislerine yapılan yatırımların da artacağı bununla birlikte kayak tesislerinin etkinliklerini arttıracacağı, bu kayak tesislerinin yeni iş alanları ve istihdam yaratacağı, bu yeni iş alanları ve sağlanan istihdamın şehirlerin yerel kalkınma sürecine olumlu etkilerinin olabileceği çıkarımında bulunulabilir. Yine görüşmelerden elde edilen bulgulara göre Hesarek Kayak tesisinin Bingöl ili yerel kalkınma sürecinde hem yeni iş alanlarının oluşması hem de bu iş alanlarına bağlı olarak istihdamın sağlanmasında önemli etkilerinin olduğu konusunda fikir birliği oluşmaktadır.

7.1.1.3. ‘‘Yerel Kalkınma İlişkisi’’ Alt Temasında Yer Alan ‘‘Eğitime Etkisi’’ Kategorisine İlişkin Tartışma

Katılımcıların görüşleri sonucu tesisin ‘‘Eğitime Etkisi’’ ile alakalı olarak ‘‘Üniversite İlişkisi’’, kodunun ön plana çıktığı görülmektedir (Tablo 6.3). Bu koda ilişkin katılımcılar fikirlerini Tablo 6.3’te görüldüğü gibi tesisin Bingöl Üniversitesi için önemli bir tesis olduğu, üniversitedeki kış sporlarına yönelik derslerin Hesarek Kayak Tesisinde işlenmesinde dolaylı katkılarının olduğu bununla birlikte üniversite öğrenci, öğretim üyesi ve idari personellerinin tesiste sosyal aktiviteler gerçekleştirebilmeleri açısından önemli bir yatırım olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcılar spor tesislerinin eğitim ile ilişkisinin değerlendirilmesi ile ilgili görüşlerini öğrencilerin derslerin işlenmesi için spor tesislerini kullanabildiklerini, bununla

birlikte gerek öğrencilerin gerekse üniversite personellerinin rekreatif faaliyetlerde bulunabilecekleri imkânları yaratması nedeniyle Hesarek Kayak Tesisinin olumlu etkiler yarattığını ifade etmişlerdir. Bu görüşleri doğrular nitelikte Özdiñ (2005) çalışmasında üniversite öğrencilerinin sporu insanlar arası etkileşimde bir araç olarak gördükleri, üniversite öğrenimi süresince çeşitli spor aktivitelerine katılan öğrencilerin sosyalleşme sürecini olumlu etkilendiği, üniversitedeki sportif aktivite çeşitliliği ve bu aktiviteler için gerekli tesislerin elverişliliğinin spor ile eğitim ilişkisinin düzeyini ortaya koyduğu sonucuna varmıştır. Literatürden elde edilen veriler ve araştırma bulguları değerlendirildiğinde spor tesislerinin eğitim üzerinde önemli bir etkisinin olduğu, çeşitli sportif faaliyetlerin gerçekleştirilmesine olanak sağladığı, bununla birlikte bireylerin sosyalleşme sürecini hızlandırdığı anlaşılmaktadır. Bu bağlamda Hesarek Kayak Tesisinin Bingöl Üniversitesine, buna bağlı olarak üniversite öğrencileri ve personellerine sağladığı katkıyla spor – eğitim ilişkisi noktasında önemli bir rol üstlendiği gerek üniversite derslerinin burada işlenmesi gerekse üniversite öğrenci ve personellerinin burada çeşitli faaliyetler gerçekleştirmelerinden dolayı hem eğitim alanında hem de sosyal anlamda Bingöl Üniversitesinin tüm bileşenlerine fayda sağladığı görülmektedir.

7.1.1.4. “Yerel Kalkınma İlişkisi” Alt Temasında Yer Alan “Kültürel Etkileri” Kategorisine İlişkin Tartışma

Katılımcıların görüşleri kapsamında Hesarek Kayak Tesisinin Bingöl İline kültürel etkilerine ilişkin “Yöresel Lezzetlerin Tanıtımı” ve “Şehrin Tanıtımı” gibi ön plana çıkan kodların yanı sıra “Kültürler Arası Etkileşim” gibi gelenek ve göreneklerin de etkilenebileceğine dikkat çeken kodlara da ulaşılmıştır (Tablo 6.4). “Şehrin Tanıtımı” ve “Yöresel Lezzetlerin Tanıtımı” kodlarına ilişkin katılımcılar Hesarek Kayak Tesisini ziyaret eden katılımcıların Bingöl ilinin diğer turistik yerlerini gezme imkanı bulduklarını, buraya çok sayıda tur şirketinin turistik geziler düzenlediğini buna bağlı olarak yöre halkının dışında çevre illerden gelen ziyaretçilerin yine Bingöl ilinin diğer turistik yerlerini tanıyıp ziyaretler gerçekleştirerek Bingöl ilini tanıdıklarını, Bingöl ilinin turistik değerleri olarak bilinen yüzen adalar ve ılıcalar gibi önemli merkezlerin tanıtımına katkı sağlayarak şehrin tanıtımında aktif rol oynadığını ifade etmişlerdir. Ayrıca yapılan görüşmelerde katılımcılar Hesarek Kayak Tesisinin Bingöl ilinin yöresel lezzetlerinin tanıtılmasında önemli bir görev üstlendiğini, Bingöl ilinin balıyla, kavurmasıyla meşhur olmasından dolayı bu yöresel lezzetlerin ziyaretçiler tarafından ilgi göreceğinin hem şehrin yöresel lezzetlerinin tanıtılmasına hem de ekonomik anlamda önemli kazançlar sağlamasına olanak tanıdığını belirtmişlerdir.

Tablo 6.4'te ifade edildiği gibi Katılımcılar ‘‘Kültürler Arası Etkileşim’’ koduna ilişkin görüşlerini çevre illerden çok sayıda ziyaretçinin Hesarek Kayak Tesisini ziyaret ettiği, gelen ziyaretçilerin kayak ya da kış turizminin yanı sıra Bingöl ilini de gezip görme imkanı bulduklarını, bunda yeni insanlarla tanışma imkanı sağlayarak kendi kültürlerini yeni tanıştıkları insanlarla paylaşıp kültürler arası etkileşimde bulunmalarına olanak sağladığı vurgulayarak Hesarek Kayak Tesisinin kültürel anlamda önemli katkılar sağladığını belirtmişlerdir. Görüşmelerden elde edilen veriler değerlendirildiğinde katılımcıların spor tesislerinin illerin yerel kalkınma süreçlerinde aktif olarak görev üstlendiklerini gerek şehrin reklamının yapılması gerekse şehrin yöresel lezzetlerinin tanıtılmasında önemli katkılar sağladığını aynı zamanda şehrin kültürünün tanıtılması ve farklı kültürler ile etkileşimin sağlanması hususunda da büyük payı olduğunu ifade etmişlerdir. Bu görüşlere ilişkin literatür incelendiğinde katılımcı görüşlerini destekler nitelikte benzer çalışmaların olduğu görülmektedir. Spor tesislerinin illerin yerel kalkınma sürecindeki etkilerine yönelik olarak Kara (2020) kayak tesislerinin yöresel ürün ve hizmetlerde bir talep artışına sebebiyet verdiği ve kış turizminin dolayısıyla kayak tesislerinin gerek şehrin değerlerinin gerekse yöresel lezzetlerinin tanıtılmasına katkı sağladığını ifade etmektedir. Karaca (2012) ise çalışmasında ülke bütçesinden milyonlarca lira harcanarak yapılan spor tesisi yatırımlarının kültürel hayata katkısının sağlanması, toplumsal kültürü ve yapıyı güçlendirecek bir etken olarak düşünülmesi gerektiğini, ayrıca bu yatırımların küçük-büyük tüm kentlerde yapılacak uygun altyapı yatırımları ile ülke geneline taşınması gerektiğini ve bu şekilde kültür politikalarının toplum geneline yayılması gerektiğini söylemektedir. Literatür ve görüşmelerden elde edilen bulgulara göre spor tesislerinin şehirlerin yerel kalkınma sürecine kültürel anlamda katkı sağladığı, yöresel lezzetlerin ve şehrin tanıtımının yanı sıra aynı zamanda farklı kültürdeki insanlarla iletişim fırsatı sağladığından ötürü kültürler arası etkileşim notasında pay sahibi olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda Hesarek Kayak Tesisinin Bingöl ilinin yerel kalkınma sürecinde kültürel olarak şehrin ve yöresel lezzetlerinin tanıtılmasının yanı sıra Bingöl ilinin kültürünün paylaşılması noktasında da baş aktör olarak görev yaptığı söylenebilmektedir.

7.1.1.5. ‘‘Yerel Kalkınma İlişkisi’’ Alt Temasında Yer Alan ‘‘Sportif Etkileri’’ Kategorisine İlişkin Tartışma

Katılımcılarının Hesarek Kayak Tesisinin sportif etkilerine ilişkin görüşleri kapsamında ‘‘Sporcu İlişkisi’’ kodu ön plana çıkmıştır (Tablo 6.5). Bu koda ilişkin katılımcılar görüşlerini Tablo 6.5'te belirtildiği gibi geçmiş yıllarda Bingöl ilinde ağırlıklı olarak atletizm, jimnastik, futbol, basketbol gibi branşlara ağırlık verilirken Hesarek Kayak Tesisinin inşa

edilmesinden sonra kayak sporunun daha fazla ön plana çıktığını, tesisin faaliyete geçmesiyle birlikte çocuk yaştaki bireylerin aileleri tarafından kayak branşına yönlendirildiğini, daha önce Bingöl ilinde amatör olarak kayak sporuyla uğraşan sporcuların Hesarek Kayak tesisi ile birlikte daha iyi şartlarda antrenmanlar yapabildiklerini, Hesarek Kayak Tesisinde kayak sezonunun uzun sürmesinden dolayı sporcuların daha uzun süre antrenman yaparak yarışmalara daha iyi hazırlandıklarını ve dolayısıyla rakiplerine göre avantajlı bir konuma geldiklerini ifade etmişlerdir. Katılımcılar Hesarek Kayak Tesisinin inşa edilmesiyle birlikte kayak sporuna ilginin arttığını yeni insanların bu branşla tanıştığını, mevcut sporcularında daha iyi imkânlarda antrenman yapabilme fırsatına kavuştuklarını ifade ederken bu görüşlere paralel olarak Erden, (1995) çalışmasında spor tesislerinin sayısının artmasıyla birlikte sağlıklı ve başarıları toplumlar yetişeceğini ve yine tesis sayısının artması ile birlikte spor branşlarındaki başarıların da artacağını ifade etmiştir. Erden'in (1995) yapmış olduğu çalışmasında da ifade edildiği üzere spor tesislerinin inşa edilmesi, bunların çeşitlerinin ve sayısının artması ile birlikte daha sağlıklı ve başarıları bireylerin yetişeceği, buna bağlı olarak kayak tesislerine yönelik yatırımların artmasıyla birlikte sporcuların daha iyi şartlarda antrenman yapmalarından kaynaklı olarak kayak branşındaki başarılarında doğru orantılı olarak artacağı gerçeği ortaya çıkmaktadır. Hesarek Kayak Tesisinin Bingöl ili yerel kalkınma sürecine etkileri irdelenirken literatür ve araştırmacılardan elde edilen bulgulara göre spor tesislerinin yerel kalkınma süreci üzerinde sportif anlamda gerek sağlıklı ve başarılı bireyler yetiştirilmesi gerekse sportif başarıların artmasından kaynaklı ekonomik ve sosyal olarak ciddi katkıların olduğu, bu bağlamda Hesarek Kayak Tesisinin Bingöl ili yerel kalkınma sürecinde kayak sporuyla yeni tanışan sporculara olanak sağladığı bununla birlikte mevcut sporcuların da daha iyi şartlarda antrenmanlar yaparak sportif başarılarını olumlu yönde etkilendiği, bununla Bingöl ili yerel kalkınma sürecini olumlu olarak etkilediği noktasında görüş oluşmuştur.

7.1.2. Tesis Boyutu Alt Temasına İlişkin Tartışma

“Tesis Boyutu” alt temasında katılımcılar Hesarek Kayak Tesisinin Özelliklerini “Coğrafi Özellikleri” “Teknik Özellikleri” ve “Gelişim Hedefleri ” (Tablo 6.6; 6.7; 6.8.) olarak nitelendirmiştir.

7.1.2.1. “Tesis Boyutu” Alt Temasında Yer Alan “Coğrafi Özellikleri” Kategorisine İlişkin Tartışma

Araştırma kapsamında gerçekleştirilen görüşmelerde tesisin coğrafi özelliklerine ilişkin ön plana çıkan kodların “İklim Özellikleri” ve “Ulaşım” şeklinde olduğu

görülmektedir. ‘İklim Özellikleri’ koduna ilişkin katılımcılar görüşlerini Tablo 6.6’da ifade edildiği gibi Hesarek Kayak Tesisinin çevre illere yakınlığıyla bilinen gözde bir tesis olduğu, rakımın yüksek olmasından dolayı karın erken yağdığını ve uzun süre yerde kaldığını, buna bağlı olarak sporcuların daha uzun süre antrenman yapma fırsatı bulduklarını, tesisin Hesarek Dağının kuzey cephesine inşa edilmiş olmasından ötürü sezonun erken başlayıp geç bittiğini tesisin cazibesinin de buradan geldiğini ifade etmişlerdir. Katılımcılar yine Tablo 6.6’da görüldüğü üzere ‘‘Ulaşım ‘’ koduna ilişkin görüşlerini dile getirirken, Hesarek Kayak Tesisinin ulaşım konusunda şehir merkezine yakın bir konumda olduğunu, yoğun bir tipi-firtına olmadığı sürece ulaşım konusunda herhangi bir sıkıntının yaşanmadığını belirtmişlerdir. Katılımcılar spor tesisleri özelinde kayak tesislerinin tercih edilmesinin iklim özellikleriyle birlikte ulaşım olanaklarıyla da ilişkili olduğunu belirtirken, bu görüşlere ilişkin Yenice ve Yalçın Ercoşkun (2019) yapmış oldukları araştırmada kış turizminin yapılabilmesi için belirli bir yükseklik ve eğim ile kayak sporunun yapılabilmesine uygun mekânların yanında kar kalınlığı ve kar kalitesinin gerektiğini, kış turizmi yapılacak bölgede sezon süresinin karın yerde kalma süresiyle doğru orantılı olduğunu ifade etmişlerdir. Araştırmada ifade edildiği üzere kış turizminin sağlıklı bir şekilde icra edilebilmesi buna bağlı olarak kayak tesislerinin verimli bir şekilde hizmet verebilmesi için kış turizminin yapıldığı bölgenin iklim özelliklerinin elverişli olması, kar kalitesinin de amaca uygun kalitede olması gerektiği anlaşılmaktadır. Yine ulaşım olanakları ile alakalı olarak Özbay (2018), yapmış olduğu araştırmada ulaşım ve mekanik tesis yetersizliğinin kış turizmi açısından tehlike arz ettiğini, aynı zamanda ulaşım yetersizliğinin kış turizmi özelinde kayak tesislerinin gelişimini engelleyeceğini ifade etmiştir. Özbay’ında (2018) araştırmasında belirttiği gibi kış turizminin sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi için ulaşım olanaklarının yeterli olması gerektiği söylenebilir.

7.1.2.2.‘‘Tesis Boyutu’’ Alt Temasında Yer Alan ‘‘Teknik Özellikleri’’ Kategorisine İlişkin Tartışma

Araştırma katılımcılarının tesisin teknik özelliklerine ilişkin olumlu görüşleri kapsamında ‘‘Pistler ‘’ kodu ortaya çıkarken, bununla birlikte ‘‘Konaklama’’ ve ‘‘Kafe Restoran’’ gibi olumsuz görüşleri barındıran kodlar da ortaya çıkmıştır. ‘‘Konaklama’’ koduna ilişkin katılımcılar Tablo 6.7’de görüldüğü üzere, Hesarek Kayak Tesisinin inşa edildiği bölgede sadece Gençlik Spor İl Müdürlüğü bünyesinde 70 yatak kapasiteli bir otelinin olduğunu, bu yatak kapasitesinin gelen ziyaretçi sayısına göre çok düşük kaldığı, çevre illerden gelen ziyaretçilerin konaklamada mağduriyet yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

Katılımcılar Hesarek Kayak Tesisinin Bingöl ili yerel kalkınma sürecindeki rolünü değerlendirirken tesisin konaklama açısından yetersiz olduğunu, bu durumun tesisin tercih edilebilirliğini olumsuz bir etkilediğini ifade etmişlerdir. Okuyucu ve Akgış (2016) yapmış oldukları çalışma neticesinde konaklama sektörünün turizmde doğrudan istihdam alanı yarattığını belirtmiş, turizmle birlikte konaklama sektörünün de gelişmesi Türkiye’de turizm potansiyeline sahip pek çok il için ekonomik kalkınmaya katkı sağlayacak önemli bir araç olduğunu ifade etmişlerdir. Dolayısıyla konaklama sektörünün illerin yerel kalkınma sürecinde doğrudan istihdam alanı yarattığı, konaklama alanlarına yönelik yatırımların yerel kalkınma aktörlerine dolayısıyla illerin yerel kalkınma sürecine ekonomik olarak önemli etkilerinin olacağı, konforlu ve yeterli kapasitedeki konaklama alanlarının gerek istihdam gerekse ekonomik gelir anlamında yerelden kalkınmayı kolaylaştıracağı noktasında görüş birliği oluşmuştur.

Tablo 6.7’de ifade edildiği gibi katılımcılar ‘‘Pistler’’ koduna ilişkin tesiste acemi, orta düzey ve profesyonel sporcuların kayabileceği, 3 adet pistin bulunduğu, pistlerin uzunluğunun ve eğiminin kayak sporuna elverişli olduğunu değerlendirmişlerdir. Katılımcılar ‘‘Kafe – Restoran’’ koduna ilişkin ise Hesarek Kayak Tesisinin kafe bölümünün yetersiz olduğunu, bu bölümde yemek için uzun kuyrukların oluştuğunu, mevcut işletmenin talepleri karşılayamadığı şeklinde fikirlerini beyan etmişlerdir. Katılımcılar pistler başta olmak üzere konaklama, kafe vb. ihtiyaçları karşılayabilecek yatırımların yapılması gerektiğini ifade ederken bu görüşlere paralel olarak Sağlık ve Kocaman (2014), ziyaretçilerin kayak tesisini seçerken kalite algılarını etkileyen unsurların başında pistlerin durumunun geldiğini, turistlerin pistlerin sayısı, uzunluğu, genişliği gibi unsurlar ile değerlendirme yaptıklarını bu bağlamda pistlerin durumunun kayak tesisi açısından büyük önem arz ettiğini belirtmişlerdir. Buna bağlı olarak kayak tesisinin tercih edilebilirliğinin en önemli faktörlerinden birisinin pistlerin durumu olduğu, pistlerin uzunluğu, genişliği ve sayısı yeterli olan tesislerin ziyaretçilerin kalite algısına cevap verdiği bununda tesisin popülaritesini arttırdığı, buna bağlı olarak tesisin çok sayıda ziyaretçi alarak illerin yerel kalkınma sürecine özellikle ekonomik anlamda etkilerinin olduğu ifade edilmektedir. Öte yandan kayak pistlerinin doğal çevreye olumsuz etkilerinin de bulunduğunu gösteren araştırmalar mevcuttur (Chivers, 1994; Holden, 1999; Holden, 2000)

Literatür ve katılımcılardan elde edilen bulgular neticesinde bir spor tesisinin yerel kalkınma sürecine etkin bir şekilde katılabilmesi için konaklama imkânlarının buna bağlı olarak yeme içme alanlarının ve pistlerinin durumunun büyük önem arz ettiğini gerçeğini ortaya çıkarmaktadır.

SONUÇ

Araştırma kapsamında ulaşılan literatür ve bulgular değerlendirildiğinde, spor tesislerinin yerel kalkınma üzerinde mutlak etkisinin olduğu gerçeği ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda Hesarek Kayak Tesisinin Bingöl ili yerel kalkınma süreci üzerindeki etkileri değerlendirildiğinde ekonomik anlamda gerek kamu gerekse özel sektör özelinde ildeki aktörlerin kazanç elde ettikleri görülmektedir. Tesisini ziyaret eden katılımcıların konaklama ücretleri, ekipman kiralama ücretleri, teleferik gibi mekanik makinaların ücretleri, yine aynı şekilde yeme içme ücretleri hem kamu işletmeleri hem de özel sektör işletmelerine gelir sağlamaktadır. Bunun yanı sıra tesise gelen ziyaretçi sayısının fazla olmasından ötürü talepler doğrultusunda yeni iş alanlarının açıldığı, bu iş alanlarına bağlı olarak birçok kişinin istihdam sağladığı belirlenmiştir.

Tesisin yerel kalkınma üzerindeki etkileri irdelenirken sosyal etkileri ile alakalı görüşlere bakıldığı zaman Bingöl ilinde ikamet eden insanların özellikle hafta sonlarını değerlendirebilecekleri, rekreatif faaliyetlerde bulunarak eğlenebildikleri bir tesis olarak fayda sağlamaktadır. Bingöl ilinde ikamet eden insanların dışında yine özellikle çevre illerden birçok katılımcıya ev sahipliği yaparak sosyal aktivite imkânı sunmaktadır. Bu da Hesarek Kayak Tesisinin Bingöl ili yerel kalkınma sürecine sosyal anlamda katkı sağladığı sonucunu doğurmuştur.

Hesarek Kayak Tesisinin Bingöl ili yerel kalkınma sürecine bir diğer etkisi olarak kültürel etkileri değerlendirildiğinde Bingöl ilinin tanıtımı noktasında önemli bir rol üstlendiği, şehrin diğer turistik yerlerinin tanıtımına katkı sağladığı sonucunda fikir birliği oluşmaktadır. Bununla birlikte yine şehrin yöresel lezzetlerinin tanıtılması aynı zamanda dışarıdan gelen farklı kültürlerdeki insanlar ile kurulan iletişim sonucunda kültürel paylaşımın yapıldığı sonucu göze çarpmaktadır.

Tesis bu etkilerin dışında hem eğitim konusunda hem de sportif anlamda yerel kalkınma üzerindeki etkilerine eklemeler yapmaktadır. Eğitim ile birlikte değerlendirildiğinde özellikle üniversitede okutulan ilgili derslerinin tesiste işlenmesi, üniversite öğrenci ve personelinin burada birtakım aktiviteler gerçekleştirmesi tesis ile üniversitenin iyi bir ilişki içerisinde olduğu, bununla eğitimin yerel kalkınma sürecini hızlandırabileceği sonucunu doğurmuştur. Yine araştırmadan elde edilen bulgular ışığında Hesarek Kayak Tesisini sportif anlamda, bu branşa yeni sporcuların kazandırılması ve mevcut sporcularında daha iyi şartlarda antrenman yapabilmelerine olanak sağlamaktadır.

Tesisin iklim ve konum olarak elverişli olduğu sonucuna varılmıştır. Tesisin dağın kuzey cephesine inşa edilmiş olması, karın erken yağması ve uzun süre yerde kalması, bununla birlikte kaliteli bir kar yapısına sahip olması tesisin cazibesini arttırdığı düşünülmektedir. Ayrıca elde edilen verilere göre tesise ulaşımın rahat bir şekilde sağlanabildiği söylenebilmektedir. Tesisin iklim özellikleri ve ulaşım olanakları göz önüne alındığında bu durumun ziyaretçi sayısının artmasını sağladığı düşünülmektedir. Öte yandan tesisin konaklama açısından yetersiz olduğu bunda önemli bir eksiklik olduğu görülmüştür. Aynı zamanda yeme-içme konusunda da katılımcılardan elde edilen veriler bu sektöre ait işletmelerin sayısının az olduğu bu durumun önemli bir eksiklik olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yukarıda ele alınan sonuçlar değerlendirildiğinde Hesarek Kayak Tesisinin Bingöl ili yerel kalkınma sürecine ekonomik, sosyal, kültürel, eğitim ve sportif anlamda olumlu etkilerinin olduğu; ulaşım, mevcut konum, iklim, kar kalitesi açısından kayak sporuna elverişli olmasına karşın konaklama ve yeme içme sektöründe birtakım eksikliklerin mevcut olduğu saptanmıştır. Dolayısıyla bir spor tesisi olan Hesarek Kayak Tesisinin Bingöl ili yerel kalkınma sürecinde önemli bir aktör olduğu dolayısıyla gelecekte yapılması planlanan alt yapı yatırımları ile tesisin tanıtımına ilişkin faaliyetlerinin aksatılmadan devam edilmesi gerektiği görülmektedir.

Tesisin yerel kalkınma sürecindeki etkinliğinin artması adına bazı öneriler aşağıda belirtilmiştir;

- Konaklama konusundaki eksikliklerin bir an önce giderilerek yeni konaklama tesislerinin inşa edilmesi, bu konuda konfor ve kalitenin artması için kamu- özel sektör iş birliğinin yapılması önerilebilir.
- Yeme – içme sektöründe yeni işletmelerin açılması, ziyaretçilere farklı alternatifler sunulması önerilebilir.
- Tesisin mevcut ziyaretçi sayısı ve ileriki süreçte bu sayının katlanarak artabileceği göz önünde bulundurularak mevcut pistlerin uzatılması ve yeni pistlerin yapılması için çalışmalar başlatılmalıdır.
- Tesisin bulunduğu bölgede yatırımların artması için girişimciler teşvik edilmelidir.
- Yörenin tanıtımı ve pazarlaması konusunda yeni projeler üretilmeli tesise gelen ziyaretçilerin Bingöl'ün diğer turistik yerlerine teşviki için çalışmalar yapılmalıdır.
- Hesarek Kayak Tesisinin tanıtımı ve reklamı daha aktif bir şekilde yapılmalı bu bağlamda sosyal medya daha aktif kullanılmalıdır.
- Tesiste düzenlenen aktivitelerin çeşitliliği ve sayısı artırılmalıdır. Büyük kitlelerin katılacağı konser, festival, şenlik gibi organizasyonlar düzenlenmelidir.

Son olarak Bingöl ilinde özellikle kış turizmi alanında yapılan çalışmaların sayısı sınırlıdır. Bununla birlikte Bingöl ilinin yerel kalkınma süreci açısından önemli bir aktör olmasına karşın henüz beş yıllık bir geçmişe sahip olan Hesarek Kayak Tesisi ile alakalı yapılan bilimsel çalışmaların sayısı yok denecek kadar azdır. Bu çalışmanın, bundan sonraki süreçte gerek Bingöl ili kış turizmi gerekse Hesarek Kayak Tesisi ile alakalı olarak yapılacak çalışmalara ön ayak olabileceği değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA

- Allen, D. (2016). Snow Country: Skiing, Globalization, and Rural Economic Development in Japan. M.A. Master Thesis, University of Hawaii at Manoa.
- Altay, N. O., Gacaner, A. ve Çatık, N. (2004). “Ege Bölgesinin Kalkınmasında Finansal Kurumsallaşma Araç Olabilir mi?”. *Kentsel Ekonomik Araştırmalar Sempozyumu*, Cilt 1, DPT Yayını, 21.
- Atabeyoğlu, C. (1991). *Dağcılık ve Kayak*. Başkent Yayınevi, Ankara.
- Atmaca, Y. (2020). “Kalkınma Ajanslarının Yerel Kalkınma Politikalarına Katkısı Üzerine Bir Değerlendirme”. *Kamu Yönetimi ve Politikaları Dergisi*, 1 (2): 67-72
- Avcı, V. ve Esen, F. (2019). “Kış turizm merkezlerine yeni bir örnek: Hesarek Dağı (Bingöl-Türkiye)”. *Uluslararası Coğrafya Kongresi Bildiri Kitabı*. 20-22 Haziran 2019, İstanbul, 1174-1180.
- Aziz, A. (2011). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri*. Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.
- Bakır, M. (2011). *Spor Yönetimi*. Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul.
- Bilir, M. (2003). “Köy Enstitüleri Sisteminde Toplum Kalkınması”. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Bahar (10): 4.
- Cankalp, M. (2005). *Sporda Yönetim ve Organizasyon*. Nobel Yayınevi, Ankara.
- Ceyhun, S. (2008). “Spor Tesislerinin Rekreatif Açısından Kullanımı”. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(1): 325-332
- Chivers, J. (1994). *Effects of the Skiing Industry on the Environment*. School of International Studies and Law, Covebtry University Press.
- Çakım, B. (1964). “Toplum Kalkınmasında Başarıyı Sınırlandıran Sebepler”. *Ankara Üniversitesi Siyasi Bilimler Fakültesi Dergisi*, 19(2): 59-60
- Çakmak, F., Yılmaz, Ö. (2018). “Turizmin İktisadi Sürdürülebilirliği Açısından Kış Turizmi”. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(1): 268.
- Çeken, H. (2008). “Turizmin Bölgesel Kalkınmaya Etkisi Üzerine Teorik Bir İnceleme”. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 10(2): 293-306
- Çelik, A. (2006). *Spor İşletmelerinin Yönetim Süreçleri Açısından İncelenmesi ve Ekonomik Perspektifte Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli.
- Çetin, M. (2006). “Yerel Kalkınma Ajansları”. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, 6(2): 127.

- Dar, S. A. (2015). Skiing in Gulmarg: Opportunities and Challenges. *International Journal of Tourism and Travel*; Gwalior, 8(1 & 2): 62-70.
- Darıcı, B. (2007). ‘‘Yerel Kalkınmada Küresel Yaklaşımlar ve Türkiye’nin Konumu’’. *Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, (3): 215-221.
- Demirci, N. (1986). *Sporda Yönetim Teşkilatlanma ve Organizasyonlar*. Milli Eğitim Basımevi, Ankara.
- Doğan, A. E. (2009). ‘‘Ulusal Yerele Kalkınma Söylemi ve Yerel Yönetimlerin Disipline Edilmesi, Ulusal Kalkınma ve Yerel Yönetimler’’. 4. *Ulusal Yerel Yönetimler Sempozyum Bildirileri*, TODAİE Yayını, 1: 15-25.
- Doğaner Gönel, F. (2010). *Kalkınma Ekonomisi*. Eflatun Basım Dağıtım Yayıncılık. Ankara.
- Doğu, G., Sevimli, D. ve Durusoy, E. A. (2013). *Çağdaş Spor Yönetimi*. Akademisyen Kitabevi, Ankara.
- Ekenci, G. ve İmamoğlu, A. F. (2002). *Spor İşletmeciliği*. Nobel Yayınevi, Ankara.
- Erden, S. (1995). ‘‘Spor tesislerinin spor etkinliklerindeki yeri ve önemi’’. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 155-158
- Eroğlu, H. T. (2010). ‘‘Sürdürülebilir Yerel Kalkınma ve Kent Konseyleri’’. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26 (2): 44-55.
- Geray, C. (1966). ‘‘Şehirselleşme ve Toplum Kalkınması’’. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 21(2): 235-236.
- Girginer, N. ve Şahin, B. (2007). ‘‘Spor Tesislerinde Kuyruk Problemine Yönelik Bir Benzetim Uygulaması’’. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*. 18(1). 13-30.
- Göymen, K. (2004). *Yerel Kalkınma Önderi ve Paydaşı Olarak Belediyeler; Yerel Kalkınmada Belediyelerin Rolü*, Uluslararası Sempozyum Kitabı, Pendik Belediyesi Kültür Yayınları, No. 21.
- Göymen, K. (2010). *Türkiye’de Yerel Yönetişim ve Yerel Kalkınma*. Boyut Yayıncılık, İst.
- Güçlü, M. (1998). ‘‘Spor Tesislerinin İşletmesi: Ankara Özel Yükseliş Koleji Spor Tesisleri’’. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 4 (4), 33.
- Gül, A., Keleş, E., Uzun, Ö. F. ve Türker, H.B. (2016). ‘‘Davraz Kayak Merkezi’nin Isparta Kentine Çok Yönlü Etkileri ‘’. *International Winter Cities Symposium*, 1216-1231
- Gül, H. (2004). ‘‘Ekonomik Kalkınmada Yerel Alternatifler’’. *Kentsel Ekonomik Araştırmalar Sempozyumu*, Cilt 1, DPT Yayını, 201-219
- Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2018). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri Felsefe – Yöntem – Analiz*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.

- Gürsakal, N. (2001). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Uludağ Üniversitesi Basımevi, Bursa.
- Holden, A. (1999). High Impact Tourism: A Suitable Component of Sustainable Policy? The Case of Downhill Skiing Development at Cairngorm, Scotland, *Journal of Sustainable Tourism*, 7: 2, 97-107, DOI: 10.1080/09669589908667329.
- Holden, A. (2000). Winter Tourism and the Environment in Conflict: The Case of Cairngorm, Scotland. *International Journal of Tourism Research* 2, 247-260.
- İç, O. (2017). *Spor Tesisleri ve Malzeme Bilgisi Ders Kitabı*. Milli Eğitim Yayınları, Ankara.
- İslamoğlu, A. H. (2009). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Beta Basım Yayıncılık, İstanbul.
- Kara, E. (2020). *Kış Turizminin Yerel Kalkınmaya Etkisi: Ordu İli Örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Karaca, S. (2012). ‘‘Türkiye’deki Büyük Ölçekli Spor Organizasyonlarının Kentin Kültürel Gelişimine Etkileri ‘’. *Oda Dergisi*, 4(4), 42-47.
- Kasap, H. ve Kesim, Ü. (2007). *Spor Yönetimi*. Beyaz Yayınları, İstanbul.
- Katırcı, H. (2012). *Spor Tesis İşletmesi ve Saha Malzeme Bilgisi*. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- Kaya, E. (2007). *Kent Yönetiminde Yeni Yaklaşım Yerel Kalkınma Yönetimi*. Okutan Yayıncılık, İstanbul.
- Keyder, Ç. (1996). *Ulusal Kalkınmacılığın İflası*. Metis Yayını, İstanbul.
- Kocaoğlu, M. (2017). ‘‘Kalkınma Kavramının Farklı Boyutları Ekseninde Yerel Düzeyde Sürdürülebilir Kalkınma Uygulamaları: Kırşehir Örneği ‘’. *Paradoks Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 13(1): 19-23
- Konuç, K. (2015). *Yerel Kalkınma ve Yönetişimde Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü: Antakya Örneği*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Korgavuş, B. (2017). ‘‘Erzurum Palandöken’in Kış Turizmi Açısından Değerlendirilmesi ‘’. *ATA Planlama ve Tasarım Dergisi*, 1(1) 13-23
- Koşan, A. (2013). ‘‘Kış Sporları Turizmi – Kayak Turistlerinin Kış Turizm Merkezlerini Algı ve Değerlendirmelerine Ait Bir Araştırma (Palandöken’de Bir Uygulama) ‘’. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(2) 293- 324
- Kumartaşlı, M. Başıyigit Gönendi, F.A. Gönendi, B. Sevinç, N. (2021). ‘‘Hakkâri İlinde Yapılan Mergabütan Kayak Merkezinin Halkın Kayak Sporuna Yönelik Olumlu veya

- Olumsuz Etkileri “. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 6(2) 123- 135
- Kuş, E. (2006). *Sosyal Bilimlerde Bilgisayar Destekli Nitel Veri Analizi*. Anı yayıncılık, Ankara.
- Küçük, M. (2012). *Turizmin Yerel Kalkınmaya Etkisi Ankara Kızılcahamam Örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Küçük, M. ve Güneş, G. (2013). “Yerel Kalkınmada Bir Etken Olarak Turizm: Yerel Sivil Toplum Kuruluşlarının Görüşleri”. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 22(4) 23-50.
- Mansuroğlu, S. ve Dağ, V. (2016). “Bingöl İlinin Peyzaj Potansiyelinin Kırsal Turizm Olanakları (swot analizi yöntemi kullanılarak) Açısından Değerlendirilmesi”. *Mediterranean Agricultural Sciences*, 29 (1): 9-16.
- Merriam, S.B. (2013). *Nitel Araştırma Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber*. (Çev. Turan, S.) Anı yayıncılık, Ankara.
- Okuyucu, A., Akgiş, Ö. (2016). “Türkiye’de Konaklama Sektörünün Yapısal ve Mekânsal Değişimi: 1990-2013”. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 20(1), 249-269.
- Öğretici, H. (Ed). (1997). *Morpa Spor Ansiklopedisi*. Morpa Kültür Yayınları, İstanbul.
- Özbay, G. (2018). “Alternatif Turizm Politikaları İçerisinde Kış Turizmi: Türkiye’ye Yönelik Swot Analizi “. *The Journal of International Lingual, Social and Educational Sciences*, 4(2), 203-213.
- Özçoban, E. (2019). “Türkiye’de Kış Turizmi ve Erciyes Kayak Merkezi Üzerine Bir Değerlendirme “. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 7(3), 1606 – 1625.
- Özdiñç, Ö. (2005) “Çukurova Üniversitesi Öğrencilerinin Sporun ve Spora Katılımın Sosyalleşmeyle İlişkisi Üzerine Görüşleri “. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 77- 84.
- Palabıyık, H. (2005). "Sürdürülebilirlik ve Yerel Yönetimler: Uygulanabilirliği ve Ölçümü Üzerine". *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 4 (4): 33-39.
- Pektaş, E. K. (2010). “Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları ve Temel Sorunlar”. *Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Akademik İncelemeler Dergisi*, 5 (1): 1-114.
- Saban, A. ve Ersoy, A. (ed.). (2017). *Eğitimde Nitel Araştırma Desenleri*. Anı yayınları.
- Sağlık, E. Kocaman, G. (2014). “Kayak Merkezlerinde Turistlerin Hizmet Kalite Algısının Belirlenmesi: Palandöken Kayak Merkezinde Bir Uygulama “. *Atatürk İletişim Dergisi*, (6), 83

- Sakınç, S. (2013). “Yerel Kalkınma Politikalarında Yerellik ve Katılımcılık”. B, Özer. ve G, Şeker. (Ed.). *Yerel ve Bölgesel Kalkınma: Küresel ve Yerel Bakış Açıları Doç. Dr. Süleyman Yaman Koçak’a Armağan*. Celal Bayar Üniversitesi Matbaa Birimi, Manisa. 25-36.
- Salman, M. N. (1992). *Gençlik ve Spor Müdürlüğü’ne Ait Spor Salonu Yatırım Projelerinin Ekonomik Açidan Değerlendirilmesi, Mevcut Durumun Tespiti*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Sivaz, B. A. Küçükuşurlu, M. (2011). *Erzurum Kış Sporları Tarihi*. Eser Ofset Matbaacılık, Trabzon.
- Tanyeri, Y. (2000). *Kayak Alp Disiplini*. Bakanlar Media, Ankara.
- Tayga, Y. (1990). *Türk Spor Tarihine Genel Bakış*. T.C. Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Tolukan, E. (2014). *Spor Tesis Yöneticilerinin Girişimcilik Eğilimi ve Liderlik Davranış Özelliklerinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tutar, F., Alpaslan, C., Tutar, E. ve Turgut, A. (2014). “Türkiye’de Yerel Kalkınmanın Yeni Aktörü Üçüncü Sektör: Kooperatifler”. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2 (1): 501-524.
- Türksoy, B. (2019). *Spor Tesislerinde Hizmet Kalitesinin Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Urartu, Ü. (1986). *Kayak Teknik Taktik Kondisyon*. İnkılap Kitabevi, İstanbul.
- Utku, M. C. (2019). *Yerel Yönetimlerde Spor Tesislerinin Hizmet Kalitesinin Ölçülmesi: Etimesgut Belediyesi Örneği*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Uyun, A. (2016). “Bingöl ili kış turizm potansiyelinin değerlendirilmesi “. Ü, Kement (Ed.). Bingöl Turizm Çalıştay Kitabı. Bingöl Üniversitesi Yayınları, Bingöl.
- Ülker, İ. (2006). *Dağlarımız*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Yavilioğlu, C. (2002). “Kalkınmanın Anlambilimsel Tarihi ve Kavramsal Kökenleri”. *C.Ü İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 3 (1): 59 – 77.
- Yenice, Z. F. Yalçınmer Ercoşkun, Ö. (2019). “Türkiye’de Kış Turizmi Merkezlerinin İklim Değişikliğine Dirençliliğinin Değerlendirilmesi, Bolu Köroğlu Dağı ve Erzurum Palandöken Örnekleri “. *Dirençlilik Dergisi*, 3(2), 269-285.
- Yıldırım, U. ve Öner, Ş. (2003). “Sürdürülebilir Kalkınma Yaklaşımının Türkiye’ye Yansımaları: GAP’ta Sürdürülebilir Kalkınma ve Yerel Gündem 21”. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*. 12 (4): 6-27.

Zengin, E., Başkurt, M. ve Es, M. (2014). ‘‘Yerel Yönetimler ve Yerel Kalkınma ‘’. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3 (2): 99-101.

89955758-806.01.03-211613 sayılı Ahmet Omak Tez hk. Başlığıyla Gençlik spor Bingöl il Müdürlüğünden alınan dilekçeli cevap

İnternet Kaynakları

Bingöl Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, ‘‘Hesarek Kayak Merkezi’’.

<http://bingol.gsb.gov.tr/HaberDetaylari/1/20/225041/bolgenin-parlayan-yildizi-hesarek-kayak-merkezi.aspx> (erişim tarihi: 26.05.2021)

Bingöl Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, ‘‘Hesarek Master Planı Kabul Edildi’’.

<http://bingol.gsb.gov.tr/HaberDetaylari/1/113648/hesarek-master-plani-kabul-edildi.aspx> (erişim tarihi: 07.05.2021)

Google Earth Haritalar, ‘‘Hesarek Kayak Merkezi / Bingöl’’.

https://www.google.com/maps/d/u/0/viewer?ie=UTF8&hl=en&msa=0&z=8&mid=1DDP_CdiyZRHuN7YcMoGNWvrnfg&ll=38.24734943994133%2C39.95025597727267 (erişim tarihi: 25.05.2021)

T.C Bingöl Valiliği, ‘‘Bingöl İli Tarihçesi ‘’. <http://www.bingol.gov.tr/tarihcesi> (erişim tarihi: 09.07.2021)

T.C Bingöl Valiliği, ‘‘Ekonomi ‘’. <http://bingol.gov.tr/ekonomi> (erişim tarihi: 09.07.2021)

T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı, ‘‘İlin Tarihçesi’’.

<https://bingol.ktb.gov.tr/TR-56984/ilin-tarihcesi.html> (erişim tarihi: 12.07.2021)

T.C. Bingöl Valiliği, ‘‘Hesarek Kayak Tesisleri’nde ‘2021 Bingöl Kardeşlik Yılı’ Etkinlikleri Düzenlendi. ‘’. <http://bingol.gov.tr/hesarek-kayak-tesislerinde-2021-bingol-kardeslik-yili-etkinlikleri-duzenlendi> (erişim tarihi: 04.05.2021)

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, ‘‘Kış Turizmi’’.

<https://bingol.ktb.gov.tr/TR-57173/kis-turizmi.html> (erişim tarihi: 02.05.2021)

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, ‘‘Kayak Merkezleri’’.

<https://www.mgm.gov.tr/tahmin/kayakmerkezleri.aspx> (erişim tarihi: 10.07.2021).

T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, ‘‘Şehir Tarihçesi’’.

<https://www.dhmi.gov.tr/Sayfalar/Havalimani/Bingol/SehirTarihcesi.aspx> (erişim tarihi: 10.07.2021)

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi, ‘‘Erzurum 2017 Kış Avrupa Gençlik Olimpik Festivali’’.

<https://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/Olimpiyat-Oyunlari-Detay/123/1> (erişim tarihi: 09.07.2021)

EK 1- GÖRÜŞME SORULARI

HESAREK KAYAK TESİSİ İLE İLGİLİ SORULAR

1. Tesisin fiziki ve teknik özellikleri nelerdir? Açıklayabilir misiniz?
2. Hasarek kayak tesisinin kurulduğu günden itibaren günümüze kadar gelişiminden bahsedebilir misiniz?
3. Hasarek kayak tesisinde katılımcı sayısını arttırmak için ne tür çalışmalar yapılıyor ilerisi için başka neler yapılabilir?
4. Hasarek kayak tesisinde yaz aylarında herhangi bir etkinliğe ev sahipliği yapıyor mu yoksa tesisin yaz aylarında faaliyetlerine son mu veriliyor?
5. Hasarek kayak tesisinde kış aylarında kayak sporu dışında farklı etkinliklere ev sahipliği yapıyor mu?
6. Hasarek kayak tesisinde sporcu veya seyirci katılımını etkileyen faktörler nelerdir?
7. Hasarek kayak tesisinde yılda ortalama olarak kaç katılımcıya ev sahipliği yapıyor?
8. Hasarek kayak tesisini katılımcılar açısından yeterli buluyor musunuz?
9. Yaz aylarında Hasarek kayak tesisinde yapılan etkinlikler kış aylarında olduğu gibi ziyaretçilerin ilgisini çekiyor mu?
10. Tesis ile ilgili belediye-valilik-üniversite-sivil toplum kuruluşlarının iş birlikleri var mı? Varsa neler yapılıyor?
11. Eklemek istedikleriniz var mı?

BİNGÖL İLİ İLE İLGİLİ SORULAR

12. Tesisin Bingöl'e ekonomik, sosyal kültürel etkileri nelerdir?
13. Hasarek kayak tesisinin Bingöl için öneminden bahsedebilir misiniz?
14. Hasarek kayak tesisinin Bingöl iline herhangi bir olumsuz etkisi var mı?
15. Tesisin Bingöl sporuna etkileri nelerdir?
16. Halkın tesis hakkındaki görüşleri nelerdir?
17. Eklemek istedikleriniz var mı?

EKONOMİ İLE İLGİLİ SORULAR

18. Bingöl ilinde kayak sporuna yapılan yatırımlar yeterli midir?
19. Tesis kurulduktan sonra yeni iş alanlarına yol açtı mı?
20. Tesis ne kadar insana istihdam sağlamıştır?
21. Hesarek kayak tesisinin yıllık gelir – gider ortalaması ne kadardır?
22. Tesisten gelen kaynak nereye aktarılıyor?
23. Kayak turizmine gelen misafirlerin Bingöl'ün başka turistik yerlerine teşviki için belediye ve diğer kuruluşların yaptığı çalışmalar nelerdir?
24. Tesis faaliyete geçmeden önce belirlenen hedeflere ulaştı mı?
25. Tesisinin daha büyük kitlelere hizmet vermesi için gerekli reklamlar yapılıyor mu?
26. Hasarek kayak merkezinde gelen ziyaretçilerin Bingöl ekonomisine katkıları nelerdir?
27. Hasarek kayak tesisinin yıllara göre ziyaretçi sayıları nelerdir?
28. Ekleme istedikleriniz var mı?

KORONA SALGINI İLE İLGİLİ SORULAR

29. Salgın Hesarek kayak tesisini nasıl etkiledi?
30. Salgın Hesarek kayak tesisini olumsuz etkilediyse ve salgının önümüzdeki birkaç yıl daha devam ettiğini varsayarsak bu durum Bingöl ilini nasıl etkiler?
31. Salgın için aldığınız önlemler nelerdir?
32. Ekleme istedikleriniz var mı?

Görüşme bitmiştir. Katılımınız için teşekkürler ederim.

EK 2- ETİK KURUL RAPORU

Evrak Tarih ve Sayısı: 19.04.2021-75698

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : E-39189507-302.99-75698
Konu : Ahmet OMAK Tez Çalışması

SPOR YÖNETİCİLİĞİ ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA

İlgi : 16.04.2021 tarihli ve 55578142-050.01.04-75123 sayılı yazı,

Anabilim Dalınız Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Ahmet OMAK'ın "Yerel Kalkınmada Spor Tesisleri (Hesarek Kayak Tesisi Örneği)" başlıklı tez çalışması kapsamında yapılacak çalışmanın uygun görüldüğüne ilişkin Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun ilgi sayılı yazısı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Suat KOLUKIRIK
Müdür

Ek: 1 Adet Yazı ve Eki (2 sayfa)

Evrak Tarih ve Sayısı: 19.04.2021-75698

Evrak Tarih ve Sayısı: 16.04.2021-75123

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu

Sayı : E-55578142-050.01.04-75123
Konu : Kararlar

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

- İlgi : a) 01.04.2021 tarihli ve E-39189507-302.99-63670 sayılı yazınız,
b) 01.04.2021 tarihli ve E-39189507-302.99-63960 sayılı yazınız,
c) 02.04.2021 tarihli ve E-39189507-302.99-64795 sayılı yazınız,
ç) 05.04.2021 tarihli ve E-39189507-302.99-65999 sayılı yazınız,
d) 08.04.2021 tarihli ve E-39189507-302.99-69140 sayılı yazınız,
e) 08.04.2021 tarihli ve E-39189507-302.99-68817 sayılı yazınız,
f) 13.04.2021 tarihli ve E-39189507-302.99-71770 sayılı yazınız,
g) 13.04.2021 tarihli ve E-39189507-302.99-71890 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazılarınıza istinaden; Kurulumuzdan talep edilen Etik Onay belgesine ilişkin, Üniversitemiz Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulumuzun kararları ekte gönderilmiştir.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Osman ERAVŞAR
Kurul Başkanı

Ek:

- 1- 16.04.2021 tarih ve 163 sayılı Etik Kurul Kararı (1 Sayfa)
- 2- 16.04.2021 tarih ve 164 sayılı Etik Kurul Kararı (1 Sayfa)
- 3- 16.04.2021 tarih ve 167 sayılı Etik Kurul Kararı (1 Sayfa)
- 4- 16.04.2021 tarih ve 170 sayılı Etik Kurul Kararı (1 Sayfa)
- 5- 16.04.2021 tarih ve 175 sayılı Etik Kurul Kararı (1 Sayfa)
- 6- 16.04.2021 tarih ve 176 sayılı Etik Kurul Kararı (1 Sayfa)
- 7- 16.04.2021 tarih ve 187 sayılı Etik Kurul Kararı (1 Sayfa)
- 8- 16.04.2021 tarih ve 188 sayılı Etik Kurul Kararı (1 Sayfa)

Belge Doğrulama Kodu : B06BCDDSP Fia Kodu : 56991
Akdeniz Üniversitesi Rektörlüğü Kampus / Antalya
Telefon No 0 242 227 59 90 Faks No:0 242 227 59 90
e-Posta: duyuru@akdeniz.edu.tr Elektronik Ağ:www.akdeniz.edu.tr
Kep Adresi:akdenizuniversitesi@hs01.kep.tr

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/akdeniz-universitesi-ehya?V=BEIVCDKBI>

Bilgi için: Ali DİKİŞ
Unvan: Bilgisayar İşletmeni

Evrak Tarih ve Sayısı: 19.04.2021-75698

Evrak Tarih ve Sayısı: 16.04.2021-75029

T.C
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu
KURUL KARARI

TOPLANTI TARİHİ : 16.04.2021
TOPLANTI SAYISI : 06
KARAR SAYISI : 164

Üniversitemiz Spor Bilimleri Fakültesi Spor Yöneticiliği Bölümü öğretim üyesi **Doç. Dr. Cenk TEMEL**'in danışmanlığını, **Ahmet OMAK**'ın araştırmacılığını üstlendiği, "*Yerel Kalkanmada Spor Tesisleri (Hesarek Kayak Tesisi Örneği)*" konulu çalışmanın, fikri hukuki ve telif hakları bakımından metot ve ölçeğine ilişkin sorumluluğun başvurusu ait olmak üzere, proje süresince uygulanmasının etik olarak **uygun olduğuna** oy birliği ile karar verilmiştir. (2021P156)

Prof. Dr. Osman ERAVŞAR
Kurul Başkanı

Başkan
Prof. Dr.
Osman ERAVŞAR

Başkan Yrd.
Prof. Dr.
Bahattin ÖZDEMİR

Üye
Prof. Dr.
Hilmi DEMİRKAYA

Üye
Prof. Dr.
Mustafa ŞEKER

Üye
Prof. Dr.
Adnan DÖNMEZ

Üye
Prof. Dr.
Abdullah KARACAĞ

Üye
Prof. Dr.
Eyyup YARAŞ

EK 3- AYDINLATILMIŞ ONAM FORMU**AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE
YAYIN ETİĞİ KURULU****AYDINLATILMIŞ ONAM FORMU**

Katılımcı / Gönüllünün Protokol Numarası:

1. Araştırmayla İlgili Bilgiler:

a. Araştırmanın Adı:

Yerel Kalkınmada Spor Tesisleri

(Hesarek Kayak Tesisi Örneği)

Araştırmanın İçeriği:

Hesarek Kayak Tesisinin Bingöl ilinin yerel kalkınmasına olan etkisinin araştırılması

b. Araştırmanın Amacı:

Bu araştırmanın amacı; Bingöl’de 2016’ yılında hizmete açılan Hesarek Kayak Tesisinin sürecini ve bu süreç içerisindeki değişim ve gelişimini yerel kalkınma perspektifi ile araştırmaktır. Bu amaçla, Hesarek Kayak Tesisinin hizmete açıldığı 2016 yılından günümüze kadar vermiş olduğu hizmetler, ev sahipliği yaptığı faaliyet ve organizasyonlar ve bu hizmet ile organizasyonların Bingöl iline ekonomik, sosyal, kültürel alanda sağladığı olumlu veya olumsuz katkıları irdelenecektir.

c. Araştırmanın Nedeni:

 Bilimsel araştırma Tez çalışması

d. Araştırmanın Öngörülen Süresi: 2 Dönem

e. Araştırmaya Katılması Beklenen Katılımcı/Gönüllü Sayısı: 15-20

f. Araştırmada İzlenecek Deneysel İşlemler:

Araştırma yarı yapılandırılmış görüşme tekniğini uygulayarak sürdürülecektir. Katılımcılara tarafımda hazırlamış olduğum soruları yönelterek çalışmam için gerekli bilgilere ulaşılmaya çalışılacaktır. Görüşme ses kayıt cihazı (telefon) ile kayıt altına alınacak daha sonra dijital ortamda yazılı metne çevrilecektir.

2. Gönüllünün/Katılımcının Uygulama Sırasında Karşılaşabileceği Riskler ve Rahatsızlıklar:

Yukarıda açıklanan araştırma sırasında uygulanacak olan işlemlerin bana aşağıda belirtilen riskleri ve rahatsızlıkları getirebileceğinin bilincindeyim:

Görüşme sırasında ses kayıt cihazı çalışmaması durumunda katılımcı bekletilebilir. Ses kaydının alınmadığı bölümlerde sorular katılımcıya ikinci kez yöneltilir ve aynı cevapların verilmesi beklenir.

3. Gönüllüler/Katılımcılar İçin Araştırmadan Beklenen Yarar:

Yapılan bu çalışmada katılımcı Bingöl İlinin ve Hesarek Kayak Tesisinin tanıtımına, son olarak literatürde bulunmayan bu çalışmaya katkı sağlamış olacaktır.

4. Araştırma Konusundaki Soruların Cevaplandırılması:

Araştırmanın yürütülmesi sırasında olası yan etkiler, riskler ve zararlar ile haklarım konusunda bilgi almak için aşağıda belirtilen kişiyle bağlantı kurmam yeterli olacaktır.

Adı- Soyadı: Doç. Dr. Cenk Temel (Danışman)

5. Zararların Karşılanması:

Bu çalışmaya katıldığım için zarar göreceğim olursam, gerekli olan tıbbi bakımın sorumlu araştırmacı tarafından yerine getirileceği, uygulanan işleme bağlı olarak gelişebilecek her tür hasara (sakatlanma ve ölüm dahil) karşı güvencede olduğum, masraflarımın Ahmet Omak tarafından karşılanacağı bana bildirildi.

6. Araştırma Giderleri:

Araştırma kapsamındaki bütün işlemler için benden ya da bağlı olduğum sosyal güvenlik kuruluşundan hiçbir ücret istenmeyecektir.

7. Gönüllülük, Çalışmayı Reddetme ve Çalışmadan Çekilme Hakkı, Çalışmadan Çıkarılma:

- Araştırmaya hiçbir baskı ve zorlama altında olmaksızın gönüllü olarak katılıyorum.
- Araştırmaya katılmayı reddetme hakkına sahip olduğum bana bildirildi.

- c. Sorumlu araştırmacıya haber vermek kaydıyla, hiçbir gerekçe göstermeksizin istediğim anda bu çalışmadan ekilebileceğimin bilincindeyim.
- d. Çalışmanın yürütücüsü olan araştırmacı ya da destekleyen kuruluş, çalışma programının gereklerini yerine getirmedeki ihmalim nedeniyle ya da araştırma prosedürüne bağlı olarak onayımı almadan beni çalışma kapsamından çıkarabilir.

8. Gizlilik:

Çalışma süresince tutulan bütün kayıtlar ve dosya bilgileri gerektiğinde, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Enstitüsü firmasına, yöneticilerine ulaştırılacaktır. Bu çalışmadan elde edilen bilgiler, verilere gereksinimi olan öteki ülkelerin hkmetlerine ve ilgili birimlerine iletilebilir. Çalışmanın sonuçları bilimsel toplantılar ya da yayınlarda sunulabilir. Ancak, bu tür durumlarda kimliğim kesin olarak gizli tutulacaktır.

9. Çalışmaya Katılma Onayı:

Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce gönüllüye / katılımcıya verilmesi gereken bilgileri gösteren Aydınlatılmış Onam Formu adlı metni kendi anadilimde okudum ya da bana okunmasını sağladım. Bu bilgilerin içeriği ve anlamı, yazılı ve sözlü olarak açıklandı. Aklıma gelen bütün soruları sorma olanağı tanındı ve sorularıma doyurucu cevaplar aldım. Çalışmaya katılmadığım ya da katıldıktan sonra çekildiğim durumda, hiçbir yasal hakkımdan vazgeçmiş olmayacağım. Bu koşullarla, söz konusu araştırmaya hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın gönüllü olarak katılmayı kabul ediyorum.

Bu metnin imzalı bir kopyasını aldım.

Gönüllünün / katılımcının Adı- Soyadı:

Yaş ve Cinsiyeti:

İmzası:

Adresi (varsa telefon ve/veya fax numarası):

.....
 .....

Tarih:

Açıklamaları Yapan Araştırmacının Adı- Soyadı:

İmzası:

Tarih:

Onam alma işlemine başından sonuna kadar tanıklık eden kuruluş görevlisinin

Adı- Soyadı:

İmzası:

Görevi:

Tarih:

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve SOYADI	Ahmet OMAK
EĞİTİM DURUMU	
Mezun Olduğu Lise	Yunus Emre Anadolu Lisesi, Bingöl
Lisans Diploması	İnönü Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü, Malatya, 2019
Yüksek Lisans Diploması	Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalı, Antalya, 2021
Tez Konusu	Yerel Kalkınmada Spor Tesisleri (Hesarek Kayak Tesisi Örneği)
Yabancı Dil / Diller	İngilizce
BİLİMSEL FAALİYETLER	
İŞ DENEYİMİ	
Stajlar	Malatya Gençlik ve spor İl Müdürlüğü Spor Yöneticiliği – Şehit Gökhan ERTAN Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Beden Eğitimi Öğretmenliği
Çalıştığı Kurumlar	Bodrum Cankurtaran Merkezi – Datça Halk Plajı Cankurtaranlık